

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

V petek

NOVO SNOVANJA

70

ljubljska banka

Temeljna banka Gorenjske
Kranj

Gorenjc in banka — formula prihranka

stran 3

**Bodo tudi njegovo barko
potopili politični in birokratski gusarji**

Kulturna in druga sporočila

V teh dneh častimo Prešerna. Pravzaprav častimo vse tisto, kar je povezano z njegovim pesniškim genijem - njegovega duha, ki nas je dvigal in nas dviga in duhovne povprečnosti. Brez tega bi prav gotovo težje v preteklosti in tudi v sedanjosti ohranjali svojo samobitnost. Pravzaprav se v časih, ko se kažejo znamenja naših stisk, zapostavljenosti in tudi ogroženosti, zatekamo po duhovno pomoč k pesniku in njegovim pesmim, v katerih nam je zapustil nadčasovno vezilo za današnje in najbrž še tudi prihodnje dni.

Svobodoljubnemu Slovencu, strpnemu svetovljanu so bila tuja hujskaštvo, žuganje, obračunavanja pod razvito bojno zastavo. Zares, bil je in ostaja še vedno daleč pred našim časom in zato tako občutimo sporočilo njegove Zdravljice, sporočilo, ki mu vedno znova pritrjujemo, sporočilo, ki nas bodri, tolaži, utrjuje v veri, da ...se mir, sreča, sprava vedno povrnejo. Slavni Vrbljan, katerega verze Sonetnega venca v prevodih občudujemo tudi drugi narodi, je znal prekaliti duhovno silo svojega naroda

v pesniško govorico, ki je razumljiva v različnem času, v različnih kulturah.

Zato je prav, da se v teh dneh, ko se pogosteje kot sicer misel navezuje na pesnika in s tem na našo kulturo, vprašamo tudi tole: ali nismo morda tudi sami krivi, da si kot nevedni in kratkovidni zamegljujemo znano sliko. Kultura je vendar redka stalnica med bolj ali manj vrednimi dobrinami druge, materialne vrste. Pa ji vendar tudi sami jemljemo prostor, možnost razvoja in razcveta. Smo res prepričani, da pot k blagostanju družbe pelje z vozom, na katerem so samo »koristne«, materialne reči, duhovnih, to je kulturnih pa le za zrno? »Sporočilo javnosti«, kot je naslovljen protest, ki ga bodo te dni prebrali na marsikateri javni kulturni prireditvi, je sicer protest proti družbenemu vrednotenju kulture, kot se zdaj kaže. Je pa konec koncev tudi sporočilo nemoči, da bi sami spreminjali stvari tudi tam, kjer jih vendarle lahko. Kot da bi nam - pesnikovim dedičem - njegovi verzi ostali le na jeziku, ne pa tudi v glavi in srcu.

Lea Mencinger

Tržič - »Je še kateri narod tako globoko, tako bivanjsko povezan s svojim pesnikom,« se je v svojem nagovoru zbranim vprašal dramski igralec Polde Bibič, ko je govoril na slovesni podelitvi nagrad letošnjim gorenjskim Prešernovim nagrajencem v prostorih osnovne šole Heroja Bračiča v Tržiču. Nagrade so prejeli: Neža Maurer, Boris Sajovic, Polde Oblak, Cveto Sever, Blaž Ogorevc in Jože Perko. Slovesnost so popestrili z izbranim kulturnim programom. - L. M. - Foto: G. Šinik

Predlog radovljiškega komiteja ZK

Obrambni minister - civilist

Radovljica, 2. februarja - Občinski komitej ZKS Radovljica je na četrtkovni seji sprejel predlog, da naj bi mandat za sestavo novega izvršnega sveta inž. Ante Markovič predlagal za zveznega sekretarja za ljudsko obrambo civilista. Predlog, ki so ga posredovali slovenskemu in jugoslovanskemu državnemu in političnemu vodstvu, so utemeljili s tem, da vprašanje obrambe ni le strokovno, ampak tudi politično. (Več o radovljiškem predlogu na 8. strani.) Na seji, na kateri so med drugim obravnavali aktualne dogodke v Sloveniji in Jugoslaviji, so tudi ocenili, da je bil odstop vlade zakonito ter za razčiščenje odnosov in za prehod v tržno gospodarstvo nujno dejanje, da ulični revolt množice ljudi ne more biti »neposredni izvrševalec oblasti« in da je še tako zapletene probleme in kadrovska vprašanja mogoče reševati le po legalnih poteh. Na seji so tudi obsodili žaljive napade na politične osebnosti v Sloveniji in Jugoslaviji in na republiko Slovenijo, zlasti v srbskih časopisih, pa tudi neargumentirane in nedostojne napade na osebnosti v našem tisku, kakršni so bili tisti v dveh člankih Mladine.

C. Z.

V četrtek v Alplesovi dvorani

Politični pluralizem

Škofja Loka, 6. februarja - V četrtek, 9. februarja, bo ob 17. uri v sejni dvorani tovarne Alples v Železnikih (nad salonom pohištva) za komuniste iz Sel-

ške doline razprava o predlogu stališč predsedstva slovenskega cekača o političnem pluralizmu. Uvodničarka bo članica predsedstva centralnega komiteja ZKS Tina Tomlje. Občinski komitej vabi na razpravo tudi vse druge, ki jih zanima razvoj demokratičnih političnih odnosov v naši družbi.

H. J.

Tržič ob prazniku

Ob slovenskem kulturnem prazniku Zavod za kulturo in izobraževanje vabi v Tehniški muzej na ogled prenovljene čevlarske in usnjarske lesne, tekstilne, gasilske in geološko - mineraloške zbirke. V Kurnikovi hiši je na ogled zapuščina tržiškega pesnika Vojteha Kurnika, hkrati pa je na ogled zanimiv prikaz stanovanjske kulture konec 19. stoletja. V Paviljonu NOB je na ogled razstava dejavnosti Komunalnega podjetja Tržič. Muzej, Kurnikova hiša in Paviljon NOB bodo odprti od 9. do 17. ure. V tržiški knjižnici pa bodo v sredo sprejemali izposojene knjige brez plačila zamudnine.

Sonetni venec v prevodih

Kranj — Jutri, v sredo, ob 20. uri bo v Galeriji starih mojstrov Gorenjskega muzeja v Tavčarjevi 43 prireditev z naslovom Sonetni venec v prevodih. O prevajanju pesmi Franceta Prešerna v druge jezike bo govoril dr. Boris Paternu. Pesmi pa bodo brali slovenski dramski igralci Polde Bibič, Majda Grbac, Brane Ivanc, Radko Polič, Alja Tkačev, Alenka Bole - Vrabc, na kitari bo igral Jerko Novak.

Pipe presihajo tudi na Jesenicah

Jesenice, 4. februarja - Konec tedna so tudi na Jesenicah občutili pomanjkanje vode. Iz vodovodnih pip na Javorniku je pritekla umazana voda, ker je bil pretok tako šibak, da je prišlo do izplakovanja cevi in rezervoarja. Vode je ob povečani porabi ta konec tedna začelo primanjkovati tudi v višje ležečih

predelih občine in v gornjih nadstropjih stanovanjskih stolpnice. Poklicni gasilci z Jesenic že dovažajo vodo s cisternami v Plavški Rovt, kjer voda presiha tudi pri izviri. Zaradi slabe pretočnosti so ponekod zamrzle tudi vodovodne cevi.

D. Ž.

Matjaž Zupan dvakratni državni prvak v smučarskih skokih — Planjca je bila dva dni prizorišče letošnjega že štiriinštridesetega državnega članskega prvenstva v smučarskih skokih. Na obeh skakalnicah, srednji in veliki, je zmagal član Iskre Delte Triglav Matjaž Zupan. Na sliki je Primož Ulaga, ki je bil na srednji skakalnici drugi, na veliki pa sedmi. Več na športni strani. (DH) — Foto: G. Šinik

GORENJSKI GLAS
GRAFIČNE STORITVE

Če bi oddajanje stanovanj bilo donosen posel...

Spregledano bivalno bogastvo

Škofja Loka, 6. februarja - V modelni študiji, ki jo je obelodanila Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo iz Ljubljane, bode v oči presenetljiv podatek: v 104 naseljih škofoške občine je v stanovanjskih hišah skupaj 151.000 kvadratnih metrov neizkoriščenih površin, katerih stroški ureditve bi bili vsaj za desetino nižji od novogradnje. Pomeni, da bi lahko brez skrunitve novih zelenih površin Škofjeločani pridobili kar 1678 stanovanj, velikih 90 kvadratnih metrov!

S tako ogromnim neizkoriščenim družbenim bogastvom se ne more meriti nobena zahodna dežela. Nikjer se do stanovanjskega prostora tudi ne obnašajo tako objestno zanamrljivo kot pri nas. Vsa leta po vojni je bila družbena klima - od urbanizma do kreditiranja - naklonjena novogradnjam. Na poljih in nji-

vah so rasli bloki in nova naselja bahavih vil, medtem ko so stare hiše več ali manj samevale in propadale.

Zakaj ne znamo, nočemo izkoristiti tistega, kar že imamo? Kriva je predvsem stanovanjska zakonodaja. Še vedno je tako, da vsak, ki oddaja svojo hišo ali stanovanje drugemu, velja bodisi za »odiralca« bodisi za »neumneža«, ki se za nameček, potem ko bi stanovanje spet rad zase, najemnikov po normalni poti običajno niti ne more znebiti.

V Škofji Loki (in drugje!) bi kazalo narediti dvojce: še eno študijo, koliko od 151.000 kvadratnih metrov spregledanega bivalnega bogastva bi bilo glede na ohranjenost in stroške obnove realno obnavljati, od vlade pa terjati tako zakonodajo, da bo oddajanje stanovanj postalo posel, ki se splača.

H. Jelovčan

IGOR GUZELJ
ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Kupčije s strupi ne poznajo meja

Pred dobrim tednom dni je bil v senegalskem glavnem mestu Dakarju sestanek devetih afriških ministrov za varstvo okolja in njihovih svetovalcev na eni strani ter predstavnikov razvitih evropskih držav in nekaj nadnacionalnih družb na drugi. Udeleženci so se razšli, ne da bi našli skupni jezik, kajti govorili so o eni najbolj mračnih, nedorečenih in kočljivih tem, kar si jih je mogoče zamisliti: o izvozu oziroma trgovini s strupenimi odpadki.

Lanska odkritja v Nigeriji, kjer so v več deset nezavarovanih deponijah našli gore nevarnih snovi, stranskih produktov kemične in farmacevtske industrije, pa tudi visoko kontaminirane radioaktivne smeti, namreč pomenijo samo vrh ledenega gore. Afera okrog ladje strahov, polne smrtonosnega tovara, je sicer dokazala predvsem vpletenost Italije, a jasno je, da praksa trdki in koncernov širom po stari celini, ki živijo od proizvodnje fungicidov, herbicidov, zaščitnih sredstev, zdravil, sevalnih izotopov, umetnih gnojil in podobnih iznajdb sodobnega časa, ne more biti nič drugačna. Zaverovanosti v vrhunsko tehniko, značilni za sedemdeseta leta, je v osemdesetih letih sledila streznitev: ne le gibanja zelenih, ne le dognanja nevtralnih raziskovalcev in akcije Greenpeace, marveč še zlasti nekatere katastrofe grozljivih razsežnosti (indijski Bophal, Černobil itd.) so zrušile iluzijo o »čistosti« in »varnosti« moderne tehnologije. Danes je jasno, da ni ne absolutno neoporečnih ne stoodstotno obvladljivih postopkov, možno je le zmanjšati stopnjo tveganja na sprejemljivo raven — čeprav nihče natanko ne ve, kje ta raven je.

Prva posledica so bili novi, znatno strožji zakonski predpisi, ki jih je po vrsti sprejel razviti del sveta. Žal je vedno bolj očitno, da gre za meč z dvema reziloma. Dvornost se kaže v procesu, ki traja že celo desetletje in ki je povzročil množično selitev »umazanih« tovarov ter okolju nevarnih industrijskih projektov iz civiliziranih dežel v zaostale predele planeta, v bivše kolonije, v redkeje naseljene afriške države in v okolja, kjer želja po zaposlitvi, po služku in po odpravi bede preglasa ekološke strahove. Razen tega mladi, gospodarsko šibki režimi ne premorejo ne formalnih omejitev ne učinkovite kontrole nad možnimi izvori zla. Profit tujih dobrotnikov je zagotovljen, saj odpadejo astronomski stroški, s kakršnimi bi se uprave vsemogočnih firm otevale v domovini, preden bi zagotovile primerno zaščito. Francozi, denimo, so svoje cementarne v celoti prestavili v Alžirijo in v Maroko, nemške tovarne azbestnih izdelkov je našli v Sudanu, v Etiopiji, v Kamerunu...

A zares zahrbtni je učinek tistih predpisov, ki govorijo o shranjevanju in odstranjevanju škodljivih odpadkov, katerih nevtralizacija je bodisi neizvedljiva, bodisi predraga. Človeška pamet v bistvu še zmeraj ni kos stari resnici, da kjer se osel valja, tam dlako pusti. Dlako, torej strupene izmečke, preprosto raje naložijo na tovornjake, na vlakovne cisterne in na ladje ter jih skrivoma odpeljejo čez mejo, kamor preventivna jurisdikcija ne seže. Nezavedno smo priče čudni trgovini, kjer »vroče« blago odjemalca nič ne stane, temveč mu dobavitelj celo plačajo, če ga je voljan prevzeti. Donosne podtalne kupčije menda dobivajo velikanske razsežnosti, najhujše pa je, da so vanje pogosto vpletene ugledne osebnosti ali visoki funkcionarji držav-uoovnic, ki jim devizni partnerji pošiljajo tempirane ekološke bombe. Prizadetega prebivalstva nihče ne upraša, kaj misli, prav kot nihče ne objavlja, v čigave žepe se stekajo milijoni dolarjev provizij, izplačanih za to, da govno kultivirane Evrope pristane na pragu revnih koč iz blata, traja in stare pločevine.

V Dakarju Afričani niso uspeli izposlovati dogovora o preprečitvi izvoza in trgovine s strupenimi odpadki; razviti bi pristali kvečjemu v sporazum, kdaj, komu in pod kakšnimi pogoji smejo prodajati svoje »iztrebke«, kajti v danih okoliščinah je nenehno pri roki dovolj obubožanih odjemalcev. Če ne legalnih, pa prikritih. Kdo vse sodi mednje, je dovoljeno samo ugibati, a iz igre ni izključeno niti vzhodno in južno obrobje Evrope. Lani se je v nepeverjenem seznamu kupcev dvakrat znašla tudi Jugoslavija, oba-krat je odločen uradni demanti sicer utišal govorice, a sum ostaja. Zlasti ker, kljub še zmeraj pretirani oblastni regulativi, ni javnega nadzora nad mnogimi posli mednarodnega značaja in nad vlogo SFRJ (ali posameznih ustanov, organizacij in institucij iz SFRJ) v njih. Konec koncev dokazano neodgovoren odnos do strupov domačega porekla opravičuje najbolj črnogleda sklepanja.

Spominska proslava

Jutri, v sredo, 8. februarja, ob 18. uri bo v rojstni hiši dr. Franceta Prešerna spominska proslava. Po kulturnem programu bodo sodelovali igralci Gledališča Tone Čufar z Jesenice.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Trzin

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Štefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnjek (notranja politika, šport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavrl-Zlebir (socialna politika), Dušan Humer (šport), Vilma Stanovnik (Trzin, turizem), Vine Bešter (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Šinik (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Nada Prevc in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Vozlič (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

Klic v sili iz kranjske porodnišnice

Bodo zdravniku ostale le še oči in roke

Bolnišnice so najdražje zdravstvene ustanove, zato jim je v času kroničnega pomanjkanja denarja v zdravstvenih skupnostih in njihovega plačevanja z zamikom verjetno najteže, zlasti še, ker cena tako hotelske kot zdravstvene oskrbe neznansko narašča. Tudi v kranjski bolnišnici za ginekologijo in porodništvo ni drugače. Z dobljenim denarjem komajda životarijo, kaj šele, da bi obnovili opremo, medicinske aparature ali celo zidove.

Stavba kranjske porodnišnice je s 25 leti ostarela devica, za katero se iz gornjih razlogov doslej niso kaj dosti menili. Aparature in stroji v njih so že kar muzejski eksponati, ki bodo kmalu imeli le še zgodovinsko, ne več uporabno vrednost. Pred dvema letoma osnovani načrti za prenovo najpotrebnejše operacijske dvorane so se sesuli kot hišica iz kart, tedanja sredstva so komaj zadostila za načrte. Prenove je potrebna tudi porodna soba, pa soba za namestitve novorojenčkov, spisek aparatov, ki so odslužile in bi jih morale nadomestiti nove, pa doma-leskončen. Aparati, ki imajo v svetu 10 let življenjske dobe, morajo v kranjski porodnišnici delati še enkrat dlje, ob čemer jih ne morejo niti več oskrbovati. Iztrošeni aparati sicer še ne pomenijo, da sta zdravje

Žiro račun: 51500-603-30372 (Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj).

ali celo življenje pacientk ogrožena, zato pa je lahko kakovost zdravstvenih storitev v porodnišnici, ki je bila doslej na dobrem glasu ne le med domačimi ženami, temveč jih je kaka tretjina prihajala tudi iz ljubljanskih občin.

Na denar za novo opremo torej ne morejo računati iz rednih sistemskih virov, zato se z nekakšnim klicem v sili obračajo na delovne organizacije in sindikate. Ob zaključnih računih bi se lahko delavci v podjetjih odrekli dela ostanka dohodka v prid BGP,

ki bi zbrani denar namenila nakupu nekaj najnujnejših aparatov s spiska. Ena od možnosti je tudi pri sindikatih: žene bi se lahko ob 8. marcu odrekle darilom in prazničnemu veseljačenju, sindikat pa bi za to namenjen denar daroval porodnišnici. Prvi zbrani denar bi v BGP porabili za nakup štiri-CTG aparatov za porodno sobo (z njim med porodom poslušajo novorojenčkove srčne utripe in merijo materine popadke) in dveh inkubatorjev za novorojenčke. Tiste delovne organizacije in sindikati, ki žele pomagati porodnicam, novorojenčkom in bolnicam, lahko denar nakazujejo na poseben žiro račun. O dospelih sredstvih, njihovi porabi in darovalcih bodo v BGP ob koncu akcije obvestili javnost.

D. Z. Žlebir

Vlak bratstva bo odpeljal 12. oktobra

Pohiteti s prijavami

Kranj, februarja - Kot smo že pisali, je bilo v Celju dogovorjeno, da bo tudi letos v Srbijo popeljal vlak bratstva in enotnosti, kot odraz stalnih prijateljskih vezi med bivšimi slovenskimi izgnanci v Srbijo in njihovimi gostitelji Srbi.

Vlak bo odpeljal iz Maribora oziroma z Jesenic 12. oktobra 1989 zvečer, prispel v Kraljevo oz. Titove Ulice 13. oktobra, vračal pa se bo 15. oktobra 1989.

Prijave za vlak bratstva zbirajo vse občinske konference socialistične zveze in tudi vse ostale informacije boste dobili pri njih. Ker zahteva organizacija takšne manifestacije ogromno dela in časa, po občinskih konferencah prosijo, da se interese za vlak bratstva - v pošteved pri-

jo nekdanji izgnanci in njihovi svoji - prijavijo vsaj do začetka marca in dajo potrebne podatke.

Vlak bratstva in enotnosti vozi tradicionalno že od leta 1961, vsaki dve leti, in je enkratna in največja manifestacija med bratskima narodoma Jugoslavije, Srbijo in Slovenijo. Tako se revolucionarna izročila našega boja prenašajo na mlade rodove in so trden porok, da bodo vedno živa.

D. Dolenc

Tržiški pustni sprevod

Trzin, 6. februarja - Danes, v torek, ob 18. uri tržiško turistično društvo prireja tradicionalni pustni sprevod s sodelovanjem tržiškega pihalnega orkestra. Sprevod se bo začel pred atrijem občinske stavbe. Tri najboljše maske bodo nagradili.

Lomskega ploha letos, žal, ne bo, saj so v vasi imeli ženitev, običaj pa pravi, da v tem primeru ploha ne vlečejo - niti za ceno turistično-etnografske predstavitve ne.

H. J.

Ni vsak sejem sejem

Kranj, 6. februarja - Pet slovenskih sejmskih organizacij je lani »povzročilo« kar precejšnja gibanja, če tako imenujemo število obiskovalcev na sejmih. Sejme v Sloveniji, kot marketinško in tržno dejavnost, takšna v svetu je in naj bi bila tudi pri nas, si je namreč lani ogledalo več kot poldrug milijon obiskovalcev. Ob vsem tem pa se zastavlja vprašanje, ki je vedno in vsakokrat osnovno pri prirediteljih sejmov (v svetu pa sploh), kaj so vsi ti sejmi pri nas pripomogli kot trgovina, inovatorji, pospeševalci k razgibanosti trga... Morda se slednja še najbolj odraža v okrog 50 tisoč prenočitvah in uslugah v turizmu in gostinstvu. Veliko premalo, da ne rečemo kar podcenjujejo, pa na takšno vlogo sejmov gleda pri nas gospodarstvo.

Kakšno vlogo in pomen pravzaprav imajo danes pri nas sejmi, smo zastavili vprašanje direktorju Poslovno prireditvenega centra Gorenjski sejem Kranj Franciju Ekarju?

»Sejmi so vedno in povsod slika organiziranosti, urejenosti, ustvarjalnosti, razvoja in gospodarske moči in razširjenosti; skratka servis industrije oziroma gospodarstva. Pri nas se na tem področju kaže bedna slika, ki je še najbolj podobna razsulu. Če pa govorim o naši sejmski organizaciji v Kranju, lahko rečem, da smo poslovno uspešni, čeprav je naš kosmati (bruto) letni promet predstavljaj lani toliko, kot je na primer veljal Iskrin nastop na Gospodarskem razstavišču v petih dneh. To pa po drugi strani kaže, kako malo bi bilo v Kranju pravzaprav treba narediti, da bi bilo to razstavišče sodobno urejeno in neke vrste strokovno-znanstveni prostor v presoji gospodarstva kakovosti.«

Glede ureditve in razvoja kranjskega razstavišča je bilo že več pobud; v glavnem iz vaše organizacije. Lahko pričakujemo glede tega kakšne novosti?

»Kaj več od številnih izgovorov izpod črnih klobukov za zdaj še ni. Mislim, da smo v Kranju značilen primer zapiranj v lastna dvorišča. Po drugi strani pa lahko vidimo na Gorenjskem najrazličnejše improvizacije in injekcije pa naj bo to na Bledu, v Kranjski gori... Glavni cilj tovrstnih improvizacij je, kot pra-

vijo, odpreti se v tujino. Pri tem pa je naravnost smešno, da nekateri Avstrijci danes, brez posebnih spodbud (reklam) bolje poznajo Strnišovo kisarno v Kranju, kot pa kakšno razvpito ponudbo... Skratka, mislim, da imamo še vedno vse preveč najrazličnejših hoby programov, namesto da bi se kakovostno opredelili. Mi smo na primer lani naredili več študij in predlagali, da bi na tem območju uredili sejmski izobraževalni center, katedro... in to za vso državo. Pa nismo dobili prav nobenega odgovora. Kaže, da se še vedno raje »gostilniško« izobražujemo v raznih argonavtih, brdih in drugih podobnih gostinskih objektih; ob tem pa, priznajmo, gospodarstvo niti nima svojega izobraževalnega središča...«

Kranj bo kmalu praznoval 500-letnico sejmov. Mar ne obstaja v zvezi s tem jubilejem tudi neki projekt?

»Že nekaj časa si prizadevamo, da bi razstavišče uredili, vendar so težave na trenutke že kar smešne. Preprosto ne dobimo niti članov in predsednika sveta za uresničitev takšnega programa. Kaže, da se nekateri celo bojijo sodelovanja po redni poti; kar je pravzaprav svojevrsten dokaz, kje danes smo in kaj se dogaja. Laže in hitreje se pravzaprav marsikaj premakne, če obideš predpise in stvari potem rešuješ po izkrivljenih poteh. Vem, to ne more biti perspektiva. Konec koncev so sejmi v

Franci Ekar

kranjskem prostoru pred 500 leti lahko živeli, danes pa, kot da so nekakšna meglena slika. In Kranj se je tako nenazadnje znašel v položaju nekakšnega počivališča doseljenega kadra, ob tem pa se mu vsiljujejo programi, ki še zdaleč niso posrečeni.«

Kranjski sejem v tem prostoru nedvomno je eden tistih, ki bi imel lahko oziroma bi moral imeti pomembno vlogo v prostoru Alpe-Jadran. Imate na tem področju kakšne načrte?

»Tako kot v Jugoslaviji in gospodarstvu nasploh bi se tudi v tem prostoru in na tem področju morali opredeliti glede odpiranja v Evropo. V našem programu je vrsta pobud in idej. Tako na primer zdaj na sejmih Alpe-Jadran skušamo uveljaviti inženiring ponudbo v tujini. Vendar ni manj kot v tujini gre za našo ponudbo doma. Tudi domače paviljone bo treba urediti, čeprav bo to terjalo veliko denarja. K temu nas obvezuje tudi lanska registracija prirejanja mednarodnih sejmskih prireditvev, ka-

kršno imamo zdaj trije sejmi v Jugoslaviji: kranjski, ljubljanski in novosadski sejem.«

Kako, pa je kaj z vlaganji na podlagi nove zakonodaje?

»Sejmarji nasploh si od tega precej obetamo, seveda, če ne bo več toliko uradniških, umetnih, carinskih, in ne vem kakšnih naj še rečem, blokad. Če se bomo odprli, potem je to pot h kakovosti. Vendar pa po svoje zakrbljuje domača inovativnost. Na lanski sejem smo na primer povabili tudi gorenjske inovatorje. Nikogar nismo našli. Mislim, da je odgovor treba iskati v stanju, kakršno danes je v gospodarstvu in s tem v zvezi potem tudi na sejmih. Na kratko bi lahko rekli, da ni vsak sejem sejem, in ko nas z našimi (gospodarskimi in organizacijskimi) nastopi na sejmih v tujini ne bo več sram in ko bomo doma sposobni pripraviti predstave inovacij, ki si jih bodo tudi tuji z zanimanjem ogledovali in se zanimali zanje, potem bomo pravzaprav dosegli tisto, kar zadeva interes za skupna vlaganja, bogato ponudbo in sodelovanje.«

Imate v vaši organizaciji letos kakšne posebne načrte?

»Kot sem že rekel, v 19-član-skem kolektivu dobro poslušamo in se trudimo, da bi z različnimi prireditvami (tudi brezplačnimi) pestrili ponudbo v Kranju na različnih področjih. Naša želja je, da dokončamo večnamensko dvorano in da na prostoru med obema halama zgradimo objekt za redno predstavljanje razvoja in dosežkov gorenjskega gospodarstva. Tudi prvotna halala še ni povsem dokončana. In nazadnje kot nekakšen Damoklevski meč visi nad nami zdaj razstavišče, skozi katerega pravzaprav celotna kranjska skupnost kaže svoj sedanji obraz. Upam, da bomo ta problem letos razrešili...«

A. Zalar

Ante Marković, novo upanje jugoslovanske prihodnosti

Bodo tudi njegovo barko potopili politični in birokratski gusarji

Kranj, 3. februarja - Od zadnje januarske sobote dalje je novi mandatar za sestavo novega zveznega izvršnega sveta inž. Ante Marković novo, veliko upanje večine Jugoslovancev, da se bomo pod njegovim vodstvom in vodstvom ljudi, za katere terja, da jih popolnoma sam izbere, začeli osvoboditi primeža krize. Njegov nastop in program sta bila jasna, prepričljiva, njegove besede umirjene in razumne, ter odločne hkrati, kar v programskih nastopih njegovih predhodnikov (izjema je lahko le Milka Planina) ni bilo prav posebej očitno. Ante Marković je tudi brez dlake na jeziku dejal, da bo odšel, če ga bo skušal kdo minirati, priti-skati nanj, skratka na njegov račun po jugoslovansko politično manipulirati. Prav na čeri politike, njenega vtikanja v vodenje gospodarstva in države ter odločilne besede zastarele, za svojo položaj trepetajoče uprave in birokracije z znanjem, ki ga je čas povozil, posebej opozarjajo tudi direktorji nekaterih gorenjskih podjetij, ki smo jih v petek vprašali za mnenje o Markovičevem programu. Roko dajo v ogenj za njegov program in upajo, da mu bo Slovenija predvsem s sposobnimi kadri pomagala.

Inž. Ante Marković je v govoru na seji predsedstva zvezne konference SZDL poskušal podati sintezo načina reševanja jugoslovanske krize, kakršnega si predstavlja stroka in demokratična javnost. Povedal je svoje stališče, ki ga je povedal še kot predsednik izvršnega sveta hrvaškega sabora, da je jugoslovanski problem predvsem politične narave. Zakolnici je tri mejnike: do kod lahko sega politika in kje so meje njegovih političnih zavzemov, demokracijo in integralno tržišče. Po Markovičevem mnenju Jugoslavija ne more biti več tisto, kar je bila, ampak je odkrito stavil na nov tip socializma. Zanj ni bistveno, od kod prihajajo pozitivne ideje in razni ključki (nacionalni, politični) ne smejo igrati bistvene vloge pri sestavi novega izvršnega sveta. Marković je dejal, da razviti ne smejo čaka-ti nerazvitih, da ni modela, ki bi bil zaradi različnosti v Jugoslaviji sprejemljiv za vse, ampak je samo diferencirana obravnava vsakega problema posebej edini možen način reševanja jugoslovanske krize. Patetično ideološko vztrajanje na enotnosti je glavni vzrok sedanjega neenotnosti. Mandatar mora biti samostojen pri sestavi vlade, ki je samo tako izbrana odgovorna samo zvezni skupščini in nikomur drugemu. Zato mora politika dati roke stran, je ostro opozoril Marković. Mandatarstvo je sprejel pogojno, če bo imel proste roke, sicer bo odšel. Opa-zna je Markovičeva vojna napoved stari administraciji v zveznem izvršnem svetu, oziroma zvezni upravi. Najmanj tretjino ljudi dani kani zamenjati, kar pomeni, da bo moralo iskati krunih drugje od 500 do 700 raznih strokovnjakov, načelnikov, svetovalcev in podobno, sicer tudi najboljša ekipa ne bo ni-česar dosegla. Dal je vedeti, da bo spopad z inflacijo in krizo dobljen v nekaj letih in ne v enem letu, kot mislijo nekatere politične glave. Jugoslavija mora v svet, na tuje trge, to hitro pa morajo dobiti podjetja, ne pa država, ki pa mora seveda pomagati. V prihodnjih petih letih moramo doseči od 25 do 28 milijard dolarjev deviznega priliva, če hočemo na zeleno vejo in če nočemo spet prosjati za nova posojila in reprogramiranja. Na račun izvoza se mora povečati proizvodnja, človek pa mora reševati svojo in družbeno usodo, kar doslej v Jugoslaviji ni bil običaj. V odnosu do trga so padli vsi socialistični sistemi in tudi naš. Tržišče je dosežek človeštva, za katerega doslej še nismo našli alternative. Tržišče gradi napredek in grešili smo, ko smo trg izenačevali s kapitalizmom, je dejal Marković in prvi do-slej v takšni funkciji jasno povedal, da bo inflacija 250 odstotna, da gospodarstvo sta-girna in da država ni sposobna odplačati zu-nanega dolga. Če bomo resno delali, bo po-trebnih pet let, da bomo premagali krizo. Za razliko so njegovi predhodniki sadili rožice in sejal nerealne obljube o hitrem izhodu na boljše.

Zveza tabornikov občine Kranj

Samokritična ocena dela

Kranj, 4. februarja - Na včerajšnji 18. letni konferenci so delegati Zveze tabornikov občine Kranj pregledali delo v lanskem letu. Izrazili so zadovoljstvo ob ugotovljenem širjenju članstva in uspešni prenovi taborniških objektov, samokritično pa so priznali, da niso uresničili načrtovanega interesnega povezovanja v komisijah občinske zveze. Predvsem izobraževanju nameravajo letos nameniti več pozornosti.

V kranjski občini je tudi lani delovalo šest taborniških odredov. Odred Stražni ognji, ki je prej deloval v krajevni skupnosti Planina, Huje, Bratov Smuk, Predosle in Predvor, je lani ustanovil novo enoto v KS Senčur. Kot najštevilnejši odred s približno 300 člani in zgledno organiziranostjo dela je bil še naprej steber kranjskega taborniš-tva. Odred Albin Drole je lani nadaljeval z organizacijsko pre-novo in s taborništvom prodril v KS Strazišče; tod in v delovni or-ganizaciji Sava je združil 130 članov. Kokriški odred je ohranil število članstva iz prejšnjih let; s 94 taborniki je izpolnil načrtovane naloge v KS Zlato polje in KS Kokrica. Kadrovske težave so povzročile zastoj v delu odreda Stane Žagar-majši, kjer pa so že jeseni utrdili vodstvo in s 103 člani ponovno oživili dejavnosti. Podobno je bilo v odredu Črni bor na Golniku, ki je imel 98 članov, pa Gorenjskem odredu v Cerkljah, ki je jeseni spet zdru-žil prek 60 članov.

»S širjenjem taborniš-tva v nove kraje smo uresničili eno od načrtovanih nalog,« je med drugim povzel iz poročila o lanskem delu predsednik ZTO Kranj Edo Resman na petkovski konferenci in ocenil: »Tudi z delom večine taborniških organizacij smo lahko zadovoljni. Razen tega lahko pohvalimo izboljšano skrb za opremo in številne naložbe v taborniške objekte. Kot je ugotovil izvršni odbor v naši zvezi, pa niso dobro delovale vse komisije pri tem telesu. Samo organizacijsko-kadrovska in go-spodarska komisija sta izpolnili pričakovanja, da bomo določene probleme reševali skupno. Zato nas prav pri interesnem povezo-vanju na ravni občinske zveze čaka še veliko nalog.«

Več skrbi bo treba v prihodnosti nameniti predvsem vzgoji kadrov in delu z vodniki, je bila osnovna misel v razpravi na konferenci, ki se jo je udeležila velika večina od 78 vabljenih de-legatov taborniških organizacij. Zbrani so se tudi strinjali, da bo-žil prek 60 članov.

Pomagajmo, vendar ne s figo v žepu

Za mnenje o Markoviću in njegovem programu smo v petek po telefonu vprašali nekaj gorenjskih direktorjev. Sodbje o prvem ministru in programu so bile pozitivne ob bojazni, da bo moral zaradi najrazličnejših pritiskov, predvsem političnih, kloniti, kar pa mož takšnega kova in izkušenj ne bi smel početi, ampak jasno, z razliko od Mikulića, povedati, kdo mu meče polena pod noge, in če bo treba, odstopiti. Samo tako bo mogoče razkrinkati posameznike in skupi-ne, ki ovirajo razvoj države in edini možni izhod iz krize in revščine. Slovenija mora Markoviću pomagati: ne z besedami in s fi-go v žepu, ampak z ljudmi, nasveti in predvsem z uresničevanjem zdrave gospodarske politike.

STANE ČADEŽ, direktor Alplesa iz Železnikov: »Mislim, da smo za predsednika vlade izbrali človeka, na katerega se lahko zanesemo. Če bi ga volili na volitvah, bi gla-soval zanj, saj je gospodarstvenik, izkušen in z ugledom v svetu. Vseč mi je, da napo-veduje v sistemu poenostavitve in s tem tudi pocenitve, da zmanjšuje normativizem in velike obremenitve gospodarstva. Uspel bo, če bo dobil politično podporo. Mislim, da se je zadnja seja zveznega cekaja le nagnila njemu v prid, seveda pa ni nevaren samo vrh politične in birokratske ledene gore, ampak predvsem tisto, kar je pod gladino. To je sedanja birokracija, to je na tisoče lju-di, ki pišejo predpise in z njimi porušijo še tisto, kar je dogovorjeno. Marković bo mor-sam izbrati dobre sodelavce, od njih pa terjati, da bodo dobili tudi sposobne podre-jene.«

BOJAN STARMAN, direktor Alpine iz Žirov: »Mislim, da govori Marković jezik go-spodarstva. Zadovoljni smo in upamo na boljše. Govori o kadrovski prenovi uprave tudi spodaj, kar pri dosedanjih predsedni-kih nismo slišali. Upam, da bomo gospodar-stveniki končno le lahko sodelovali z vlado in da bo naš prvi cilj dvig proizvodnje in do-hodka, ne pa nacionalna prerekanja in de-litvene ambicije. Politika naj se v gospodar-stvo ne vtika. Vse, kar je doslej počela, je farsa, ne pa resno ukvarjanje z gospodar-stvom.«

MIHA SAJOVIC, direktor Ibiya iz Kra-nja: »Če se bo nadaljevalo tako stanje, kot je sedaj, potem bomo v gospodarstvu vsi shirali. Kot družba smo predragi, gospodar-stvo pa ima pretirane obremenitve. Če bo Marković uspel, se nadejamo boljših časov. Politika in birokracija mu utegneta resno nagajati. Treba je več delati, v raznih orga-nih pa zamenjati tiste, ki so 20 let slabo de-lali ali lenarili. Markoviću štejemo v dobro, da se je obrnil k gospodarstvu in da gradi izhod na izvozu.«

do taborniki morali več storiti za seznanjanje javnosti o svojem delu. Te naloge so poleg drugih potrdili s sprejemom programa dela za letošnje leto. Posebnost med njimi bo usposabljanje za novo intervencijsko skupino tabornikov pri civilni zaščiti ter sodelovanje na letošnjem zletu slovenskih tabornikov.

Na konferenci so potrdili

Šetinc pokramljal s Tržičani

Tržič, 3. februarja - Občinska konferenca socialistične zveze v Tržiču je v imenu svojih članov povabila na pogovor o aktualnih političnih dogodkih pri nas Franca Šetince, člana predsedstva CK ZKS, ki jih je na kratko seznanil o vrsti zna-nih dogodkov, kot so bili mitingi v Srbiji, Novem Sadu, Črni gori, na Kosovu. Posebej se je zadržal pri opisovanju dogo-dkov na Kosovu, ki so bili usodni tudi za njegov odstop kot člana predsedstva CK ZKS. Odgovarjal pa je tudi na številna vprašanja, ki so mu jih postavljali Tržičani, med drugim o tem, kaj misli o mandatarju nove vlade Anteju Markoviću, kako ocenjuje slovensko vlado, kaj meni o pluralizmu, o mla-dini, o inflaciji, stalnem višanju cen, demokraciji, o naši ar-madi, o tem, kdaj bo denar za zdravstvo in šolstvo in celo o tem, kako jih bodo po vsem tem sprejeli Srbi, ko bodo v Srbi-jo pripotovali z vlakom bratstva. V več kot dveurnem razgo-voru je Franc Šetinc izčrpno odgovarjal na vsa zastavljena vprašanja. - Foto: D. Dolenc

NERNEJ VRTAČNIK, direktor Ikosa iz Kranja: »Glede Markovića smo optimisti. Uspel bo, če se ne bo politika vtikala v go-spodarstvo. Če se bo, ne bo uspeha. Upam pa, da bo Marković to pravi trenutek spo-znal, javno povedal in odstopil. Bomo vsaj vedeli, kdo nagaja. Vseč mi je, da je razum-no povedal, da se v enem letu ne moremo iz-vleči, ampak kvečjemu v petih. Premalo pa je, vsaj tako ocenjujem, v govoru poudaril, pomen dobrega dela in delovne discipline, ki je na najnižji možni stopnji. Marković ve za izhod iz krize in gradi na strokovnih so-delavcih. Tu pa je vprašanje, kaj mu bodo po republikah dali oziroma, če bo dobil lju-di, ki jih želi. Upoštevati je treba tudi to, da je nekdo lahko v določenem okolju izjemno uspešen, v drugem pa se ne znajde. Na to moramo vsi skupaj z Markovićem računa-ti.«

BRANKO ROŽIČ, direktor Tovarne kos in srpov Tržič: »Glede Markovića sem opti-mist. Njegov predlog reforme je celovit, in kar je še posebej pomembno, konsistenten. Seveda pa je odvisno, kdo ga in od kod ga ocenjuje. Tržno gospodarstvo naj bi dobilo glavno besedo in to je dobro. Prav tako je dobra ločitev politike in gospodarstva. Predvsem pa mislim, da Slovenci Markoviću la-hko najbolj pomagamo, če mu damo na voljo sposobne ljudi za vlado in upravo. Samo be-sedna podpora bo premalo.«

ANTON AŽMAN, direktor HTP Bled: »Marković je ponudil program, ki smo ga pričakovali. To je tudi edini program, ki nam lahko pomaga, tudi turizmu. Predvsem mislim na pomen tujih in skupnih vlaganj, na zasebno delo in pobude. Turizem je po-dročje, kjer se lahko učinkovito vključimo v Evropo in svet, in to ne samo v ozkem smi-slu turizma. Pod turizmom razumem vse storitve in tu imamo šanse.«

Pritiski ali strah

Inženir Marković jih posredno že doži-vlja, vendar jih je v programskem govoru zavrnil z grožnjo, da bo pač odšel, ker je tu-di prišel pogojno, prostovoljno. Pritiski so že v bistvu ubigabanja in napovedovanja, kaj bo storil in kako se bodo ukrepi odražali v različnih delih Jugoslavije. Pritisk je tudi pozivanje, naj sestavi vlado čim prej, še pred najkrajšim možnim rokom. Pritisk ali pa strah so bila že vprašanja ob Markovič-evi napovedi graditve novega, sposobnega in prodornega socializma in točni razmejitvi med gospodarstvom in dometom politike. Pritisk so tudi zahteve, naj nova vlada prek-noči dotočle inflacijo, čeprav kolikor toliko razumna glava ve, da je zato potrebnih vsaj nekaj let, najmanj po dve. Žalostno pa je, da nemogoče zahteve postavljajo ljudje z vrha jugoslovanske politike. V vsem tem se prepletata pritisk in strah pred izgubo obla-sti in privilegijev. Razlika med delom in ne-delom, med ustvarjanjem in delitvijo, med razmišljanjem in lagodjem je za marsikoga v tej državi še tuja. Upajmo, da bo manda-tar in novi predsednik vlade zdržal. Na ni-kogar se ni skliceval v govoru, dal pa je ve-deti, da ne trpi uniformiranosti uniformira-nosti mišljenja, političnih pamfletov, am-pak soočanje mnenj in ljudi. Upajmo, da ne bo ponovil Mikuličeve napake, ko je ob vprašanju, kdo ovira njega in vlado, prav ta-ko pa v skupščini molčal, zakaj je pravza-prav moral oditi.

J. Košnjek

Rentabilnost štrajkov

Čeprav so se družbenopolitične organizacije na čelu z (vodilno) zvezo komunistov v marsikateri občini (na Gorenjskem) opredeli-le, da vse višji življenjski stroški ne morejo biti merilo za delitev osebnih dohodkov, temveč izključno ustvarjeni dohodek, pa se ta dogovor ne uresničuje - vsaj dosledno ne. Življenje ubira svoja po-ta. Že sindikat je z zahtevami o najnižjem osebnem dohodku, s ka-terimi želi zaščititi predvsem socialno najbolj ogrožene delavce in njihove družine, postavil dogovor na precej majava tla. Tu tla pa se ob vsakem štrajku še dodatno zatresejo.

Na kaj štrajz prav mislim? Na Gorenjskem in kajpak tudi drugod v Sloveniji skorajda ni štrajka, ki ne bi bil - če se izrazim v jeziku gospodarstvenika - rentabilen. Povedano drugače: domala vsak štrajk, in skoraj vsak je izrazito socialni z zahtevami po viš-jih plačah, je prinesel stavkajočim tudi boljše osebne dohodke, resda skoraj noben toliko, kot so zahtevali, sicer pa vsaj polovične odstotke oziroma v večini primerov 80 do 90 odstotkov zahtevane-ga povišanja.

In kar ob tem razmišljujočega delavca najbolj moti, je pravza-privat to, da se je še ob vsakem štrajku nekako našel denar za povišanje plač - tudi v tistih delovnih organizacijah, kjer so delavcem na zboru in seji delavskega sveta zagotavljali, da ni nobenih mož-nosti za kakršnokoli povečanje osebnih dohodkov. Resda so si ne-katere organizacije za uresničitev zahtev stavkajočih najele poso-tila in si s tem samo še bolj zažagale vejo, na kateri so, vendar je takšen odnos (vneprejšnje odklonilno stališče do povišanja plač, neiskrenost dogovarjanja, slabo obveščanje, zapleteno razlaganje poslovnih rezultatov) tudi razlog, da delavci ne verjamejo več vo-dilnim, ali je v tovarni še kaj denarja za plače ali nič, ali so realne možnosti za povišanje ali ne. V kranjski Planiki, denimo, so še na prvi štrajkovni dan, ob zahtevah stavkajočih po 40-odstotnem po-višanju plač, zatrjevali, da v nobenem primeru ne bodo šli prek-meje 25 odstotkov, ker za kaj več ni denarja in ne možnosti, če čez tri delovne dni pa so po sestanku s stavkovnim odborom pristali na 28-oziroma 30-odstotno povišanje. Teh nekaj odstotkov razlike resda ni veliko, vendar zbujajo pri delavcih pomisleke, vprašanja...

Štrajki, ki so v prvi vrsti pritisk na višje osebne dohodke, tudi v primerih, ko poslovni rezultati ne omogočajo povišanja, pa ima-jo lahko tudi razsežnosti, ki jih je mogoče vsaj površno primerjati s črnogorskim dogodki. Podatek, da so skoraj tretjino stavk, ki so bile v zadnjem času v Sloveniji, začeli delavci iz drugih republik in da so v petih primerih celo klicali na pomoč srbskega partijske-ga voditelja, si je mogoče razlagati tudi kot spodbudo za "rušilni-plaz", kakršen je že pred nedavnim zajel Črno goro in še prej Voj-vodino.

C. Zaplotnik

Pobude komunistov pri načrtovanju razvoja kranjske občine

Stroka naj pokaže trajno neuspešne!

Kranj, 5. februarja - Če vzamemo resno namen zveze komunistov, da se odlepi od oblasti, potem bodo kranjski komunisti v prihod-nje izjemno ustvarjalni delegati v skupščinskem družbenopolitičnem zboru, ko bo šlo za vprašanja družbenoekonomskega razvo-ja. Tako vsaj je bilo čutiti na četrtkovni seji občinskega komiteja, ko so govorili o pobudah za aktivnosti pri spreminjanju na tem po-dročju. Priznali so namreč, da je mesto za oblikovanje in dogovar-janje, tudi o letošnjem programu razvoja občine, v skupščini, sami pa si puščajo predvsem pravico dajanja pobud in spremljanja nji-hove usode kot tudi usode vsega dogovorjenega.

Pobude, ki so jih v pisni obliki tokrat že drugih preraštevati, so končno kljub nekaterim različnim pogledom na razvoj, zlasti gos-podarstva, sprejeli. Precej govora je bilo o pobudi iz cekaja, naj bi tudi v kranjski občini likvidirali neuspešna podjetja. Komunisti jih prav go-tovo ne bodo. Kriteriji (ne)uspešnosti so v ekonomiji jasni, zati naj go-vori stroka, naj brez ovinkarjenja pove, kdo je trajno neuspešen, kdo v občini požira akumulacijo in na kakšen način se ga bodo uspešnejši ubranili, da ne bodo z njim vred zdrsnili v blato. Komunisti so terjali tudi program razbremenjevanja gospodarstva na področjih, ki so v ob-činski pristojnosti.

Kranjski komunisti se ogrevajo za konkretnije spodbude drugim vejam gospodarstva kot kmetijstvu, turizmu, drobnemu gospodarstvu, za večjo ljudsko ustvarjalnost, podjetnost, vendar ne za nove monopo-le. S tem v zvezi so tudi sprejeli pobudo, naj bi - podobno, kot so storili v Bosni in Hercegovini - skrajšali upravne postopke za pridobitev obrn-tnih dovoljenj.

H. Jelovčan

Pustni krofi in krofi kar tako

Menda ni hiše na Gorenjskem, kjer te dni ne bi bilo na krožniku krofov. Če jih gospodinja ne ocvrne sama, jih prinese iz najbližje trgovine, slaščičarne. Serkljale so se že, kajti odkar jih po slašči-čarnah tako pridno cvrejo, da so lahko leto in dan na mizi, se jih same le redko lotevajo. Pa tudi ne izplača se jim, posebej če druž-i-na ni zelo številna. 1.200 dinarjev za lep krof, s "kranclem" in marmelado v sredini, res ni veliko.

Pol mesta je v petek dišalo od dišav, ki so pri vseh špranjah silile iz slaščičarne Živil in "Kranjskega kola-čka" v Tavčarjevi ulici v Kranju. Ve-lika, lepa, nova slaščičarna tu viso-ko nad kanjonom Kokre sicer naj-boljši slovi po saher tortah, saj celo iz Ljubljane hodijo sem ponje, češ da nikjer niso tako sočne in okusne, to-da te dni so se vseh vrst torte mora-le umakniti krofom. Tudi sicer je krof tu doma, vsak dan jih ocvrne najmanj 1000, te dni pa te lepe okro-gle zlatorumene sladice gredo v de-settisoče. Na pustni torek bi jih pro-dali tudi 30.000, če bi jih toliko zmo-gli. Kakšnih 23.000 jih bo pa zagoto-vo.

In kdo je glavni pri krofih v Kranju? Kakšen priznan slaščičar? Nak. Žena, ki že deset let v tej slaščičarni cvre krofe, je Stojanka Maj-kić, Bosanka, doma iz Sanskega Mosta, delavka, da malo takih, kot pravi njen šef Miha Sajovic. Te dni ji je vroče kot malokdaj, kajti krofe Kranjčani kupujejo kot nori in vsi sproti, še vroči, gredo v prodajalno, v kombije in po njihovih enotah, trgovinah, delovnih organizacijah, kjer so si jih delavci zaželeli za priboljšek k malici. Sinoči, v četrtek zvečer je začela cvreti ob desetih zvečer, pa je danes, v petek, ob 15. uri še vedno tu. Le toliko bo šla domov, da se malo uleže, spojiče noge, ob desetih zvečer bo spet tu in naslednji dan do poznega popoldneva. V nedeljo zvečer bodo začeli ob polnoči, cvrli ves ponedeljek do torka, dokler se najhujše povpraševanje ne bo ustavilo. Kupili so poseben stroj za rezanje krofov, vendar ne odgovarja za velikost, kakršne smo Gorenjci vajeni. Če bi ga že zdaj lahko uporabljali, bi bilo veliko dela prihranjenega, saj bi stroj oblikoval po 35 krofov naenkrat, tako pa mora Stojanka vse na roko izrezovati, kot vsaka gospodinja, le da nje-gre od rok tako hitro, da komaj slediš njenim gibom. Za te dni so po-stavili dodatne fritize, stepalniki dela kar naprej, pladnji se šibe od sto-tin krofov, namenjenih za razvoj. Menda ja ne bo nikogar, ki bi te dni ostal brez svojega krofa.

D. Dolenc

ureja MARIJA VOLČJAK

KRATKE Z GORENJSKE

Središče Begunj bo drugačno - Letos bo v krajevni skupnosti Begunje v radovljški občini nedvomno največja akcija izgradnje omrežja za kabelsko in satelitsko televizijo. Vendar pa imajo v programu krajevne skupnosti poleg rednih vzdrževalnih del tudi postavitev desetih svetilk javne razsvetljave, obnovo nekaterih mostov, dokončanje zajetja za vodovod v Podgori in ureditev središča Begunj. Načrti za avtobusno postajališče in parkirne prostore so že gotovi. Po pogodbi bi morala biti ta dela končana do sredine aprila letos. Sedanji kiosk za sadje in zelenjavo bodo zamenjali z lično brunarico, Slavko Avsenik pa se je odločil, da bo prispeval za asfaltiranje celotnega prostora. V neposredni bližini središča (na sliki), v starem gasilskem domu naj bi uredili tudi zbiralnico mleka. Sicer pa v krajevni skupnosti še posebej opozarjajo na ureditev ceste v naselju Poddobrava, na ureditev vrtca in premajhno trgovino. Slednji trije problemi, pravi predsednik sveta krajevne skupnosti Samo Finžgar, pa so takšni, da jih sami v krajevni skupnosti ne morejo rešiti. - A. Z.

Vesele maškare

Škofja Loka, Duplje, Šenčur - Današnje popoldne bo v znamenju pusta in veselih maškarskih. Tradicionalni pustni sprevod in pustno ranjanje bo v Škofji Loki, pripravljala pa ga Zveza društev prijateljev mladine občine Škofja Loka skupaj z Zvezo kulturnih organizacij, namenjeno pa je predšolskim in šolskim otrokom. Zbor bo danes (v torek) ob 16. uri pred osnovno šolo Petra Kavčiča, od koder bo v spremstvu vzgojiteljic in staršev krenil pustni sprevod po loških ulicah. Za veselo razpoloženje v sprevodu bo skrbela pustna godba, ki bo razposajala maske pripeljala v dvorano Poden, kjer bo program za otroke in pustno ranjanje. Prireditelji vabijo otroke in starše, da se udeležijo pustoovanja. Veselo bo tudi v Dupljah v kranjski občini, kjer domači TVD Partizan vabi danes ob 15. uri na zbor pustnih maškarskih in sicer pred osnovno šolo v Dupljah. Najlepše maske bodo nagradili, nato pa bo sprevod krenil po vasi. Pustni sprevod danes popoldne pripravljata tudi Turistično društvo in osnovna šola Stanka in Janka Mlakarja v Šenčurju. Pustna povorka skozi vas bo krenila ob 16. uri. A. Z.

Občni zbor pevskega zbora

Radovljica - Konec januarja so se zbrali na rednem letnem obnem zboru člani moškega pevskega zbora A. T. Linhart in njihovi prijatelji iz Radovljice. Iz poročila, ki ga je podal predsednik zbora Jože Rebec, je razvidno, da ima zbor 16 pevcev in da so lani imeli 14 javnih nastopov ter 77 vaj. Zbor vodi Betka Demšar-Zupan, posebej pa so na zboru pohvalili najstarejšega pevca Ivana Ravnika, ki ni zamudil nobene vaje in nastopa. Prizadevni člani zbora imajo največ težav zaradi pomanjkanja denarja, saj od ZKO dobijo le 10 odstotkov potrebnih sredstev. Na srečo so lani naleteli na razumevanje sveta krajevne skupnosti Radovljica ter trgovskih podjetij Murka in Merkur. Letos načrtujejo 12 samostojnih koncertov in gostovanje v Svečah na Koroškem. Študirajo pa tudi že nov koncertni program. (jr)

Umetni sneg pod Koblo

Bohinjska Bistrica - Žičničarji Koble so že lani januarja, ko je jug za 18 dni pobral sneg, dobili iz Planice en snežni top. Lani jim snega ni bilo treba delati, ker je potem zapadel, vendar pa jim je letos prišel prav. V začetku tega leta so top postavili ob vlečnico na Kozjem hrbtu, do tja pa so napeljali vodo iz grabna, po katerem odteka odvečna voda, ki se zbira v vodovodnem rezervoarju nad Bohinjsko Bistrico. Z gasilsko motorno brizgalno je tako žičničarjem Koble do 17. januarja uspelo narediti dovolj umetnega snega za smučanje nad železniškim predorom. To edino smučišče ta čas v Bohinju je seveda vsak dan polno domačin in tujih gostov. Obojih pa je v teh dneh v Bohinju kar precej. (bb)

Vsak četrtek nekaj

Bohinjska Bistrica - Helena Korošec, predsednica sekcije za aktivnost žensk v Bohinjski Bistrici, pravi, da se žene vsak četrtek redno sestajajo v zgornjih prostorih Društva upokojencev v Bohinjski Bistrici. Po četrti uri popoldne se jih vedno zbere okrog 20, potem pa skupaj izdelujejo ročna dela, enkrat na mesec pa telovadijo. Imajo pa tudi predavanja o vzgoji otrok, zdravstvu in podobna. (bb)

Zbor tržiških gorskih reševalcev

Tržič, 3. februarja - Vodstvo postaje Gorske reševalne službe Tržič sklicuje svoje članstvo na redno letno konferenco, ki bo v petek, 10. februarja 1989, ob 18. uri v dvorani tržiškega gasilskega doma. Najprej bodo obravnavali poročila o reševanjih in preventivi ter drugih dejavnostih v minulem letu. Zatem bodo razpravljali o prihodnjih nalogah in potrdili načrt dela za letošnje leto. Sprejeli bodo tudi sedanje pripravke v vrste gorskih reševalcev. Pred konferenco bo član postaje Jože Rozman, ki je sodeloval v uspešni alpinistični odpravi na Čo Oju, pripravil kratko predavanje z dia pozitivno o vzponu na goro, po zborovanju pa je predvideno tovariško srečanje gorskih reševalcev. S. Saje

Kadrovska »suša« gasilcev

Jesenice - Na seji upravnega odbora Industrijskega gasilskega društva Železarne Jesenice, v okviru katerega deluje poklicna gasilska enota železarne in jeseniške občine, so ugotovili, da so lani rešili več problemov. Med drugim je zdaj urejena tudi benefična delovna doba zaposlenih. Že čez nekaj mesecev pa se bodo srečali z večjo težavo, saj bo šest zaposlenih gasilcev odšlo v pokoj. Zato jim bo v poklicni enoti primanjkovalo kar deset gasilcev. O tem problemu se bodo morali temeljito pogovoriti na skupščini, ki bo 9. marca. (bb)

Krajevna skupnost Rateče Planica

Telefonija vroča tema vseh sestankov

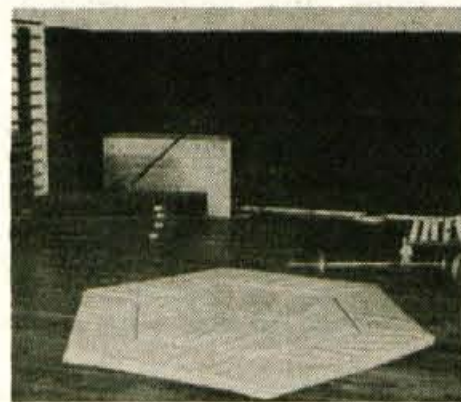
Rateče-Planica, 6. februarja - V krajevni skupnosti Rateče-Planica v jeseniški občini so v statutu zapisali, da imajo krajevni praznik 2. februarja. Takrat, 1942. leta, je bil, po zapisanih spominih domačina Maksa Juvana v baraki v Planici, pri izteku današnje 120-metrške skakalnice ustanovljen prvi odbor Osvobodilne fronte. Konec junija 1978 so na tem mestu v krajevni skupnosti postavili spominsko obeležje. Praznujejo pa ta dogodek v krajevni skupnosti pravzaprav ob prvi večji prireditvi. Letos posebnega praznovanja, tudi zaradi varčevanja, kot so povedali, niso imeli. Imeli pa bodo v kratkem zbor krajanov, na katerem se bodo pogovorili o lanskem delu in načrtih za leto. Ta zbor pa bodo združili tudi s temeljno kandidacijsko konferenco.

To bo prav gotovo zbor krajanov, na katerem bo spet in ponovno največ govora o telefoniji. Telefonija, kot pravi predsednik skupščine krajevne skupnosti Rateče-Planica Vinko Šumi in tajnik krajevne skupnosti Jože Brodar, je že kar vroča tema vseh sestankov in srečanj krajanov v zadnjem času.

Vinko Šumi

»Prav gotovo pa je krajevni praznik, pa naj ga praznujemo tako ali drugače ali ne, priložnost, da pogledamo in ocenimo, kaj smo v minulem letu naredili. Lahko rečem,« je med nedavnim obiskom povedal predsednik skupščine krajevne skupnosti Vinko Šumi, »da smo lanskega leta, ki smo si ga v krajevni skupnosti zastavili, po veliki večini tudi uresničili. Eden od večjih ciljev je bilo dokončanje

V bivši šoli, kjer je vrtec, so lani dokončali tudi trim kabinet, ki je na voljo vsem krajanom... »

Velika pridobitev je skupni objekt, v katerem imajo zdaj stroje oziroma komunalne naprave...

skupnega objekta za komunalne naprave oziroma stroje, ki jih potrebujemo v krajevni skupnosti. Imamo namreč traktor in plug za zimsko službo in druge potrebe, dva kombija in tudi smučarsko društvo ima različno opremo lahko zdaj v tem objektu. Poleg traktorja je ta objekt zares velika pridobitev.

Sicer pa so lani urejali tudi pokopališče in najnujnejše kanalizacijsko omrežje. Pospešeno so se pripravljali na telefonsko akcijo, ki naj bi se začela, tako vsaj upajo, letos. V bivši osnovni šoli, kjer je vrtec, so uredili tudi trim kabinet za krajane. V njem zdaj redno vadijo člani smučarskega društva, na voljo pa je ta prostor za fizioterapijo v dopoldanskem času tudi krajanom. Na prostoru nekdanje železniške postaje so že predlanskim začeli urejati športno igrišče za odbojko, tenis, mali nogomet, pozimi pa za drsanje in kegljanje na ledu. Igrišče še ni povsem urejeno in imajo to v programu za letos. Že dlje časa pa tudi ugotavljajo, da bi bilo treba čimprej priključiti tudi vodovod Tamar-Rateče na središče vasi. Gre za kakšnih 500 metrov cevi med spomenikom

NOB in središčem vasi, kjer so zdaj premajhne cevi in zato v zgornjem delu vasi včasih primanjkuje vode. Nenazadnje ne gre za tako veliko delo in strošek in morda jim ga bo skupaj s samoupravno komunalno skupnostjo uspelo rešiti še letos. Glavna naloga, ki jo letos poleg obnove javne razsvetljave, urejanja meteornih voda, popravila opornih zidov in makadamskih cest ter jaškov in dokončanja igrišča načrtujejo v vodstvu krajevne skupnosti, in za kar naj bi se dogovorili tudi na bližnjem zboru krajanov, pa je telefonija. »Prostor za postavitev montažnega, tipskega objekta za avtomatsko telefonsko centralo s 160 priključki v krajevni skupnosti že imamo,« je povedal tajnik krajevne skupnosti Jože Brodar. »Pravzaprav imamo tri lokacije in nobena ni sporna glede lastništva. Katera bo najboljša, pa bodo povedali strokovnjaki oziroma izdelovalci projekta. Želja po telefonih pa je v krajevni skupnosti velika. Okrog 100 interesentov za telefon imamo, 40 telefonov pa že je v krajevni skupnosti. Ko bomo dobili novo centralo, bo v centrali v Kranjski gori sproščenih 40 priključkov in v krajevni skupnosti Rateče-Planica ocenjujemo, da bomo za lep čas pokrili potrebo po telefonu. Upamo le, da se letos, ko pričakujemo, da bi po dinamiki družbenega plana morali telefoni v naši krajevni skupnosti zazvoniti, ne bo kaj zapletlo.

Jože Brodar

Želje, pri katerih uresničevanju v krajevni skupnosti ne morejo kaj dosti narediti, pa so še vedno sanacija Ledin, kjer je leglo komarjev. Raziskovalna naloga pri raziskovalni skupnosti je naročena in domačini že težko čakajo na predlagano rešitev. Tudi glede obrata Avtomontaze nimajo v krajevni skupnosti nič proti, saj jim tudi v prihodnje, tako kot doslej, ne bo vseeno, kakšno bo okolje. In nenazadnje si želijo, da bi Planica z vsemi svojimi napravami vendarle enkrat turistično zaživela; in to tako, da bi od te turistične ponudbe imeli tudi kaj krajani, ne pa le številnih odpadkov in smeti, ki jih pričakajo spomladi po zimskih prireditvah v Planici.

A. Žalar

Gostišče ob Planšarskem jezeru

Ljudje so se navadili

Jezerko, januarja - Konec minulega tedna smo se na Jezerskem prepirali, kako malo je pravzaprav včasih potrebno, da so ljudje zadovoljni, da je turistična ponudba bogatejša in da kraj, kot temu na kratko pravimo, turistično živi. Ob Planšarskem jezeru je namreč že celo zimo, čeprav ni snega, živahno, kot poleti, ko imajo na Jezerskem osrednjo prireditev - ovčarski bal.

Darinka in Milan Milošič

In kako jim je to uspelo? Za Gostišče ob Planšarskem jezeru že od aprila lani skrbita Milan in Darinka Milošič. Milan je sicer zaposlen v Živilih, vendar je po dogovoru prevzel v oskrbo tudi gostišče ob jezeru. Od takrat naprej z ženo Darinko skrbita, da so gostje, ki pridejo k jezeru, vedno lepo sprejeti in postreženi. »Dolgo sva se z ženo zavzemala, da bi to gostišče ob jezeru zaživel. Zdaj sva kar zadovoljna, čeprav je kuhinja malce utegnena. Pa vendar poleg pi-jace gostje tukaj vedno dobijo pečeno, krvavico, žgance, sirove štruklje, postrvi, pečenko, divjačino, jedi z žara... Odprto imava vsak dan (razen ob ponedeljkih) od 10. do 20. ure, ob koncu tedna pa po potrebi, če je družba za to, tudi dlje. Dela je dovolj, vendar se splača. Kupna moč, kot temu pravimo danes posledici vsesplošne krize, je res precej manjša, vendar ljudje še vedno radi pridejo na izlet in brez postrežbe potem seveda ne gre,« je minulo pustno soboto, ko je bilo ob jezeru spet zares živahno, razlagal Milan Milošič.

Sicer pa v teh dneh (brez snega) ob jezeru res ni dolgčas. Led na jezeru je Milan uredil skupaj z domačimi gasilci in ga zdaj redno čistijo. Tako imajo mladi in starejši obiskovalci vedno prijetno drsanje. Mladinci so skupaj z mladimi iz Železne Kaple in Velikoveca ustanovili tudi divjo hokejsko ligo in imajo zdaj redna tekmovalna srečanja. V nedeljo pa je bila zanimiva hokejska tekma med poročnimi in »ledig«.

»Ob sobotah in nedeljah pa imamo zdaj tudi domačo muziko,« je, ko smo jo zmotili pri delu v kuhinji, dodala Darinka. »To soboto, na pusta, pa bodo igrali Jezerski fantje. Pa še z nečim sva z Milanom popestrila ponudbo. Na Jezerskem je vedno primanjkovalo slaštic. V gostišču ob jezeru imamo zdaj vsako soboto in nedeljo kremne rezine oziroma (izmenično) prekmursko gibanico.

Po tem, da je Gostišče ob jezeru vedno odprto in da je tukaj vedno prijetno, sta Milan in Darinka postala znana ne le med domačini, marveč tudi že daleč naokrog. Iz Ljubljane, Kamnika in Celja se radi oglašajo, pa tudi z onkraj meje jih je vedno več. Če bo padel sneg, pa pričakujejo to zimo tudi precej tekmovalcev (tekačev) in udeležencev sindikalnih iger... Turizem se torej na Jezerskem vendarle nekako prebujajo. Med tiste, ki ga oživljajo, vsekakor sodita Milan in Darinka Milošič z Gostiščem ob Planšarskem jezeru. A. Žalar

Voda bo narasla

Jesenice - Domačini so prepričani, da bo po prvem večjem deževju voda v predoru, ki ga gradijo, še bolj narasla. Nad mestom, kjer je voda udrla v predor, namreč izvirata potok Dobričnik in en krak Jesenice. Ko je voda udrla v predor, so ugotovili, da se Jesenica ni posušila, usahnil pa je Dobričnik. Domačini ocenjujejo, da je potok našel pot v vodo, ki zdaj teče skozi predor. Če je temu res tako, bo pokazalo že prvo večje deževje. (bb)

Najhuje Kokra in Sava Dolinka

Kranj - Statistiki največkrat ne verjamejo najbolj in najraje. Formule, ki nam postrežejo s podatki, so pogosto tako zapletene, nerazumljive, nelogične in nejasne, da so ugotovitve največkrat smešno neverjetne. Vendar pa smo se pred dnevi resnično zamislili nad statistiko, ki so nam jo predstavili in razložili v Vodnogospodarskem podjetju Kranj, nanaša pa se na onesnaženost obrežij vodotokov na Gorenjskem. Prav nič zapletena in brez posebnih formul je namreč ta statistika. Podatek, s katerim so nam postregli, na podlagi rednega vsakodnega ogleda in ugotavljanja stanja rečnih nadzornikov, je naravnost grozljiv.

Na Gorenjskem je (bilo lani) ob obrežjih glavnih vodotokov in manjših pritokov kar 330 divjih odlagališč najrazličnejših odpadkov. Slaba tretjina med njimi pa je večjih, ki tako rekoč vsak dan ogrožajo tudi vodo. Čeprav bi težko poudarjali, da je katera od petih gorenjskih občin v skrbi za čisto okolje kaj bolj čista, vseeno morda vsaj na pogled deloma izstopata škofjeloška in jeseniška občina. V prvi je 41 divjih odlagališč odpadkov in od teh slaba tretjina večjih, v drugi pa 48 in od tega slaba polovica večjih. Daleč na prvem mestu po številu divjih odlagališč je s 129 (med njimi pa dobra tretjina večjih) od skupaj 330 na Gorenjskem, kranjska občina, v radovljški jih je 90 in med njimi ena petina večjih, v tržiški občini pa 22 in slaba tretjina večjih. Povejmo še, da so v kranjski občini med najbolj onesnaženimi krajevnimi skupnostmi Predoslje, Primskovo, Kranj-Center in Trstenik ter Britof (po več kot deset odlagališč). V jeseniški občini sta takšni krajevni skupnosti Mojstrana in Podmežaklja, v radovljški Begunje in Predoslje s 13 in Primskovo z 12 divjimi odlagališči. Po številu divjih odlagališč pa sta najbolj onesnaženi reki na Gorenjskem Kokra in Sava Dolinka. Ob Kokri jih je kar 77, ob Savi Dolinki pa 43. Še najbolj čista s tremi večjimi odlagališči na Gorenjskem pa je poljanska Sora.

Kakršenkoli komentar k tem, na žalost prav nič neverjetnim in jasnim ter razumljivim statističnim podatkom, je odveč. Morda le tale ugotovitev: rečni nadzorniki Vodnogospodarskega podjetja Kranj imajo med delom na terenu pogosto vtis, da so največkrat pri ljudeh nezaželeni...!

A. Žalar

Kljub številnim opozorilom je Tekstilindusov obrat (Inteks) še vedno onesnaževalec Save z lešom pred kranjsko čistilno napravo...

Gorenjske Prešernove nagrade

PRIZNANJA ZA GORENJSKE USTVARJALCE V KULTURI

Tržič - V petek zvečer je bila v prostorih Osnovne šole heroja Bračiča slovesnost, na kateri so podelili letošnje Prešernove nagrade Gorenjske, ki jih podeljujejo gorenjske kulturne skupnosti. Od devetih na razpisane natečaj prispelih predlogov za nagrade je žirija, ki jo je vodil Janez Šter, izbrala šest nagrajencev.

NEŽA MAURER je prejela nagrado za vsestransko literarno in mentorsko delo.

Maurerjeva je predvsem pesnica, vendar pa je pomembno tudi njeno novinarsko in uredniško delo. V Škofji Loki, kjer živi, je pripravila več odmevnih literarnih večerov, med katerimi kaže omeniti vsaj dva - predstavitev njene pesniške zbirke *Drvo* spoznanja in predstavitev njene najnovejše poezije na prireditvi ob lanskem kulturnem prazniku. Prav tako je pomembno njeno mentorsko delo ob izidu pesniške zbirke Silve Brank, mentorstvo pisateljici Škrinjarjevi ter mentorsko delo z literarno skupino Iskra iz Kranja. Neža Maurer piše tako za odrasle kot za otroke in mladino. Kar 130 njenih otroških pesmi je tudi uglasbenih, glasbeno obdelavo pa dobivajo tudi njene pesmi namenjene odraslim. Maurerjeva je tudi uspešna prevajalka iz jugoslovanskih in evropskih književnosti.

BORIS SAJOVIC, akademski kipar, je bil nagrajen za življenjsko delo v kiparstvu in restavraciji.

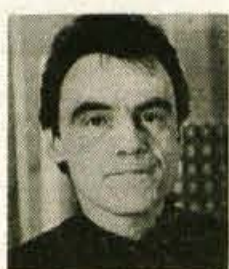
Kipar, ki se je specializiral za konservatorstvo in restavracijo, je v svojem zgodnjem kiparstvu upodabljaj senzibilne, lirčne obarvane figure. Kasneje se je iz plastično poudarjenega realističnega sveta premaknil v iskanje oblikovno bolj poenostavljenega, likovno prečiščenega, vsebinsko bolj poglavitnega izraza. Enako pomemben je prispevek Borisa Sajovica na področju restavracije. Večkrat močno poškodovanim, nemalokrat povsem odpisanim kiparskim in slikarskim umetninam je s svojim znanjem in prizadevanjem vrnil nekdanji sijaj. Med pomembnejšimi deli so prav gotovo gotoske plastike iz 15. in 16. stol., renesančni in baročni kipi in slike iz 17. in 18. stol., zbirka romantičnih krajin iz prve polovice in srede 19. stol., ter

še posebej celotna muzejska zbirka starih mojstrov skupaj z Leopoldom Layerjem in njegovo šolo in drugo.

POLDE OBLAK, akademski slikar, je prejel nagrado za življenjsko delo na likovnem področju.

Po končanem študiju v Ljubljani se je Polde Oblak izpopolnjeval na Münchenski likovni akademiji. Skupaj s slikarjema Georgom Kressom in Nicolom Biancom je leta 1966 objavil Fragmentistični manifest, ki v osnovnih obrisih še danes predstavlja slogovni okvir njegove slikarske umetnosti. Najbolj radikalni je njegov fragmentistični način slikanja v 70 - letih, ko je nastala vrsta fragmentističnih platen v jajni temperi in slik v kombinaciji barve in stiropora. Polde Oblak goji tudi barvno grafiko, ki jo je med svojim bivanjem v tujini razvil do zavidljive tehnične dovršenosti. Najznačilnejša slikarjeva slogovna posebnost je poleg fragmentizma nadrealistični značaj njegovih ambientalnih in krajskih slik. Pred tremi leti se je slikar, sicer doma z Bleda, znova predstavil doma s samostojno razstavo v radovljiški Šivčevi hiši, leto kasneje pa še z veliko retrospektivno razstavo v Kostanjevici na Krki, Ljubljani in drugod.

CVETO SEVER je dobitnik nagrade za umetniško poslanstvo lutkovnega gledališča.

Cveto Sever, ki je začel v Prešernovem gledališču, je samostojni lutkar že deset let. Njegovih osem doslej predstavljenih lutkovnih predstav je širom Slovenije in še kje drugje videlo veliko otrok. Predstave, kot so Cesarjeva nova oblacija, Potepuh, Zgodba o vremenu, Vrtiljak, Zares doma, Vodnjak življenja, Prizori nekega dne, Janko in Metka so bile predstavljene tudi na republiških srečanjih lutkovnih skupin, sodeloval je na festivalu otroka v Šibeniku, na festivalu monodrame v Domžalah, dvakrat se je udeležil medna-

rodnega lutkovnega festivala na Dunaju, sodeloval je na svetovnem lutkarskem festivalu v Franciji, ni pa manjkalo tudi na mednarodnih lutkarskih festivalih in bienalnih srečanjih v jugoslovanskih mestih - kot je Boršnikovo srečanje ali bienale v Bugojnu. Za Cveta Severja je značilna poštena, vedno znova iščoča, humorna in radoživost ustvarjalnost, želja po odkriti vzgoji brez naftalinske navlake in hoteenje voditi otroke v prelepi svet fantazije in življenjskih vrednot.

BLAŽ OGOREVC je prejel nagrado za obetajoče pesniško in prozno ustvarjanje.

Pesmi in prozo objavlja že petnajst let v Problemih, na ljubljanskem radiu, v Oku, Književnih reših, Poljih, Književnosti, Bagdali, Žirovskem občasniku, Novi reviji in drugod, sodeloval pa je tudi pri dveh antologijah. V književni obliki je objavil Prislino zreli paradižnik in Zima na socialističnem kmetijskem posestvu. Dobil je nagrado Mladosti in nagrado Predsedstva Zveze socialistične mladine Jugoslavije za najboljšo knjigo mladega avtorja v letu 1976 v Jugoslaviji. Na mednarodnem pesniškem srečanju Struški večeri poezije v letu 1978 pa je prejel nagrado Mlada Struga za najboljšo zbirko pesmi mladega avtorja.

JOŽE PERKO je prejel nagrado za ustvarjanje umetniškega in dokumentarnega filma.

Filmu se je zapisal zelo zgodaj, saj je tudi ustanovitelj Filmskega kluba Tomo Križnar v Trzinu. Poseben pomemben je njegov etnološki film o zadnjem tržiškem šuštarju, ki ima že danes neprecenljivo dokumentarno vrednost. Na področju profesionalnega filma se je specializiral za dokumentarno zvrst, v kateri je ustvaril televizijske filme o športnikih in športu ter umetnikih in umetnosti. Njegova domiselnost je v slovenskih filmskih krogih izjemna. Presejnetljivo združuje elemente igranega in dokumentarnega filma in jih usmerja v avtohtono filmsko občutenje. Perko je tudi eden tistih, ki se ob nastajanju filma znajde v trojni vlogi - kot scenarist, snemalec in režiser, skratka kot celovit avtor.

Lea Mencinger
Foto: Gorazd Šinik

Teden slovenske drame 89

KLEMENTOV PADEC, ATLANTIDA

V repertoar letošnjega Teda je selektor France Vurnik predlagal KLEMENTOV PADEC Draga Jančarja v izvedbi Mestnega gledališča ljubljanskega. To je bila Jančarjeva že osma gledališka uprizoritev na slovenskih odrih, ki po svoji gledališki prodornosti ne ostaja za prejšnjimi.

»...Klementov padec pripoveduje o dvojnem iskanju in nespornosti: o vzpostavljanju posameznikove radikalne in čiste etične pozicije, za katero se izkazuje, da v svetu standardne komunikacije ni mogoča, in v navezovanju intimnega stika, ki pa tudi ne more biti skladno uresničen; in o koncu tega iskanja, ki ga nenehno samopotrjevanje v nevarnih plezalskih smereh privede do samouničenja. Kdo je kriv za trajni nespornost: zahtevni, intelektualno superiorni, prenapeti, mizantropski, trohice nerazumevanja nezmogljivi Klement ali njegova plitva, filistrska, okostenela in uživaška okolica...« tako o besedilu razmišlja Aleš Berger, za samo predstavbo pa Rapa Sukičje zapiše: »...Premiersko in tudi repertoarno občinstvo je Klementov padec očitno vleklo v srce. Deloma nedvomno zato, ker je prišel na oder v pravem trenutku; Slovenci danes radi slišimo karkoli, kar nam vzdiguje nacionalno samozavest. In če pri tem mladina

ozmerja konformizem generacije in obljubi, da bo sama vzela stvari v roke in jih opravila bolje, tudi prav...«

Režiser uprizoritve je Janez Papan, dramaturga Ljilja Pandir in Tone Partljič, scenografka Sanja Jurca, kostumografka Doris Kristič, lektorica Majda Križaj, koreografka Darinka Lavrič in avtor glasbe Gregor Strniša. Nastopajo: Janez Škof, Tone Kuntner, Mirjam Korbar, Vesna Jevnikar, Milan Štefe, Srečo Špič, Ivan Godnič in Borut Veselko.

Emil Filipčič je avtor dramskih tekstov Ujetniki svobode, Bolna nevesta, Altamira, Kegler, Atlantida - to so njegovi uprizorjeni teksti. Kranjsko Prešernovo gledališče te dni zaključuje študij njegove Božanske tragedije. Uprizarjali so ga v ljubljanski in mariborski Drami, največkrat pa ga je uprizorilo Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane, ki bo na TSD 89 sodelovalo z uprizoritvijo ATLANTIDE. Svojevrsna »poslastica« te uprizoritve je ob vsej teatraličnosti nastop avtorja besedila v uprizoritvi. Po Ivanu Mraku je verjetno Filipčič prvi slovenski dramatik, ki v svojem delu tudi sam nastopa.

Režijo in scenografijo Atlantide

podpisuje Vito Taufer, kostumografko Gordana Gašperin, glasbo Igor Leonardi in David Jarh, maske Alan Hranitelj in lektoriranje Mateja Dermelj-Ropoša. Ob avtorju nastopajo še Jožef Ropoša, Marko Mlačnik, Niko Goršič, Pavle Ravnohrib, Sandi Pavlin, Ivan Rupnik, Veronika Drole, Damjana

Černe, Olga Grad, Draga Potočnjak, Marinka Štern, Jadranka Tomažič, Milena Grm, Mina Jeraj, Majolka Sukičje. Predstava Slovenskega mladinskega gledališča bo zaradi specifičnosti prostora, ki ga organizator Teda ni mogel ponuditi v lastni gledališki hiši, v Zadržnem domu na Primskem.

/ar/

PRIREDITVE OB KULTURNEM PRAZNIKU

KRANJ

Tokrat so v Kranju poleg tradicionalnih prireditev, med katerimi je pevski nastop na pesnikovem grobu v Prešernovem gaju, pred Prešernovo hišo in pred pesnikovim spomenikom vedno lepo in za poslušalce privlačno obujanje spomina na Prešerna, dodali še nekaj novega. To še posebej velja za literarni večer z naslovom Sonetni venec v prevodih, ki bo jutri, v sredo, ob 20. uri v prostorih Gorenjskega muzeja, v Tavčarjevi 43. Govornik bo dr. Boris Paternu, nastopajo pa znani slovenski igralci Polde Bibič, Majda Grbac, Brane Ivanc, Radko Polič, Alja Tkačev, Alenka Bole - Vrabec in kitarist Jerko Novak.

V okviru praznika sodi tudi prva premiera Gledališča čez cesto v tej sezoni: v četrtek, 9. februarja, bodo v Delavskem domu, ob 19.30 uprizorili Evalda Flisarja Kostanjevo krono.

BLED

V centru za inženiring in marketing LIP Bled bodo jutri, v sredo, ob 18.30 odprli slikarsko razstavo letošnjega gorenjskega Prešernovega nagrajenca akad. slikarja Polde Oblaka.

ŠKOFJA LOKA

Jutri, v sredo, ob 18. uri bo pred kužnim znamenjem na škofjeloškem Mestnem trgu pel Komorni pevski zbor LOKA.

TRŽIČ

Tržiški godbeniki nastopajo jutri, v sredo, ob 18. uri na Trgu Svobode pred občino, ob 16.45 pa v Bistrici pri trgovskem centru Deteljica.

Solarji pa bodo imeli prav tako imeniten kulturni program: za mlajše bo to glasbeno pravljica Kozliček Meke-tajček Janeza Bitenca v izvedbi Glasbene mladine Jesenice, za višje razrede pa bodo uglasbene Prešernove pesmi predstavili pevci Ileana Bratuž - Kacjan, Jože Stabej in Tatjana Šporar - Bratuž.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V Prešernovi hiši je na ogled razstava *Prešernovi nagajenci 1977 - 1979*. V Stebriški dvorani Mestne hiše je na ogled razstava *Fosilne in arheološke najdbe iz Bobovka* pri Kranju. V Galeriji v Tavčarjevi ulici 43 je odprta razstava akad. slikarja *Nikolaja Bera*.

V sredo, 8. februarja, ob 18. uri bo v krajevni skupnosti *Strazisce kulturni večer*.

V *Domu JLA* je na ogled razstava ilustracij Krsta pri Savici akad. slikarja *Ivana Seljaka - Čopiča*.

KUD Dobrava Naklo in DPO Naklo pripravljajo jutri, v sredo, ob 19. uri v Domu Kokrškega bataljona v *Naklem proslavo ob kulturnem prazniku*. Sodelujejo oktet Prijatelji, ansambel Albatros in učenci šole v Naklem.

V *galeriji Dom* v Strazišču bodo v četrtek, 9. februarja, ob 19. uri odprli razstavo slik akad. slikarja *Zmaga Puharja*. Ob otvoritvi bo v kratkem glasbenem programu nastopil Vasko Repinc.

Danes, v torek, ob 18.30 bo v *Zadržnem domu na Primskem* glasbena prireditev *Koncert v maskah*, ki jo bo pripravila kranjska Glasbena šola. Vstopnine ni, maske zaželeno.

Za *lutkovne četrtke*, ki se začnejo to pomlad, bodo v abonmaje vpisovali od 8. do 13. februarja med 10. in 13. uro v prostorih ZKO Kranj, Grad Kieselstein.

ŠKOFJA LOKA - V knjižnici Ivana Tavčarja bo jutri, v sredo *dan odprtih vrat* - bralci lahko vrnejo knjige brez zamudnine.

DUPLICA - V Stolovem Interieru je na ogled razstava akvarelov akad. slikarja *Dušana Lipovca*.

Premiera v GČC

FLISARJEVA KOSTANJEVA KRONA

Kranj - V četrtek zvečer bo v koncertni dvorani Delavskega doma Gledališče čez cesto predstavilo svojo prvo premiero te sezone: Evalda Flisarja *Kostanjevo krono*. Predstavo pripravljajo dramaturg Peter Božič, koreografija Jasna Knez, glasba Bor Turel, kostumi Darja Vidic, lektorstvo Alenka Bole Vrabec in režiser Srečo Špič. S slednjim je tudi nastal tale pogovor.

Kostanjevo krono je Flisar napisal pred osemnajstimi leti. Takrat so dramo najbrž razumeli drugače, kot jo danes. Za kaj gre?

»Dramaturg Peter Božič celo pravi, da je takrat, igrali so jo v mariborski Drami, sploh niso razumeli, in jo je treba zdaj predstaviti v duhu sodobnega časa. Toda to, kar sam kot režiser vidim v Flisarjevem besedilu, gre za razcepjenost dveh svetov, enega realnega, in drugega, ki ga razumemo kot izven racionalnega. Obstajata, se približujeta, njuno stičišče pa ni možno.«

Prevzem krivde kot nekakšne osvoboditve je vloga tragičnega junaka Janeka. Gre torej za tragedijo?

»Ne bi rekel, da je to tragedija, morda je bolj izraženo, če rečem, da gre za poskus tragičnega. Predstava je zanimiva z različnih zornih kotov, ne nazadnje tudi ruši nekakšen slovenski mit matere kot svete, tu pa gre med drugim tudi za incest. Vsekakor gre za večplasten tekst in avtorjeva sporočila, na katere čas pač ne more imeti vpliva.«

Predstava za amatersko gledališče, kot je GČC, nastaja ob sodelovanju gledaliških sodelavcev.

»Pri GČC režiramo drugič, prva predstava je bil Vedomec Kriš. Sicer pa v sami predstavi nastopa tudi igralka Alenka Bole Vrabec, ostali so znani že uveljavljeni stalni člani GČC. Pri predstavi je pomemben tudi gib, ki so ga igralci pripravljali s Knezovo, pa tudi glasba. Predstava je nastajala razmeroma dolgo, tudi zaradi mojih obveznosti v Mestnem gledališču ljubljanskem in Koreodrami in drugod.«

Lea Mencinger
Foto: Gorazd Šinik

FAVNA IN FLORA V GRAFIČNIH TEHNIKAH

Jesenice - V Kosovi graščini je na ogled del bogate zbirke okoli 30.000 grafičnih listov, ki jih je dolgoletni gost Zdravilišča Rogaska Slatina podaril Grafičnemu muzeju zdravilišča. Med njimi je vrsta dragocenih, saj so v njih faksimilni odtisi svetovno znanih mojstrov grafike, kot so Dürer, Holbein, Valvazorjevi bakrorezi in drugi.

Za predstavitev v Kosovi graščini so izbrali upodobitve favne in flore na grafičnih listih. Le-ti sodijo med tako imenovano dekorativno grafiko, ki je služila v ilustrativne namene, kot pojasnilo teksta v raznih knjigah o rastlinah in živalih. Uporabljali pa so jo tudi kot dekoracijo pri opremljanju stanovanj. Dekorativna grafika obsega široko območje, na primer stare zemljevide, podobe mest in krajin, prizore iz vsakdanjega življenja in lova, flore in favno, upodobitve so narodne noše in modni listi. Razstavljene grafični listi so vzeti iz posameznih grafičnih zbirk in so tiskani v različnih grafičnih tehnikah. Vsi listi so ročno kolorirani, opisuje razstavo kustosinja Erna Fric. Mojstri pa so znali listom s prefinjenimi nanosi barv vdahnuti poseben čar.

Filmski četrtek v kinu Center

BRAZGOTINEC

Filmsko gledališče, ki ga prireja kranjsko kinopodjetje, je v zadnjih dveh ciklusih doživelo popoln uspeh. Kot merilo je seveda upoštevana razprodana dvorana, kar nekateri ocenjujejo kot vračanje občinstva pred veliki zaslon. To je bilo tudi vodilo pri pripravi tako imenovanih filmskih četrtkov v kinu Center. Glede na izbor filmov, praviloma ne gre za premiere, lahko rečemo, da je program pripravljen na osnovi kvalitetnih celovečerc.

Sicer pa si poglejmo naslednji program: čez dva dni bo na sporedu *Brazgotinec*, 16. februarja Vojakova zgodba, 23. februarja Klošar iz Beverly Hillsa, 2. marca Usodna privlačnost in 9. marca Modri žamet.

9. februarja bo torej ob 20. uri ljubitelje dobrega filma 165 minut gostil režiser Brian De Palma s svojim *Brazgotincem* (Scarface). Gre za film, ki je doživel kar deset nominacij za "Oscarja" in pet za "Zlato globus", v veliki meri pa je proslavil tudi glavnega igralca Ala Pacina, saj so mnogi kritiki zatrili, da je to njegov (dosedanji) največji igralski uspeh.

V. B.

uroja LEA MENCINGER

PRIZNANJA MECENOM V KULTURI

Ljubljana - Ob slovenskem kulturnem prazniku bosta predsednika republiškega komiteja za kulturo in Kulturne skupnosti Slovenije podelila priznanja posameznikom in delovnim organizacijam v zahvalo za podporo slovenskemu kulturnemu življenju. Med dvesto devetinsedemdesetimi organizacijami in posamezniki so za priznanja - kipec Ivana Cankarja, delo akad. kiparja Janeza Boljke, izbrani: dr. Matija Škof iz Slovenijalesa, Boris Zakrajšek iz kamniškega Stola, Janez Kocjančič iz Adrie Airwaysa, Anton Spinnelli iz Igralnice Casino v Portorožu ter Joško Štrukelj iz ljubljanske Metalke. Priznanja jim bodo izročili v četrtek, 9. februarja, v prostorih ljubljanske Lesnine.

ODMEVI

Gorenjski glas, 24. in 27. januarja

KDO ŽELI NAŠI OO ZSMS PREPREČITI »URE DEMOKRACIJE«?

Oglašam se neposredno iz sredine, o kateri se v zadnjem času toliko govori in piše.

Razlog za moje pisanje je v tem, ker bi rada obrazložila dve stvari, ker mi resnica in dolžnost tako velevala.

Dogodki, ki so sledili po okrogli mizi, ki jo je organizirala naša osnovna organizacija, je objektivno in zelo korektno objavil novinar našega časopisa tov. Vine Bešter. Ker sem kot član OO ZSMS Selo ter kot organizator okroglih miz (ta je bila prva v sklopu podobnih) seznanjena z vsemi dogajanji v zvezi z »Žirovskim primerom«, ki je dobil velike razsežnosti in javnosti, bi se še enkrat zahvalila tov. Beštru, ki je bil edini človek, ki je v nastalemu stanju reagiral tako, kot narekuje etika novinarskega poklica — namreč pri vseh pristojnih se je informiral o zadevi ter dal v časopis izjavo, ki bodo še tako pristranskemu bralcu lahko dale novo sliko o celotni zadevi.

Naj sedaj preidem k stvari.

V naši osnovni organizaciji smo se torej odločili za organiziranje večerov z gosti, ki zastopajo uradno politiko, ki imajo takšno ali drugačno mnenje, mišljenje, interese, da poslušamo in se seznanimo tudi z le-timi, skratka v naši sredini naj bi začel demokratični dialog med vsemi temi ljudmi. Prišel je pravi čas za nas, smo si rekli in ker si ne moremo izbrati drugega, bomo aktivno sodelovali tukaj in danes! Življenje v tem odmaknjenem koščku naše domovine bomo popestrili tako, da bodo tudi obiskovalci večerov doživeli pristen in neprisljen stik z gosti, ki ga naši prenovljeni prostori nedvomno ponujajo.

Po obisku Odbora za varstvo človekovih pravic smo si mislili: Hura, prva ura demokracije je za nami! Nismo toliko razmišljali, kako so si nekateri vaščani interpretirali stavke gostov, kajti preveč smo bili zaposleni z delom, ki je bil usmerjen v nadaljnje aktivnosti. Tov. Stanovnik nam je obljubil, da pride februarja, toda to je že prihodnji mesec, marca bomo organizirali solidarnostni ples za otroke z rakom — ansamblu so nam obljubili, da bodo igrali zastoj, mogoče bomo povabili zraven tudi Ivana Krambergerja...

Skratka bili smo zaposleni z novimi idejami.

A glej ga zlomka!

Kako je mogoče, smo se spraševali — komu ni bila všeč naša prva ura demokracije? Pritoževali so se borci, vaščani, na radiu so bili bombardirani z očitki poslušalcev glede predvajanja dela vsebine okrogle mize, pri čemer so izpostavljali »negativno« kritiko članov Odbora na ime predsednika Tita.

Nastalo je splošno vzbujenje, ki pa je tako rekoč obšlo našo OO ZSMS — nam ni nihče telefoniral, nas ni nobeden nič uprašal, se pritožil ali povedal kritiko.

Čudno je vse to, sem si mislila, hkrati pa se spraševala: Kdo so tisti ljudje, ki se pritožujejo nad okroglo mizo, nad našo OO ZSMS, ki je to organizirala?

Ali ne razumejo, da DELAMO? Mogoče smo zares preveliki entuziasti, zavedamo se, da sveta ne bomo premaknili s tečajev, toda na prihodnost, ki jo bomo živeli MI, lahko vplivamo!

In če smo v ta košček prelepe Poljanske doline hoteli prikazati prve zametke demokracije, naredili smo korak naprej in hoteli ljudem dokazati: DA MISLIMO, TOREJ SMO! — potem nas, lepo vas prosim, ne zmerjati s kontrarevolucionarji in podobnimi uzdevki, ki so v zadnjem času jugoslovanski krik mode.

Druga stvar, ki bi jo hotela izpostaviti, pa je nekorektnost in docela neprofesionalen odnos članov Odbora za varstvo človekovih pravic do izjave, ki so jo dali v časopis Delo in sicer na tiskovni konferenci Odbora dne 20. 1. 1989 in je bila kasneje objavljena tudi na Valu 202.

Izjava se glasi: »Že v prejšnjih izjavah je Odbor opozoril, da je SDV kazala velik interes za delo mirovnikov že pred preiskavo, pa tudi po njej. Dokaz o tem je tudi dogodek iz minulega tedna, ko so se nekateri člani Odbora udeležili tribune v Žireh. Potek tribune so novinarji radia Škofja Loka posneli na magnetofonski trak, a so po traku kmalu prišli miličniki s PM Škofja Loka in ga na postaji poslušali! Janez Janša je, kot je zatrdil, zdaj še bolj prepričan, da je bila njegova sodba napisana že pred 31. majem...«

Kot sem že v zgoraj navedenem tekstu omenila pritožbe borcev in vaščanov — pritoževali so se tudi na PM Škofja Loka — oddelek milice v Žireh, me je za resničnost teh informacij uprašal eden od članov Odbora, ki je bil prisoten na okrogli mizi. Povedala sem mu, da je politična dejansko intervenirala na zahtevo borcev, toda Odbor je informacijo enostransko interpretiral, tako da je zadeva v časopisu dobila povsem drugačno podobo.

Zato, dragi člani Odbora, nismo postali vaši nasprotniki, še vedno smo z vami, toda v prihodnje se ne poslužuje takšnega ravnanja, ker potem boste začeli izgubljati vse, ki vas podpiramo.

Nataša Uršič
OO ZSMS Selo

Gorenjski glas, 27. januarja 1989
EVROPA 92

Osrednji članek v petkovih odprtih straneh, novinarke Marije Volčjak Bomo ostali na robu industrijske civilizacije in še naprej pestovali balkanske posebnosti, je bil zelo zanimiv in obširen prikaz projekta Evropa 92.

Moti me pa uvod tega članka, posebej stavke v njem »Izgovor, da temu botruje »sistem«, je slab argument, saj sistem napravijo ljudje.«

Torej se vi tov. Volčjakova držite reka vaših »sistemašev« — vsi smo krivi! Zato bi vas rad uprašal:

Kdo je kriv, da so delovni ljudje tako nezadovoljni. Kdo je kriv za politični kaos, ki vlada, za grobo kršenje suverenosti narodov in narodnosti ter človekovih pravic, kdo za sramotne politične procese, za prividne napade na JLA, za našo »zapufo-

nost«, za socialni kruh, za oviranje demokratizacije itd., itd.

Prav gotovo za takšno stanje (sranje), upam si trditi, nismo krivi delovni ljudje (ljudstvo), ampak »sistem«, kajti v našem tako opevanem »sistemu«, ljudstvo ni imelo kaj prida odločanja, razen kimanja in dvigovanja rok.

Že res, da so ta »sistem« napravili ljudje, vendar pa nas je ta »sistem« izneveril, ker je streljal »kozle« in to v »imenu ljudstva«. Ni pa nobenega upanja, da bi nas taisti »sistem« potegnil iz te »godlje«, kajti doktorji političnih ved in njim podobni spolitiziranci na čelu s partijo, tega niso sposobni, pa če CK ZK vsak teden »seje«, žanjemo tako nikoli nič! Pozdravljam pa večstrankarski sistem, samo ne pod okriljem sedanje SZDL.

Zato bi bilo treba vaš omenjeni stavek iz uvoda napisati takole: »Izgovor, da temu botruje »sistem«, je zelo dober argument!«

Da je temu res tako, boste »upam«, kmalu spoznali, kajti ljudstva ne bomo zamenjali, ampak »sistem«, čimprej ga bo »hudič« vzel, toliko prej bomo bližje Evropi 92!

Drugače pa Gorenjski glas redno prebiram, saj se najde dovolj zanimivega branja za različne okuse. Sicer se pa pozna delo tov. Žargija, tov. Bogatajeve in novinarja Vineta Beštra, saj je časopis veliko bolj aktualen, posebej »Odprte strani«, kjer postrežete z odličnimi članki in zanimivimi sogovorniki, ki si jih časopisa kot sta »Delo« in »Dnevnik« ne upata ali ne sme oziroma ne želita objaviti. Zato vam želim še vnaprej veliko poguma in pa uspeha pri snovanju vašega in našega »Gorenjca«.

P. S.
Zanima me, kdaj bo epilog (svinjske afere — oziroma napada na JLA) članka: »Praščici so bili, demokracija bo«.

Pa lep pozdrav!

Miha Mrak
Škofja Loka

KAKŠEN JE BIL IZKUPIČEK OD PRODANIH ČIPK?

Pod tem naslovom ste v Glasu dne 24. januarja 1989 objavili intervju s Tonetom Sedejem. Ker ima vsaka palica dva konca in se vaša novinarica ni potrudila poiskati še drugega, mora to storiti pač nekdo drug. Ker v članku mrgoli polresnic, ki so sicer že postale tipična jugofolklor, ne morem ostati tiho in sem se takoj lotil odgovora.

Nisem član Turističnega društva, a njihovo dejavnost kljub temu vsaj malo spremljam in imam na njihovo delo tudi nekaj pripomb, ki so pa povsem druge narave, kot tiste, ki jih navaja Sedej kot profesionalni tajnik Počitniškega društva v Škofji Loki.

Tudi on si ni na jasnem, kaj sploh je turizem, čeprav bi to po svoji trenutni poklicni dejavnosti moral vedeti. Jadikuje o tem, da je bil čipkarski dan že desetletje nazaj samo prodajna razstava in da je šele po njegovi zaslugi spet postal narodopisna prireditev (z obvezno veselico). Ne bo držalo! Kaj pa tekmovalne klekljarije, kulturni programi itd.? Ko smo ob otvoritvah razstav čipk prepevali, Sedeja ni bilo med poslušalci. Vseskozi je čipkarijo spremljala veselica, ki so jo ljudje v Gorenjem koncu pričakovali z vedno večjim strahom, saj so številni obiskovalci presežek zaužite tekočine in

hrane nekam morali odložiti... Kolikor vem, je bil to tudi poglavitni razlog za lanskoletno odločitev TZD, da veselice ne bo več. Osebnostem to odločitev z vsem srcem podprl, zavedajoč se dejstva, da bo društvo potem prikajšano za morebitni dobiček od prireditve.

Ali je prikaz starih šeg in običajev za intervjuvanca že kar turizem, ne morem vedeti. Zame ni in nikdar tudi ne bo, na tem mestu se tudi ne bom spuščal v razpravo o tem, kaj potem turizem je. Zato menim, da ni prav nobene škode, če čipkarski dan še naprej ostane le razstava preslabo cenjenega dela marljivih in natančnih rok brez veselice. Pod lipo, kot se je nekaj temu delu Gorenjega konca mnogo lepše reklo kot zdaj, ko so ga votlo doneče imenovali Na plavžu, kjer počivajo le golobi...

Da je Tone Sedej kot trenutni tajnik Počitniškega društva, katerega dejavnost mi je zavita v skrivnost in kot dolgoletni — pri nekaterih tudi cenjen — gasilec, pridobil še obe društvi, je menda logično, saj si ni težko

zamisliti in izračunati, zakaj je po naši deželi toliko gasilskih vesellic z bogatimi srečelovi, naj bo to v čast tej ali oni obletnici ali kar tako. V vsakem primeru pade nekaj evenka, ki ga društvo lahko s pridom uporabi. Tudi lanskoletna prireditev v tem pogledu ni nobena svetla izjava. V končni fazi je šlo za cvenk in še za malo heca povrhu, kot vedno doslej.

Tiste tri ženske v društvu, ki jih še najbolj zanima prodaja čipk, so že kar celo društvo — tako izzvenj njegova izjava. Če je to res, potem društvo, ki se ubada s »špicami«, kot tukaj pravimo čipkam, takoj razpustimo, saj vendar ne gre, da bi tako pomembno stvar vodile le tri ženske, ki poleg vsega niso položile obračuna od prodanih čipk, marveč so samo plačale svoj delež stroškov organizacije prireditve Počitniškemu društvu kot organizatorju. Dogovorov sicer nisem spremljal in tudi brigajo me ne, a s tem plačilom so po vseh normah zdravega razuma pretirale. Razstava in prodaja čipk sta od same veselice neodvisni in menim, da je vsak di-

nar, ki ga je Turistično društvo plačalo Počitniškemu, v bistvu podarjen. Bilanca razstave in prodaje čipk zanima seveda marsikoga, a nihče razen SDK ni upravičen terjati obračuna prodaje čipk in to velja tudi za Toneta Sedeja! Kolikor časa bodo te tri ženske same skrbele za vse skupaj in s tem imele le kup sitnosti ob zastojem delu, ki ga Sedej tako rad omenja, toliko časa ne bo nihče imel nikakršne moralne ali druge pravice o njihovem delu marsikaj misliti, še zlasti ne v takšnem tonu, ki veže iz Sedejeve izjave, poudarjene z mastnim tiskom.

Nazadnje se za zahtevani (glej članek v novembrskem Glasu, ki mu je zmanjkalo prostora za podpis), a nikdar objavljeni odgovor Zavoda za planiranje občine Škofja Loka in Lokainvesta kot poglavitnih »zaslužnih« akterjev za stanje ceste skozi Studeno v Selški dolini najlepša zahvaljujem. Istočasno lahko tudi pohvalim javnega tožilca, ki v tej zadevi ni ničesar ukrenil, a bi že po svoji uradni dolžnosti to moral.

Joža Dolenc

IZ ZGODOVINE

NOB

Ivan Jan

(43)

»Žalovanje« za Stalingradom

Na kratko bi lahko zapisal le, da je po strašnih trimesečnih bojih Rdeča armada 1. februarja 1943. leta dokončno uničila VI. nemško armado z okoli 300.000 mož, ki je bila obkoljena v in okoli Stalingrada. Toda zmaga nad Hitlerjevimi divizijami (skupno z onimi v Severni Afriki) je pomenila konec bliskovitih nemških ofenziv. Plima nacističnih osvajanj je začela upadati. Skratka — bitka pri Stalingradu je bila največji poraz Hitlerjeve vojske sploh in ena največjih, če ne največja bitka v zgodovini vojskovanja. To je bil prelom v drugi svetovni vojni. Odtlej je Hitlerjeva moč začela drseti navzdol. To so dejstva, ki nimajo nič opraviti s kako propagando.

Seveda smo ta udarec Hitlerjevimi armadam čutili tudi po vsem svetu in še kako tudi na Gorenjskem, kjer se je okupator še vedno razkazoval še z veliko močjo. Kakšne udarce je v tem času prizadeval gorenjskim partizanom, je bilo opisano v prejšnjih prispevkih. Zato je ob njihovem porazu pri Stalingradu ne le partizane, temveč vse prebivalce prevevalo veselje in upanje na uspešen konec. Seveda pa je nemčurje in izdajalce začel grabiti strah.

Hitler, ki tudi ni mogel zatajiti udarca, se je ob tem dogodku moral izdati sami. Razglasil je namreč tridnevno narodno žalovanje, branje tega sporočila v nemškem radiu pa je spremljalo pridušeno bobnanje in igranje Beethovneve V. simfonije.

Ker je bil to velik dogodek v boju za obstoj poštenega človeštva, tega ni mogoče povedati v običajnem obsegu. Našteti je potrebno nekaj dejstev, da bi nekako došli pomen.

Stalingrajska bitka (zdaj ima obnovljeno mesto, ki je pred vojno stelo okoli 300.000 ljudi, čez 700.000 ljudi; imenuje pa se lepo Volgograd poprej do 1925. leta Caricin) se je dejansko začela že julija 1942 z nastopanjem nacističnih armad, predvsem VI., ki ji je poveljeval general, ob koncu vojne povišan v feldmaršala, Friedrich Paulus. Štela je 22 divizij, v katerih je bilo okoli 300.000 vojakov in častnikov. Boj se je odvijal na površini 100.000 km², v njem je na obeh straneh sodelovalo nekaj čez 2.000.000 vojakov, 20.000 topov, 2.000 tankov in okoli 2.000 letal. Najdlje je prodiral Paulusova VI. armada, ki jo je doletelo uničenje obnovljenih sil Sovjetske armade. Tu so sovjetski poveljniki najodličnejše nadkrillili nemške, predvsem Hitlerja samega, v taktiki, v presenečenju, v bojevitosti. Paulusova armada se je znašla v velikanskem oklepu — in to sredi najhujše zime, lačna, slabo oblečena, z naraščajočim številom ranjenih, bolnih, ozebljih, demoraliziranih, umirajočih. In poveljstvo Rdeče armade, ki mu je bilo znano to razpadajoče stanje, je 8. januarja poslalo v nemške linije tri rdečearmejske belo zastavo, ki so feldmaršalu Paulusu izročili ultimatum, katerega pogoji so bili dosti častni (obstaja tekst). Za odgovor so dali Paulusu 24 ur.

Paulus je tekst besedila takoj sporočil Hitlerju in zahteval od njega svobodne roke. A Hitler je ponorel in osorno zavrnil njegov predlog ter velel bojevanje naprej. Tedaj se je — po preteku ultimata — začela zadnja faza bitke za Stalingrad, in sicer z množičnim bruhanjem granat iz 5.000 topov. Odvijala se je drama za dramo. Bilo je vedno več zmrlih, ranjenih, ubitih... Sovjetski poveljniki so 24. januarja ponovno ponudili vdajo in premirje. Paulus, ki je po dolžnosti moral ubogati norega Führerja, a je hotel rešiti ostanke svojih enot, je sporočil Hitlerju: »Čete so brez streliva in hrane... poveljevanje nemogoče... 18.000 ranjenec brez hrane, obleke in zdravil... Nadaljnja obramba je nesmiselna. Polom neizbežen. Armada zahteva neposredno dovoljenje, da se vda in tako reši življenje preostalim vojakom...«

Hitler na to sporoča: »Predaja prepovedana! VI. armada bo držala položaj do zadnjega človeka... Njeno herojsko vedenje bo dalo nepozaben prispevek za ostvaritev defenzivne fronte in rešitev zahodnega človeštva! Šele tedaj je Paulus ukrepal po svoje.

In potem je sledila nepopisna katastrofa: ostalo je 91.000 nemških vojakov s 24 generali in 2.500 častniki, ki so se izstradali, premrli in strti, ogrnjeni v strgane in krvave odeje po snegu in ledu opotekali v ujetništvo. Od armade, ki je pred dvema mesecema štela 285.000 mož, je bilo to vse.

Nacistični Hitler, katerega krutost in nemurnost sta bili brezmejni, je bil odgovoren za to katastrofo tako, kot večina za vse žrtve v vojski, ki ji je bil vrhovni poveljnik. In nato je svoje stalingrajske generale poleg vsega nepopisno cinično zmerjal: »Morali bi se ubiti z zadnjim strelom... Kaj je življenje? Življenje je narod! Vsakdo mora umreti... potem pa se najde človek, ki v zadnjem trenutku umaže heroizem drugih... Kar me je najbolj razžalostilo je to, da sem ga imenoval za maršala.

Zadušljivo je postalo okoli mene, ko spet moram oživljati besede tega ponorelega nacističnega zločinca.

Veseli je trpečega prebivalstva je bilo ob tem veliko. Zato je s svojim poveljem posegel vmes tudi Himmler. Na Bledu je 3. februarja 1943 izšlo posebno povelje št. 3, kjer beremo:

»Državni vodja SS (Himmler) je odredil, da je treba vse tiste elemente, ki kažejo v zvezi s tragedijo posadke v Stalingradu ali s težko situacijo na vzhodni fronti, da se tega veselijo, takoj prijeti in poslati v kako koncentracijsko taborišče.«

Okupatorjevi obveščevalci, njihova policija in orožništvo so potem patrolirali na gosto in iskali Gorenjce, ki so proslavljali rdečearmejsko zmago. Nekaj ljudi so prijeli, vendar hujšega ni bilo, ker so se znali prikrivati.

Prihodnjič: En Korošec in dva rdečearmejska med gorenjskimi partizani.

Slavka Šarčević

IZ BELEŽNICE SOCIALNEGA DELAVCA

18

Kaj naj storim, kaj naj ukrenem, sem se ne močno spraševala, ker ni bilo enostavno imeti na cesti mater s tremi otroki. Vedela sem, kako počasi meljejo mline za reševanje stanovanjskih problemov, pa čeravno je Francka izpolnjevala pogoje kakršnegakoli razpisa.

Po trudu polnem delu smo Francko z otroki namestili začasno v rejniško družino. Rejnica je Francko z razumevanjem sprejela.

Francka je bila nezaposlena in brez dohodkov. Dobila je pomoč in nato sem začela urejati za zaposlitev. Glede zaposlitve ni bilo večjih težav, saj je službo kmalu dobila.

Bila sem kar zadovoljna, saj se je za začetek vse še kar dobro razrešilo.

Toda kmalu so iz službe, kjer je bila Francka zaposlena, sporočili, da ne prihaja redno na delo. Zopet sem šla v akcijo in to k Francki, pa v podjetje in takrat mi je nekdo mimogrede omenil, da Francka verjetno pije. Zameglilo se mi je pred očmi, saj je bilo potrebno samo še to, da bi bil problem popoln.

Francka tega, da pije, ni tajila. Rekla je: »Res je, da pijem, saj imam za to tudi razlog in kdo ne bi pil, če bi bil v takem položaju, kot sem jaz.«

In začelo se je dopovedovanje, začeli so se poskusi, začelo se je ugotavljanje, če bi se Francki dalo še pomagati brez zdravljenja.

Toda problemi so se še bolj zapletali. Francka je vse obljubila, a naredila je le to, da je pustila službo. Preprosto ni hotela več delati in ostala je doma.

Ostala je brez stanovanja, ker se je rejnica naveličala njenih muh in izpadov.

Bili smo spet na začetku: otroke sem dala srodnikom in z njimi sklenila rejniško pogodbo.

Francki pa sem proti predpisom preskrbela streho nad glavo — začasno sem jo namestila v že dalj časa prazno stanovanje in ji obljubila, da ji bom pomagala dobiti stanovanje pri stanovanjski skupnosti, kjer je že bila na seznamu pričakovalcev.

V tem času mi je Francka povedala, da je ponovno noseča in takole lepo po ovinkih sem jo vprašala, kaj bo naredila. Takoj me je razumela, ker je rekla: »Ne, splava pa ne bom naredila. Če bom preživela tri troke, bom še četrtega.« In ker ima vsakdo pravico odločiti o tem, koliko bo imel otrok, sem bila lepo tiho, čeprav sem si mislila svoje, saj je Francka dokazala, da ni sposobna skrbeti niti za sebe, kaj šele za otroke.

In tako se je Francka vselila sama v tisto začasno stanovanje, za otroke je bilo poskrbljeno in urejeno tudi za denarno pomoč.

A ni minilo niti mesec dni, ko se je pri meni zglasil mlajši možki in vprašal, ali poznamo neko Francko. Vprašala sem ga, kako izgleda, in ko mi jo je opisal in dal še nekaj podatkov, sem vedela, da sprašuje za mojo Francko.

Povedal je, da je našel v časopisu oglas, da ne-

kdo oddaja v najem stanovanje. Poiskal je to osebo in dogovorila sta se, da bo vzel stanovanje v najem s tem, da ji je takoj izročil večjo vsoto denarja kot predjem. Dogovorila sta se, da bosta naknadno sklenila pogodbo in da mu bo takrat tudi izročila ključke. Ker pa nje ni bilo na dogovorjeno mesto, se je začel zanimati za njo in tako je prišel tudi do mene.

Da, ta oseba je bila Francka. Dala je v najem stanovanje, ki ga je tako zelo potrebovala in ki ga je dobila le za krajši čas. Sprejela je denar, do katerega ni imela nobene pravice.

Poiskala sem jo. Vse je priznala, a kaj je pomagalo, če pa je že skoraj ves denar porabila. Rekla je, da ga je porabila za nakup oblačil za sebe in za otroke.

In kaj je imel tisti človek, ki je dal Francki denar, od tega, da jo je prijavil milici? Bilo je isto, kot da je vrgel denar v vodo, saj Francka ni imela ničesar.

In tako je bila Francka zopet pod smreko in na seniku. In zopet so se začele intervencije, kako lahko dovolimo in mirno gledamo, da se ženska v visoki nosečnosti potika po senikih in tako je zopet prišla do stanovanja.

(SE NADALJUJE)

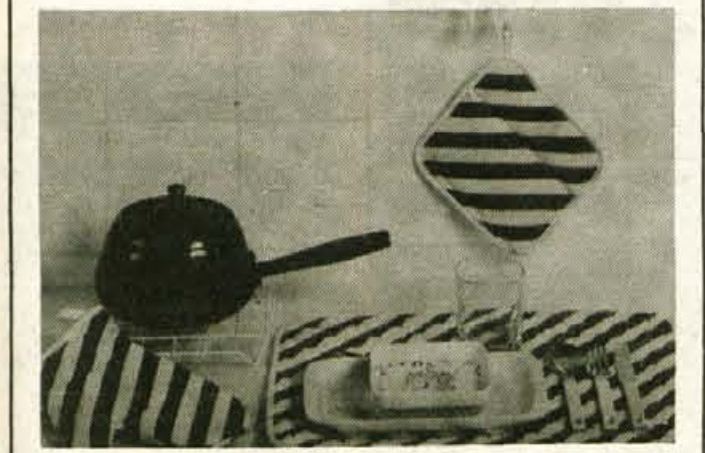
PRAV JE, DA VEMO

SLAMOVKE ZA TOPLE GREDE

Kdor želi konec februarja sejati v toplo gredo, jo mora kakšne tri tedne prej pripraviti in pokriti z okni in s slamovkami. Zaprte grede pokrivamo s slamovkami tako, da so po možnosti na zunanji strani pokrite tudi stranske stene. S tem dosežemo boljše toplotno izolacijo. V sončnih dnevih slamovke odstranimo, da se pod steklo ulovijo vsi sončni žarki. Slamovke lahko sami izdelamo; navadno uporabljamo pšenično slamo, lahko pa tudi sestavljamo slamo in trstiko. Odeja iz same trstike bi bila uporabna za senčenje, nikakor pa ne kot toplotni izolator. Trajnejše kot navadne slamovke so tako imenovane uokvirjene slamovke, tudi te lahko sami izdelamo.

Najboljše varovalo pred mrazom so preproste slamovke. Te lahko naredimo doma z majhnimi stroški. Iz neposkobljanih strešnih lat (6 x 4 cm) izdelamo okvir, ki ustreza velikosti okna. Pri tem obrnemo letve tako, da je okvir debel 6 cm. Spajamo tako, da so okviri dovolj trdni, tudi pri prenašanju. Okvir na eni strani prevlečemo z dvojno plastjo dobre strešne lepenke, čez pa lahko pribijemo še nekaj tanjših letvic; te zavarujejo lepenko pred poškodbami. Zdj obrnemo okvir in notranjost napolnimo s 6 cm debelo plastjo slame. Čez okvir napremo žično mrežo iz tanke, pocinkane žice z manjšimi zankami; tako ne bo slama padala ven. Ko uporabljamo takšne slamovke, vedno obrnemo stran s strešno lepenko navzgor, da ostane slama suha tudi v dežju in snegu.

ZAKAJ PA NE?

Kako dolgo si niste kupili nič novega za v kuhinjo? Vaše stare prijemalke so verjetno že potrgane, ožgane, a ste jih navajene, da še opazite ne, da niso več lepe za oči. Zakaj bi si ne privoščile novih. Da boste imele vsaj malo več veselja pri kuhi. V ODEJI v Škofji Loki so prijemalke, kuhinjske rokavice in sete za na mizo naredili iz rdeče črtastega bombažnega blaga. Prav simpatičen komplet. Če jih ne potrebujete, pa je to morda namig za drobno žensko darilo.

FEBRUARJA V KLETI

Siljeni radič režemo takoj, brž ko listne konice pokukajo skozi žaganje ali tisto, s čimer smo ga zasuli. Solata radiča ali cikorijske je okusna in nežna samo takrat, ko korenine silimo v popolni temi. Če je prostor za siljenje popolnoma zatemnjen, z "žetvijo" lahko nekoliko počakamo. Kjer pa svetlobo zadržujemo samo z nasipanim substratom, moramo glavice takoj porezati ali pa nasuti po vrhu še nekaj centimetrov substrata.

Zasipnice z zelenjavo moramo tudi februarja stalno pregledovati in ugotavljati, če ni kaj zmrznilo ali segnilo. Kdor pusti nemoteno šariti kokoši po vrtu, mora paziti, da ne bodo začele brskati po zasipnicah. Velika škoda lahko nastane že takrat, če prodre zmrzal do zelenjave na enem samem mestu.

OSNOVNI RECEPT BIRCHERJEVE KAŠE

Zadnjič smo v našem članku o zdravi prehrani na srednjih straneh pisali o živi hrani, za katero je že pred 60 leti razvil teorijo švicarski zdravnik Max Bircher-Benner. On uči, da bi življenjsko moč črpali le iz zraka, vode, sonca, zelenjave, sadja, žitaric in mleka. Danes vam predstavljamo osnovni recept Bircherjeve kaše, ki ga lahko poljubno spreminjamo, mu dodajamo to ali ono.

Za 1 osebo potrebujemo 8 g ovsenih kosmičev (1 velika žlica, 3 žlice hladne vode 1 žlico limoninega soka, 1 žlico kondenziranega mleka, 200 g jabolka, 1 žlico zmletih mandljev, lešnikov ali orehov.

Kosmiče namakamo 12 ur. (Instant kosmičev ne namakamo, količina vode ostane ista.) Limonin sok in mleko prilijemo kosmičem in dobro premešamo, da dobimo mešanico, ki je manj gosta kot na primer pire.

Jabolka operemo, obrišemo in jim odstranimo pecelj. Sicer pa uporabimo cela jabolka z lupino in peškami vred. Grobo jih naribamo in primešamo kosmičem.

Kašo potresemo še z mletimi lešniki ali orehi.

V prihodnjih številkah vam bomo predstavili še kašo z jogurtom, smetano, kašo za sladkorno bolne in kašo z jagodičjem.

Vendar pri pripravi upoštevajte naslednje:

Za kaše lahko uporabimo vse vrste žita, toda največ so pri tem v rabi ovseni kosmiči.

Sadje ne sme biti škropljeno. Jabolka naj bodo sočna in zmerno kislila: jonatan, renete, kanadke. Izvzeti je treba prekislja zelena jabolka. Limona naj bo sočna.

Zaradi hitrejšje priprave lahko uporabimo v majhni količini sladko konzervirano mleko, ki ohrani večino svojih bioloških vrednosti. Včasih lahko mleko nadomestimo z jogurtom.

Sladkor naj bo rjav, iz sladkornega trsa, ki se zdaj dobi tudi v naših živilskih trgovinah. Med naj bo čist, brez dodatka sladkorja. Orehi naj ne bodo prestari ali žaltavi.

POSKUSIMO ŠE ME

DIPLOMATSKI PUDING

Priznajte, da je lušno kdaj pa kdaj biti gost pri kakšni boljši kuharici. Meni se je zgodilo oni dan in vesele bodite tudi ve, drage bralke, kajti danes vam bom posredovala sladico, ki sem jo na tem obisku okušala in je nebeško dobra. Pripravila jo je Zdenka Š. iz Kranja in mi zanj tudi zaupala recept.

Potrebujemo 1 sladko smetano, 2 jajci, 4 velike žlice sladkorja, 1 zavojček vanilijevega sladkorja, pol skatle baby piškotov, dve skodelici močne in močno osladdkane črne kave, rum.

Skuhamo močno črno kavo, ki jo tudi dokaj osladdkamo, ohlajemo dodamo malo ruma. Kavov vlijemo na krožnik ali v višjo skodelo in v njej namočimo piškote, jih obrnemo in pustimo v hladilniku vsaj nekaj ur, najbolje pa čez noč.

Preden sladico postrežemo, posebej stepemo smetano, iz beljakov naredimo sneg; rumenjake, vanilij in sladkor pa penasto zmešamo. Vse troje, stepeno smetano, sneg in rumenjake, narahlo zmešamo skupaj in s to maso prelujemo v kavi namočene baby piškote.

In zdaj boste vprašale: "Kje je pa puding?" Ni ga, zato se pa imenuje "diplomatski"!

Pa dober tek!

KAJ SO LIPOIDI

Lipoidi so spremljevalci maščob, zato jih vsebujejo vsa maščobna živila. Važni lipoidi so fosfatidi, cerebroidi, sterini, karotini. Fosfatida sta lecitin in kefalini. Oba sta sestavni del vseh celic v našem telesu. Lecitin je predvsem sestavina srčne mišice, kefalini pa možganskih in živčnih celic. Sta v mleku, jajcih in soji. Tudi cerebroidi so sestavine možganskih in živčnih celic. Sterini so žolčna kislina, D vitamin in njegove predstopnje, hormoni nadledvične žleze, izločki spolnih žlez in holesterol. Holesterol, ki ga uživamo v živilih, ni tako nevaren za poapnenje žil, kot smo prvotno mislili. Naš organizem tvori tudi sam holesterol iz amino kislin, maščobnih kislin in ogljikovih hidratov. Ravnotežje med holesterolom, ki ga dobivamo s hrano ali ga organizem sam sestavi, in med onim, ki ga organizem razkrajja in izloča, je porušeno pri zaapnelosti žil. Bistvene maščobne kisline, ki so v olju, ovirajo zbiranje holesterola, zato so tudi s te strani koristne za organizem. Karotinoid je karotin, ki je predstopnja vitamina A. V človeškem in živalskem organizmu se spreminja karotin v A vitamin.

O VOJNI SO REKLI

Vojna je večšina, s katero se ljudje ubijajo, politika je večšina, s katero se varajo.

D. Alambert

Vojna je nadaljevanje politike z nasilnimi sredstvi.

Karl Clausewitz

Nihče ne ve, kaj je vojna, če nima v njej sina.

Joseph de Maistre

ureja DANICA DOLENC

KDO GRE Z NAMI

Na pomladanski Glasov izlet po Sloveniji bomo povabili tudi nekatere od vas, mladih dopisnikov. Da se ne bi preveč zapletali, kako naj čimbolj pravično delimo sedeže v avtobusu med številna vaša imena, bomo žrebali. Vsak mesec bomo izžrebali enega, ki bo s svojim pisom, pesmijo, šalo, risbo sodeloval v naši rubriki. Oktobrska izžrebanka je Alenka Krt, novembrska Lavra Špič in decembrska Tamara Završnik. Med januarskimi sodelavci pa smo izžrebali Matičko Žumra iz 4. a r. OŠ Matije Valjavca v Predvoru, ki je pisal, kako veselo je bilo na ledu. Čestitamo!

Kdo bo dobil peti sedež v avtobusu? Pišite in rišite čim več in čim boljše, da boste prišli na časopisno stran, v pošto za žrebanje!

Moje prve počitnice

Gregor: Tri dni v hribih, štiri dni sem bil bolan, en teden v Dubrovniku.

Tanja: En teden sem smučala na Pokljuki, en teden sem bila v Domžalah pri babici.

Lea, Petra B.: Pri babici in doma.

Žiga, Peter, Ivica, Alisa, Urša, Marko, Dragan: Vse počitnice doma, igrali, gledali televizijo.

Jure: Malo sem smučal v Planici, ostale dneve doma.

Daniilo: En teden doma, tri dni na morju.

Marko E.: Vse počitnice doma, igral sem se s Pionirjem.

Gasper K.: S starši na Jezerskem, en teden pa pri babici.

Domen: Pri stari mami v Mirni in doma.

Dušan: Pri babici v Bosni, ostalo doma.

Maja: Tri dni v Ljubljani, ostalo doma.

Gasper H.: Pri sestrični v Formah in doma.

Ivanka: Hodila sem drsat in se učila.

Andrej: En teden pri babici v Lužah.

Bine: V Bohinjski Bistrici sem se sankal, smučal, doma pa drsal.

Nenad in Predrag: Pri babici v Srbiji.

Azra: Dva dni pri teti v Strahinju in doma.

Petra Ž.: Pri sestrični v Senčurju in doma.

Učenci 1. a r. DE Center OŠ Simona Jenka v Kranju

IZ ŠOLSKIH KLOPI

S taborniki v Javorjah

Prvi teden zimskih počitnic sem bila bolna. Čez nekaj dni pa sem s podlubniškimi taborniki šla v Javorje. V soboto smo se zbrali pred knjižnico v Škofji Loki in se z avtobusom odpeljali v Javorje. Spali smo kar v šoli. Na pene v razredu smo razgrnili spalne vreče in na njih potlej spali. Vodniki pa so priredili veliko zanimivih izletov, kviz, lov na lisice, tekmovalstvo v risanju plakatov, na igrišču pred šolo pa smo se igrali različne igre. Četudi ni bilo snega, da bi se smučali, so nam dnevi hitro minevali in prišel je čas odhoda.

Mislil, da smo si med počitnicami dovolj odpočili in se bomo drugo polletje lahko spet pridno učili.

Vita Kalamar, 4. a r. OŠ Cvetka Golarja Škofja Loka

Gripa

Bolezen me je iskala že dobra dva meseca. V ponedeljek, 16. januarja, pa je z vročino in celo strašno gripo našla mojo glavo, trebuh in roke. Užival sem bogate zajtrke, slastna kosila in dietne večerje. Najprej tableta pa-

nadon prelita s sirupom hiconcil. Za glavno jed tabletko dihalin in ventolin, za dober konec pa sokec flumikan. Po vseh teh dobrotah, ki sem jih užival štiri dni, se je gripa tako zredila, da ni več mogla bivati v meni. Rekel sem ji: »Adijo, pa dobro se imej!«

Jan Jesenovec, 3. a r. OŠ Ivana Groharja Škofja Loka

Pomladna

Kmalu prišla bo pomlad zelena, vsem tako že zaželeno, s seboj pa nam prinesla bo ptice, ki na jug letele so.

Sonce zlato in bogato bo na zemljo posijalo, a otroci vsi veseli pomladne pesmi bodo peti.

Vse vrtove, gore, polja s cvetjem bo obdala in družina vsa vesela bo na polje odhitela.

Darja Rebernik, 4. a r. OŠ Davorina Jenka Cerklje

REZERVIRANO ZA ZVEZDE

Živjo! Fanta na sliki sta že precej časa na glasbeni sceni in s svojimi odličnimi hiti podirata na lestvicah vse pred seboj. Seveda, to je duo PET SHOP BOYS, ki ga sestavljata 34-letni Neil Tennant in 29-letni Chris Lowe.

Če začnem z Nielom, ki je starejši član dueta, lahko povem, da je svojo glasbeno pot začel kot član skupine Dust, ki je izvajala angleške ljudske pesmi. Kasneje je deloval kot sodelavec v angleškem časopisu Smash hits in kmalu si je zaželel, da bi postal uspešen glasbenik. Tako je ob koncu leta 1985 srečal Chrisa Loweja, ki je imel podobne želje.

Tudi Chris je imel bleščečo preteklost. Sprva je bil arhitekt. Fanta sta spremenila načrte in posnela prvo skupno malo ploščo West end girls, ki jima je prinesla doberšen kup denarja. Kmalu sta posnela drugo uspešnico Suburbia in nato Opportunities, ki so sestavljale album Please. Po daljšem premoru sta ponovila uspeh z albumom Actually, v katerem kar mrgoli uspešnih pesmi. Dve izmed teh sta tudi It's a sin (To je greh) in What have I done to deserve this (Kaj sem storil, da sem zaslužil to), v kateri nastopa tudi nekdanja kraljica angleških top lestric Dusty Springfield. Tretja pesem s tega albuma je The Rent, ki je tudi dosegla uspeh. Novejše pesmi dueta Pet Shop Boys pa so: Nothing has been Proved, Domino Dancing, Always on my Mind, Heart ter Left to my own Devices, ki okuša lep uspeh. Pa še naslov: PET SHOP BOYS, c/o EMI records, 20 Manchester Square London W1, Great Britain.

Čao!

Marjeta

Mojster kuhanja

Na svoj rojstni dan, ko sem se vrnil iz šole, po telefonu pokličem mamico. Pomenila sva se vse o šoli in ocenah. Po telefonskem pogovoru sem se odločil, da bom jedel kuhan krompir. Vzamem tri krompirje in jih dam v lonec z vrelo vodo. Medtem ko se krompir kuha, gledam televizijo ter pripravim mizo za obed. Ko je krompir kuhan, ga le še olupim in začnem jesti.

Na deseti rojstni dan se mi je posrečilo, a poglejte zdaj: Nekega dne pripravim vse ravno tako kot na rojstni dan. Krompir kuham pet minut in ga poizkusim, če je dober. Zaslišim zvonec telefona. Bila je mamica. Povedal sem ji, kaj se je zgodilo. Rekla mi je, da se mora krompir kuhati pol ure. Lonec sem pustil na ognju in se šel igrat ven s prijatelji. Čez pol ure se vrnem in kaj vidim? Napol zažgan krompir in nič vode, čeprav sem jo prej nalil pol lonca. Krompir vržem v smeti, lonec pa namočim.

Enkrat sreča, a drugič nesreča.

Primož Puhar, 5. b r. OŠ Matije Valjavca Predvor

ureja HELENA JELOVČAN

Radovljiška pobuda: zvezni sekretar za ljudsko obrambo naj bo civilist

Obramba ni le vprašanje stroke, temveč tudi politike

Radovljica, 2. februarja - Občinski komite Zveze komunistov Radovljica je na četrtkovni seji sprejel pobudo, da naj bi bil novi sekretar za ljudsko obrambo civilist. Pobudo, o kateri sta že prej razpravljala predsedstvo občinskega komiteja ZKS in komite za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito, bodo posredovali Medobčinskemu svetu ZKS za Gorenjsko, slovenskemu vodstvu (partiji, predsedstvu, skupščini in izvršnemu svetu), sicer pa tudi Anteuju Markoviću, mandatarju za sestavo novega zveznega izvršnega sveta, ki bo med drugim predlagal tudi (novega) zveznega sekretarja za ljudsko obrambo, ter predsedniku predsedstva SFRJ, predsedniku zvezne skupščine in predsedniku predsedstva centralnega komiteja ZKJ.

Janko Stušek, sekretar občinskega komiteja ZKS Radovljica, je svoj prispevek k razpravi o aktualnih dogodkih v Sloveniji in Jugoslaviji, še zlasti o oboroženih silah in civilni družbi, začel z mislijo, da ni vsako mnenje, kritika in stališče do razvoja in ravnanja JLA že napad na oborožene sile. Ker se spreminjajo razmere v družbi, se morajo (bodo morale) spremeniti tudi razmere v oboroženih silah. Neenaka družbena zavest, ki izhaja iz različne stopnje družbenega in gospodarskega razvoja in sploh iz jugoslovanskih različnosti, ni nujno negativna ali rušilna; zavedanje je zanesljivo enako o obrambi svobode, federativne domovine, narodov, socialističnih in demokratičnih odnosov...

Povabljeni na "sedmino"

Predsedniki občinskih komitejev in svetov za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito so bili ob koncu minulega leta, natančneje 26. decembra,

Tina Tomlje, ki je tudi sodelovala v razpravi, je podprla radovljiško pobudo, vendar je opozorila tudi na zahtevnost "jugoslovanskega trenutka", v katerem imata še posebno mesto proces proti četverici in proračun za JLA. Janko Stušek je dejal, da si ni treba delati pretiranih iluzij, da bi s pobudo uspeli in da jo je treba razumeti predvsem kot pot za razmišljanje in za širši družbeni pogled na obrambo.

bra, povabljeni - kot je dejal Stušek - v Dom JLA v Ljubljano na "sedmino" devete armade, na kateri so bili seznanjeni z organizacijsko-formacijskimi spremembami JLA na območju Slovenije. Čeprav se je o ukinitvi vojaškega administrativnega območja šlo po hodnikih pomembnih stavb že vse leto, pa so bile vse govorice neuradne, tajne in brez odmevov celo v republiškem vrhu. Sprememba, ki je bila vseskozi pod oznako "vojaška tajna", je z objavo 22. decembra v Dnevniku, Delu in tedniku Mladina postala javna in šele od tedaj to ni več skrivnost, temveč "dejstvo, ki je presenetilo slovensko javnost".

Radovljiški komunisti razumejo, da je bila na sestanku v Ljubljani vsebina razprave o razdelitvi, naloga in operativnosti delovanja JLA zaupne narave, vendar ocenjujejo, da ukinitve devete armade in prestavitve komande v Zagreb ni samo tehnično strokovno, ampak tudi politično vprašanje, ki bi ga morala prej obravnavati predsedstvo in republiški komite za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito. Ravnanje, da je bila predsednikom občinskih komitejev in svetov za SLO in DS informacija pojasnjena šele pet dni pred veljavnostjo sprememb in en dan po ustanovitvi komande v Zagrebu, je namreč mogoče razumeti tudi kot globoko nezaupanje.

Je uradni odgovor le "fasada"?

Ker sta se predsedstvo SFRJ in zvezni sekretariat za ljudsko obrambo zavedala, da organizacijsko-formacijske spremembe JLA na območju Slovenije in Jugoslavije niso le tehnično vprašanje, ampak tudi politično, sta temu primerno ravnala in postopek formalno-pravno staktizirala. "Takšen način gotovo rojeva sume o ignoranci oboroženih sil do večjega povezovanja vojske z ljudstvom, z njegovimi željam, možnostmi, tradicijo ter ponosom. Se več: formalno, še bolj pa politično je prizadet stik med armadnim in republiškim vodstvom oziroma narodom, kar lahko nesporno vpliva na obrambno motiviranost ali nadaljnji razvoj povezovanja. Ne smemo namreč pozabiti, da je deveta armada uspešno dosegla in je imela brez škode za federalizem nekaj "republiškega duha" in republiške povezanosti pri mnogih obrambnih in delovnih akcijah ter do so jo do komandanta Višnjica vodili celo slovenski generali, kar je bila ena od pomembnih izkušenj pri napredovanju na zvezni ravni," je dejal Janko Stušek.

Uradni odgovor za reorganizacijo armadnih območij je preprost: učinkovitejša in cenejša vojska, vendar se radovljiški komunisti le ne morejo znebiti občutka, da je samo "fasada", za katero se skriva prava vsebina - sredotežni značaj vojske.

Pravice človeka in naroda pod oznako kontrarevolucije

To, da v državi vedno znova postavljamo na tapeto in pod oznako kontrarevolucije najbolj osnovne pravice človeka in naroda, da se lahko brani na sebi lasten način, je bilo rečeno tragedija nezaupanja in farsa sistema, je misel, ki smo jo tudi slišali na četrtkovni seji. Tragedija je že v tem, da smo pod vtisom in parolo, da je vojska pravzaprav edina, ki povezuje jugoslovansko federacijo. "To

si tudi sama neprestano dopoveduje in se postavlja nad zvezo narodov, nad skupnost, nad civilno družbo. Obramba države je samo del in ne edini način organizacije sistema katerekoli, tudi naše socialistične federalne družbe. Zato sta tudi vprašanje oboroženih sil in operativnost stvar stroke in stabov, obramba pa stvar sistema in politike," je dejal sekretar radovljiškega občinskega komiteja Janko Stušek.

Civilni minister - obramba kot del vladnega področja

Radovljiški komunisti se pridružujejo pobudi mladine in republiške konference SZDL in predlagajo Anteuju Markoviću, bodočemu predsedniku zvezne vlade, da imenuje civilnega obrambnega ministra. Pobudo utemeljujejo predvsem s tem, da je to priložnost, da obrambo družbe (v skladu s 346 členom zvezne ustave) "spravimo v območje vlade oziroma v območje družbenopolitičnih razmer". Celotni obrambni sistem, v katerega se vključujejo JLA, teritorialna obramba, milica, narodna in civilna zaščita, družbenopolitične in delovne organizacije, društva, občani..., namreč ne more delovati, če ne funkcionira namenska proizvodnja, če ne oblikujemo vseh vrst rezerv, če ne delujejo delovne, družbenopolitične, družbene in društvene organizacije, če ne razvijamo civilne zaščite in občutka, da bosta vojak in civilist branila družbene pridobitve okolja, v katerem raste in kamor spada... Za takšno stanje obrambnih priprav so v prvi vrsti odgovorne skupščine, predsedstva na vseh ravneh ter družbenopolitične organizacije, operativno pa vlade in njeni strokovni organi "vojna ministrstva" (od občine do zveze), ki morajo pri obrambnih pripravah dobro upoštevati družbeni in gospodarski razvoj, politično voljo, motivacijo in še kaj. Ker obrambno vprašanje ni samo strokovno, ampak tudi družbeno, politično, radovljiški komunisti predlagajo, naj bi bil zvezni sekretar za ljudsko obrambo človek, široko politično razgledan in s politično prakso. Poznavanje stroke bi bilo tudi sicer koristno, vendar po njihovem mnenju to ne more biti glavno in edino merilo. Da bi bilo mesto obrambnega ministra že vnaprej rezervirano za generala (kot izključna, ne pa dopolnilna možnost), je isto, kot če bi rekli, da minister za notranje zadeve ne more biti politik, pravnik, elektro inženir, temveč samo tacenski, kotnikovski in banjški miličnik.

Obramba, pluralizem in Evropa 1992

Mnogi znaki nam dajo misliti, da vojska (JLA) vse preveč družbeno neodvisno krepi svoj politični vpliv, je dejal Janko Stušek. To se je pokazalo pri preoblikovanju armadnih območij in to se kaže v vrsti vprašanj o odnosu med vojsko in družbo, ki imajo v družbenopolitični skupnosti večji ali manjši odmev z večjimi ali manjšimi posledicami. Ker se vse bolj približuje leto 1992, leto evropskega povezovanja, in se pojavljajo novi pluralistični pogledi, ki bodo tudi vplivali na idejne in motivacijske osnove obrambne strategije, bi po mnenju članov občinskega komiteja ZKS Radovljica morali zlasti v oboroženih silah že zdaj razmišljati o spremembi idejnih zasnov in načelnih opredelitev. Sprememb ni težko videti. V vrstah rezervnih starešin je vedno manj komunistov, prav tako med "aktivnimi" in "rezervnimi" vojniki. Če se bo tako nadaljevalo, ne bo dolgo (kdaj bo to, je mogoče celo približno izračunati), ko v sivozele uniformah skorajda ne bo več vojakov in rezervnih starešin - komunistov. Naša obrambna strategija pa temelji na marksistični ideologiji! Primer Črne gore pa je tudi nazorno pokazal, kako prazne ali življenjsko odmaknjene so lahko politično-varnostne ocene, nad katerimi bedijo komiteji za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito. Pa ne le to! Komiteji so se znašli v precepu, med komandnim mestom, ki je že od vsega začetka dokaj nejasen, ter med "sestopom partije z oblasti".

C. Zaplotnik

Zimske igre na zaledenem Bohinjskem jezeru

Led je zdržal vse, tudi debele hokejiste z metlo

Ribčev laz, 5. februarja - Vse, kar ostaja mladim in manj mladim na voljo v letošnji zimi brez snega, je pravzaprav samo led na številnih naših jezerih in mlakah. Na bohinjskem so v nedeljo domači turistični delavci pripravili zanimivo prireditev "zimske igre na zaledenem jezeru". Bilo je veselo in zabavno, sicer pa naj "spregovorijo" slike, delo Gorazda Šinika. C.Z.

Hokejska tekma med debelimi in suhimi. Led je zdržal vse, tudi "ta-debele".

Kako težko se je obuti, če hočeš ostati skrit!

Sem ter tja po zaledenem Bohinjskem jezeru.

Pustne šeme - tudi na ledu.

"Pustni policaj" - da ne bi bilo nesreče!

Šerif iz New Yorka v Bohinju.

Hokejisti na počivalni (rezervni) klopi - za ohlajitev živcev in metel.

Predvsem otroška maškarada na Kokrici

Pust je bil tokrat na ledu

Kokrica, 4. februarja - Turistični delavci na Kokrici pri Kranju so minulo soboto popoldne uspešno »prebili led«. Če je bila še nekaj dni prej zamisel, da na zaledenem bajerju v Bobovku pripravijo maškarado mor-da za koga vprašljiva, zdaj dvomov ni več. Še več: sobotna prireditev je malodane že postala tudi svojevrstna obveza tudi za prihodnje leto...

Toliko maškar na ledeni plošči zamrznjenega bajerja niso pričakovali tudi največji optimisti. Največ je bilo seveda otroških v spremstvu staršev. Bilo pa je tudi zares lepo, skorajda že kar popoldne. Vendar je led dobro držal in krog maškar, ki ga je vodil kurent je nazadnje segel skoraj do roba jezera. Bilo je tudi nekaj »ta velikih« maškar, v glavnem pa so v našem veselju vselju najmlajših uživali starši kot njihovi spremljevalci.

»Zamisel, da prvič pripravimo maškarado na ledu, je prišla nekako spontano,« je povedal predsednik Turističnega društva Kokrica Janez Rihter. »Letošnja zi-

ma je pač nekaj posebnega tudi, kar zadeva led na obeh bajerjih. Že med šolskimi počitnicami je bilo na ledu vsak dan zelo živahno. Po 150 in več mladih in starejših se je vsak dan zbralo v Bobovku in prav nič niso pogrešali, da ni snega. Že takrat smo se v društvu odločili, da ljubiteljem drsanja vsak dan ponudimo čaj in okrepilo. Potem pa se je približal pust, vreme je držalo in tako smo se kar na hitro (prvič) odločili za maškarado na ledu. Danes smo tudi mi veselo presenečeni nad tolikšnim obiskom. In najbrž že velja, da bo prireditev, takšna ali podobna (odvisno od vremena) morala biti tudi v prihodnje...«

Sobotno popoldne na bajerju v Bobovku na Kokrici, ki ga je v znamenju Pusta pripravilo domače Turistično društvo, je bilo veselo rajanje predvsem otroških maškar...

Ce se ne bi skupaj napravljali, te ne bi prepoznala...

Prizadevni turistični delavci na Kokrici so tako že doslej zelo bogat program dela dopolnili še z eno prireditvijo. Lani so na primer skrbno pripravili proslavitev 100-letnice najstarejše krajanke, potem pa so poleti redno prirejali turistične večere ob bajerju. Vsako nedeljo so pripravili tudi ples in njihove prireditve so kmalu postale znane že kar daleč naokrog. In tudi zadnja, minulo soboto popoldne, jim je več kot uspela. Vse izkušnje, ki so si jih nabrali pri organizaciji v minulem letu, jim bodo zdaj prav gotovo prišle prav, saj so številne lanske prireditve postale že tudi neke vrste obveza za naprej. Dela bo torej dovolj.

A. Zalar

Bralci prispevali milijon dinarjev za Koširjeve iz Jazbin

V novih posteljah so lepše sanje

Jazbine, 5. februarja - Prosojna tančica zadržuje pot soncu. V njegovi prešerni svetlobi, posebej spomladi, ko je vse zeleno, bujno rastejo v cvetoče, mora biti tu gori zares lepo. Pred hišo se kot bahavi gospodar spreha petelinček "cvergel" in ko ga malo podražiš, se brez strahu, kot razjarjen bik, zakadi v krilo. V hiši je mirno. Ciril je zatopljen v televizijo, mama Štefka pospravlja po kuhinji, triletna Mateja se mota okrog nje. Kristine ni doma, šla je v Poljane, tudi stare matere ni; za nekaj dni se je namenila k eni od hčera. Pa še Franc manjka, Štefkin svak, ki je po Mateževi smrti pod traktorjem julija lani edini odrasel moški pri hiši...

O osiroteli in denarno osiromašeni Koširjevi družini iz Jazbin smo že pisali. Krajevna organizacija Rdečega križa iz Poljan je v dobrodelni akciji zbrala zanje kar devet milijonov dinarjev pomoči, s katerimi jim je kupila nove postelje z vso opremo za vse tri otroke ter opeko za puščajočo streho. Tudi v Gorenjskem glasu smo pozvali bralce, naj pomagajo Rdečemu križu in Koširjevem, če morejo. Imena darovalcev, ki so skupaj prispevali 760 tisočakov, smo že objavili. Kasneje pa je na Rdeči križ prišlo še 250 tisočakov, ki so jih darovali: Ivanka Milanez iz Škofje Loke, 50.000 dinarjev, Viktor Kisovec iz Kranja in Frančiška Laytar iz Poljan, vsak po 100.000 dinarjev.

Strešna opeka je že lepo zložena ob pročelju Koširjeve domačije v Jazbinah. Tudi v novih posteljah, na novih žimnicah in rjuhah, pokriti z novimi, toplimi odejami, Koširjevi trije otroci že sanjajo o lepših časih.

»Kaj naj rečem o pomoči drugega, kot da smo je zelo veseli,« je dejala 33-letna vdova Štefka Košir, ki je imela že pred poroko zelo trdo življenje. V Jazbinah se je ob dobrem, pridnem možu Matežu prvič počutila srečno, mirno. Mateževa je bilo res škoda. Toliko načrtov je še imel, toliko dela pred seboj! Zdej je Štefka spet sama, s tremi še majhnimi otroki - Cirilu je dvanajst, Kristini deset in Mateji tri leta - in 82-letno taščo Ivano, ki ji tudi ne more več pomagati nositi težkega bremena. Svaki Franc resda pomaga pri težkih

delih, vendar ima svojo službo, svoje življenje.

Ko zaprosim, da bi mi pokazali nove postelje, se prva ožunači mala Mateja, živahna, zdrava deklica. Ciril je nekoliko bolj plahe narave, a se le prijazno odlepi od televizije in "pozira" za družinsko fotografijo na novi postelji. Škoda, ker ni še Kristine in stare matere.

Ciril in Mateja z mamico Štefko. Postelje za otroke je izdelal mizar Joža Rant iz Hotovelj.

»Na otroke ne morem računati,« napoln odsojno zamrmra Štefka. »Premajhni so še, preslabotni, šola jim vzame veliko časa. Ciril pogosto pride domov šele ob pol štirih popoldne. Avtobus vozi iz Podobene. Do tja je dobre trideset ure hoje. V šoli sta s Kristino kar pridna, dobra.«

Rdeči križ iz Poljan je s pomočjo Termike kupil tudi novo opeko za puščajočo streho na hiši. - Foto: H. J.

kaj kur imamo, da so jajca za dom. Na njivi pridelamo zase krompirja in zelenjave, letos smo sejali tudi pšenico za kure. Prašiča bomo spet kupili jeseni.

Koširjevi niso lačni. Večino hrane pridelajo sami. Tudi oblečeni so otroci kar dobro. Znanci, zlasti moževi sorodniki in sosedje, jim prihranijo marsikateri izdelek. Težje bo, ko bodo šli v srednje šole. A je Termika, kjer je bil Matež zaposlen, že obljubila, da jim bo pomagala s študentskimi...

»Pokojnina, ki jo otroci dobijo po očetu, znaša 300 tisočakov. Zadnjič, s poročilom, je naneslo 580 tisoč. Dokladov je 170 tisoč, za vse tri,« pove Štefka.

Pomoč poljanskega Rdečega križa je prišla v pravo hišo. Majda Debeljak, predsednica Rdečega križa, je povedala, da bodo s milijonom dinarjev, kolikor so jih zbrali še s pomočjo bralcev našega časopisa, pomagali Koširjevim pri zamenjavi dotrajnega ostrešja.

Zarek sonca je torej kljub kopreni pošiljal v Koširjev dom. Zarek tople človečnosti.

H. Jelovec

Posebej za Gorenjce

Krkina zdravilišča so se predstavila

Malo je dežel na svetu, kjer bi bilo na tako malo prostora tako veliko gozdov, vinorodnih gričev, dreves, cvetic, divjadi, rib, vode, prastarih legend, zgodovine in dobrih ljudi, je nekje o Dolenjski zapisal naš pesnik Tone Pavček. Ni pa pozabil tudi Krke, te prelepe zelene, tople reke, ki se vije med griči in ki je dala ime ugledni farmacevtski hiši in je že vrsto let tudi zaščitni znak treh njenih zdravilišč.

Brdo, februarja - Nekateri gorenjske delovne organizacije, med njimi posebej Iskra in Sava, Krkina zdravilišča, Šmarješke toplice, Dolenjske toplice in Strunjan že poznajo, da bi jih pa Gorenjska bliže spoznala, so se jih oni dan delavci Krke, ki odgovarjajo za njeno ponudbo zdravilišč, predstavili zbranim v hotelu Kokra na Brdu pri Kranju.

Medtem ko Dolenjske toplice zdravijo vse oblike revmatičnih obolenj hrbtenice, sklepov, mišic in veziv, popravljajo stanje po poškodbah in operacijah kosti ter

gibal in zdravijo okvare živčevja, zdravilišče Šmarješke toplice priporočajo za zdravljenje bolezni srca, bolezni ožilja rok in nog, arterij, bolezni in poškodb gibal in živčevja, psihorevmatske bolezni in psihonevroze. Zdravilišče Strunjan pa je s svojo lego tik ob morju namenjen zdravljenju bolezni dihalnih organov, izboljševanje stanja po poškodbah in operacijah na lokomotornem sistemu, za zdravljenje revmatičnih, živčnih ter kožnih bolezni.

Vsa svoja tri zdravilišča bi radi kar najbolj približali delavcem, za

zdravljenje poklicnih bolezni in poškodb na delu, preventivno zdravstveno rekreacijo, preventivne zdravstvene preglede pa tudi njihovemu letnemu in zimskemu oddihu. Marsikatera slovenska delovna organizacija že pošilja svoje delavce na 3-dnevne preventivne zdravstvene preglede. Namen teh pregledov je pravočasno opozoriti na morebitne bolezenske znake, ki utegnejo, če jih zanemarjamo, prerasti v resnejša obolenja. Te preglede opravljajo v Šmarjeških toplicah, v Dolenjskih toplicah pa so se posebej specializirali za kompleksno rehabilitacijo najrazličnejših poškodb na delu. Pri vseh oblikah zdravljenja oziroma preventivne si zdravniški prizadevajo vzpostaviti čim tesnejše stike tudi z obratnimi ambulantami medicine dela v posameznih delovnih

organizacijah. Delovnim organizacijam, ki pošljejo na preventivno ali zdraviljenje večje število delavcev, odobre tudi posebne popuste na osnovno ceno programa.

Prav zaradi svoje lege, lepe, neokrnjene narave, številnih kulturnih spomenikov, je Dolenjska s svojimi zdravilišči še posebej vabljiva, pa naj bo to v kateremkoli letnem času. Tudi biser Dolenjske, grad Otočec, je pod Krkinim varstvom in ena od točk, kjer se, ko potujemo po Dolenjski, zagotovo ustavimo vsaj za nekaj trenutkov, za kavico, kozareček.

Ni pa treba posebej poudarjati Krkinega zdravilišča Strunjan, ki velja za enega najbolje urejenih zdravilišč in letovišč ob Jadranu.

D. Dolenc

Šahovski festival, naslednik velikih velemojstrskih turnirjev

Ljubezen med Bledom in šahom še traja

Bled, 3. februarja - Marsikdo se še spominja Rukovostnih šahovskih velemojstrskih turnirjev na Bledu. Leta 1931 je na primer na Bledu, predvsem po zaslugi dr. Milana Vidmarja, igral slovit Aljehin, po vojni pa na medicinskih in kandidatskih turnirjih igralci svetovnega slovesa in svetovni prvaki kot Najdorf, Talj, Keres, Timman, Portish, Fisher in naši starejši velemojstri z Gligorićem na čelu. Bled in šah se do danes nista razšla. Ni več sicer turnirjev, na katerih bi igrali najboljši, saj je samo za nastop najboljših treba zagotoviti po več tisoč dolarjev, vedno večjo veljavo, tudi po zaslugi blejskega turizma, pa dobiva tradicionalni festival, edina slovenska vsakoletna šahovska prireditev. Vidmarjev in Pirčev memorial organiziramo vsaki dve leti, udeležba pa je omejena, blejski festival pa je odprtega značaja z zavidljivim nagradnim skladom, za naše razmere seveda.

Že sam Bled je vabljiv in zato z udeležbo na festivalu nimamo posebnih problemov, ki bi se, če bi bila prireditev druga, zanesljivo pojavili, pripoveduje Vojin Perović, predsednik Šahovske zveze za Gorenjsko, predsednik Šahovske zveze Slovenije in predsednik organizacijskega odbora festivala. Seveda je magnet za igralce tudi nagradni sklad. Za letošnji jubilejni deseti festival, ki se bo začel 23. februarja in bo trajal do 5. marca, je že kar precej prijavi. V bistvu obsega festival več prireditev. Med 23. februarjem in 2. marcem bo v hotelu Toplice odprti mednarodni turnir za člane, članice in veterane. 3. in 4. marca bo v hotelu Svoboda mednarodni turnir v aktivnem šahu, disciplini, ki ga je FIDE uvedla zaradi večje privlačnosti in popularizacije šaha. Vsak igralec ima za partijo dovoljene le pol ure, kar pomeni, da traja partija največ eno uro. Petega marca pa bo v Svobodi mednarodno hitropotezni turnir, kjer ima vsak šahist na voljo le pet minut za igro. Hitropotezni šah se danes za vadbo in rekreacijo največ igra.

Vojin Perović je že z dosedanjimi najavljeno udeležbo zadovoljen. Prišla bosta dva sovjetska velemojstra z ratingom okrog 2550 točk, kar je zelo visoko, igral bo slovenski velemojster Stojan Puc, velemojstri Raičević, Janošević in Rajković, romunski velemojster Gitecu, pa med ženskami romunska in grška velemojstrica Murešan in Makropulos. Razen njih pa se lahko pojavi še kakšno drugo zveneče ime. Velemojstri in mednarodni mojstri ne plačujejo pristopnine, vsi drugi pa, tudi zato, da pač lahko igrajo z boljimi in se kalijo.

V šahu igra vedno večjo vlogo denar in tudi organizacija ter nagrade niso poceni. Očitno so šahisti z blejskim turizmom našli skupni jezik in skupni interes ter podpisali samoupravni sporazum o financiranju festivala. Vključenih je nad 10 podjetij. Od letos dalje je generalni pokrovitelj festivala Intertrade iz Ljubljane, pomemben vir denarja za organizacijo festivala in nagradnega sklada pa so pristopnine slabših. Za turnir je pristopnina 100.000 dinarjev, razen tega pa morajo slabši sami plačati tudi bivanje na Bledu, za aktivni šah je pristopni prispevek 30.000 dinarjev, za hitropotezni turnir pa 15.000 dinarjev. Letos bo zato nagradni sklad kar zajeten in znaša 23 milijonov dinarjev. Zmagovalec moškega turnirja bo na primer prejel 5 milijonov dinarjev, zmagovalka ženskega pa 1,3 milijona dinarjev. V tujni se na odprtih turnirjih takšne kakovosti prva nagrada giblje okrog 2000 zahodnonemških mark, na velemojstrskih z omejeno udeležbo in posebej vabljenimi igralci pa so vsote astronomske, za nastop in potem še za nagrade. V večini primerov so to posebni, tajni aranžmaji med organizatorji in šahisti. Vr hunskega šaha postaja šport, kjer se kakovost izjemno plača in ni nobene razlike med tenisači, atletičarji ali šahisti.

Če se bo turistično sodelovanje Bleda, od hotelov do turističnega društva in trgovine, njegove okolice in šahistov nadaljevalo, potem si lahko nadejamo, da bomo kdaj na Bledu spet videli vrhunske mojstre za šahovnicami. Bled vleče že sam po sebi, znan je, tudi med šahisti, in če bomo zmogli še obogatiti nagradni sklad, ni rečeno, da ne bomo na Bledu spet pričali vrhunski predstavi kraljevske igre.

J. Košnjek

Novo pri Gorenjskem glasu

Za lastnim pragom

Sedem mesecev je minilo, ko smo zadnjič prelili tiskarsko črnilo v nekaj stolpcih namenjenih delu pri pripravi časopisa Gorenjski glas. Zadnje vrstice je sicer hudomušno določala smer nihanja bajalice v poletni številki časopisa, vendar ker smo prepričani, da vas zanima, kako poteka delo pri ustvarjanju vašega stalnega papirnatega prijatelja, nekaj vrstic namejamo dogajanju za lastnim pragom.

V drugi polovici preteklega leta je v naročje uredništva padla kar lepa letina sadov dogovarjanja z našimi ustanoviteljicami. Kot najslabše družbeno podpiran časopis, smo ob začetku leta 1988 namreč prosili vse gorenjske občine za pomoč pri modernizaciji priprave časopisa in na osnovi sporazuma in s kreditom Gorenjske banke kupili 22 računalnikov in druge potrebne opreme za delo z njimi. Kljub temu da so nas drugi časopisi pri opremljanju v tej smeri prehiteli, pa lahko ugotovimo, da smo pri uporabi te tehnologije najučinkovitejši - od novembra se celotno gradivo za časopis (razen prispevkov dopisnikov) v celoti pripravlja z računalniki. Seveda vse novosti ne tečejo kot po maslu, kar ste, spoštovani bralci, verjetno opazili, saj se še danes v tekstih pojavljajo "debele ničle" in "čudne enice" (pisalni stroji pač ne razlikujejo črke O in ničle ali črke L od enice - navada pa vemo, da je železna strajca). In kar je bilo še veliko huje: nenadoma so se v tekstih začeli pojavljati odstavki brez ukazov, za kar še do danes nismo odkrili vzroka (ne vemo ali je "hrošč" v naših ali celo v računalniških Gorenjskega tiska) in jih nekajkrat, zaradi časovne stiske, nismo mogli odpraviti. Ugotovili smo, da pač živimo v času virusov... sprjaznili se seveda z njimi nismo! Oprostite! Naj izkoristimo to priložnost za javno zahvalo vsem, ki so nam omogočili napraviti opisani korak.

Če ne opisujemo, kako so naši novinarji dobili nova očesa (fotoaparate) pa tudi nova ušesa (prenosne snemalne naprave), kar vse naj bi pomagalo pri oblikovanju boljših sporočil za vas, ali pa vsaj olajšalo delo, je bistvena novost pri izdelavi časopisa naša odločitev, da zamenjamo tiskarno. Le pozornejši bralci so opazili, da je na drugi strani v tako imenovanem kolofonu od novega leta zapisana tiskarna Časopisno grafičnega podjetja Delo, če pa je kdo to opazil zaradi boljše kvalitete tiska, nam je to v zadovoljstvo. Posledic zamenjave tiskarne je še več: časopis z obsegom 24 strani je drugače zložen (v dveh delih), pri urejanju časopisa, pa imamo zaradi omejene izbire možnih obsegov (8, 16, in 24 strani) nekaj več težav. Za bralce bo to v končni posledici pomenilo bogatejši časopis, saj vsaka potrebna razširitev (obseg 20 strani ni več mogoč) pomeni razširitev za 8 strani. Preden zaključimo opis novosti na "nebistvenem delu" - tehnični izvedbi časopisa, naj napovemo tudi vsaj delno oblikovno izboljšavo časopisa, ki jo marca napoveduje dobava nove reprokamere, sedanja 15 let stara je popolnoma iztrošena in marsikatero zamisli ne omogoča.

Bistvena je seveda vsebina časopisa. Najjedrateje rečeno si bomo v letu 1989 prizadevali za nadaljevanje razvoja vsebinske zasnove oblikovane v preteklih dveh letih. Ni lahko na kratko povzeti naših ciljev: zapisati čim več tistega kar zanima Gorenjce (torej ne le, kaj je zanimivega na Gorenjskem), z odpiranjem časopisa, razširjanjem kroga dopisnikov, tudi znanih publicistov, ponuditi kvalitetno branje čim širšemu krogu bralcev, razvijati avtorsko novinarstvo, odpreti časopis različnim mnenjem - vse z željo, da postane Gorenjski glas časopis sožitja različnosti. Nadaljevali bomo z nekaterimi novostmi, ki ste jih, sodeč po vaših odzivih, toplo sprejeli. Kot ste že lahko prebrali, bo tudi letos enkrat mesečno izhajala mladinska stran, dvakrat mesečno priloga Odprte strani, novost v okviru Odprtih strani pa bo obuditev Snovanj - nekdanje kulturne priloge našega časopisa. Nadaljevali bomo z organizacijo lani uveljavljenih prireditev: novinarskih večerov v krajevnih skupnostih ter Glasove preje - pogovorov s politiki in razumniki, vse za aktualizacijo, popestritev in obogatitev časopisa. Skrbno bomo pazili na pravo razmerje med "domačimi" in "širšimi" novicami, gojili in stimulirali zahtevnejše novinarske zvrsti. Morda smo razvoj pluralizma (tudi političnega) v SZDL (vsaj na Gorenjskem), kot glasilo te organizacije, nekoliko prehiteli, vendar smo zadovoljni, da nas čas potrjuje. Vse opisano je torej obet kvantitativnega in kvalitativnega napredka.

Na koncu še manj prijetne stvari. Opazili ste, da smo se kar težko odločili za višino naročnine in zlasti načina njenega obračuna. Vrtoglava rast cen in s tem tudi naših stroškov je določila naročnine za polovico leta vnaprej postavila pod tak riziko, da preprosto ne upamo več tvegati naročnine za tako "dolgo" obdobje. Naš poskus iz lanskega drugega polletja, ko smo ob koncu tega obračunskega obdobja napravili obračun nastalih podražitev, ste, mnogi izmed vas, sprejeli z nejevoljo in nerazumevanjem. Zato smo se v letu 1989 odločili za prehod na trimesečno naročnino, ki jo bomo torej obračunavali štirikrat v letu. Višino naročnine, bomo določali po gibanju prodajnih cen časopisa in, kot je za Gorenjski glas tradicionalno, upoštevali naročniški popust v višini 25 %. Tako smo za prve tri mesece določili naročnino v višini 32.000 din in položnice boste prejeli v tem tednu. Prosimo, da jih poravnate v roku, ki je določen, saj bomo vsem zamudnikom prisiljeni zaračunati zamudne obresti.

Upamo, da nam ostanete zvesti in s tistim, kar se bomo potrudili pripraviti, tudi zadovoljni. Veseli bomo vaših predlogov, mnenj in sodelovanja!

Direktor in glavni urednik
Stefan Žargi

Ali smo lepe maščarce....? Mamice so nas našimile... - A. Z.

Tržiški župan sprejel alpiniste - Predsednik tržiške občinske skupščine Ivan Kapel je v četrtek priredil sprejem za tržiška alpinista dr. Iztoka Tomazina in Jožeta Rozmana, ki sta novembra lani kot člana slovenske alpinistične odprave stopila na vrh Čo Oja, šeste najvišje gore na svetu. Žal se Tomazin zaradi obveznosti v službi sprejema ni mogel udeležiti. Dr. Iztok Tomazin je kot prvi od odprave 2. novembra sam osvojil vrh po dotle še nepreplezani smeri s kitajske strani, dva dni kasneje pa je bil na vrhu tudi Rozman skupaj z Vikijem Grošljem. Tržiški župan je obljubil, da bo občina še naprej pomagala uspešnim alpinistom, obema junakoma Himalaje pa je za spomin izročil izvirni tržiški spominek, čevlarsko svetilko. - J. Kikel, slika G. Šinik

Športna tekmovanja gorenjskih upokoencev

Radovljica, 5. februarja - Januarja so se na radovljiškem Društvu upokoencev sestali predstavniki društev upokoencev gorenjskih občin in se dogovorili o organizaciji letošnjih zimskih in letnih športnih tekmovanj. Na Gorenjskem bodo tudi nekatere republiške prireditve. V Kranju bo septembra tekmovanje v šahu in streljanju. Informacija z razpisom bo pravočasno poslana vsem občinskim zvezam Društev upokoencev. Kegljaško tekmovanje bo v Ljubljani, balinarsko pa v Postojni.

V Radovljici so se tudi dogovorili o organizaciji gorenjskih tekmovanj. Jeseničani bodo 23. februarja ob 11. uri v Mojstrani priredili gorenjsko prvenstvo v veleslalomu in smučarskih tekih, Tržičani pa konec februarja tekmovanje v sankanju. Šah in streljanje z zračno puško bo maja v Kranju, kegljanje v drugi polovici aprila v Kamniku, balinarsko tekmovanje pa bo v prvi polovici junija v Radovljici. Le keglaške ekipe morajo imeti po šest članov z rezervo, vse druge pa štiri člane z rezervo. Razpisi s pravili bodo objavljeni pravočasno. Na letošnjih gorenjskih tekmovanjih bodo prvič sodelovale tudi ženske ekipe. Moštva bodo za polovico manjša od moških, kar bo omogočilo sodelovanje čim večjega števila društev upokoencev. Prvaki bodo prejeli pokale, udeležili pa se bodo tudi republiških tekmovanj.

M. Kavčič

Vtisi s Čo Oja

Tržič, 4. februarja - Tržiška alpinista dr. Iztok Tomazin in Jože Rozman, ki sta bila med osvajači 8201 meter visokega himalajskega vrha Čo Oja, bosta danes, 7. februarja, ob 19. uri v dvorani tržiškega kina pripovedovala z besedo in z okrog 130 diapozitivov o uspešnem vzponu slovenskih alpinistov na vrh te gore. Predavanje bo popestrjeno z originalno glasbo. Vstopnina za predavanje je 4000 dinarjev. Karte prodajajo v poslovalnici Alpetoura v Tržiču in uro pred začetkom predavanja na blagajni kina.

J. Kikel

Triintrideseto svetovno prvenstvo v alpskem smučanju

Izvrsten nastop Mateje Svet v smuku

druga je bila Švicarka Vreni Schneider in tretja njena rojakinja Oertlijeva. Na odlično četrto mesto se je uvrstila Mateja Svet. Pokazala je tudi smukaške sposobnosti in bila v kombinacijskem smuku na trinajstem mestu. Le za šestindvajset stotink je izgubila tretje mesto in bron.

V kombinacijskem smuku je nastopil tudi Jeseničan Grega Benedik. Grega je smuk odpeljal v veleslalomski držji in prišel do cilja. To mu je bil tudi edini cilj. V slalomu je bil pred smukom osmi z majhnim zaostankom za zmagovalcem Furusetom. S smukom je Grega Benedik dobil tudi prvo jakostno skupino v slalomu. Zlato je dobil Marc Girardelli, srebro Švicar Accola in bron Avstrijec Mader.

Zaradi močnih snežnih padavin so dekleta pravi smuk za naslov svetovne prvakinje vzele šele v nedeljo. Na zahtevni smukaški progi je postala svetovna prvakinja Maria Walisser, ki je bila svetovna smukaška prvakinja že leta 1987 v Crans Montani. Srebro je pripadlo Kanadčanki Percyjevi, bronasto kolajno pa je dobila reprezentantka ZRN Karin Dedler.

V ponedeljek (včeraj) so moški imeli klasični smuk, danes pa bodo dekleta nastopila v slalomu.

D. Humer

Smučarski tekači za republiške naslove

Planica, 5. februarja - Prizadevni smučarski delavci Rateč in Kranjske gore so v soboto in nedeljo bili odlični prireditelji letošnjega republiškega prvenstva v smučarskih tekih. Na tanki snežni odeji so v dolini Tamar izvrstno pripravili vse smučine. Na republiškem prvenstvu se je za naslove borilo kar 118 tekmovalcev in tekmovalk iz devetnajstih slovenskih tekaških klubov.

Rezultati - člani 15 km - prosta tehnika - 1. Kršinar (Unior Olimpija) 40:23,0, 2. Raišp (Pohorje Hoče) 41:03,7, 3. Verovšek (Unior Olimpija) 41:23,8; juniorji - 15 km 1. Klobfutar (Kranjska gora) 41:43,5, 2. Gros (Kokrica) 43:04,7, 3. Vereš (Bled - Zasip) 44:05,9; članice - 5 km - 1. Lačen (Crna) 15:38,2, 2. Fečur (Logatec) 15:48,0, 3. Čop 15:55,3, 4. Cerkovnik (obe Bohinj) 16:33,7; štafete - člani - 3 x 10 km - 1. JLA I (Kordec, Slivnik, Bupnik) 1:10:24,1, 2. Kokrica 1:10:39,8, 3. Unior Olimpija 1:11:16,0; juniorji 3 x 10 km - 1. Kokrica (Sorli, Gros, Globočnik) 1:10:39,8, 2. JLA II 1:12:42,0, 3. Partizan Gorje 1:12:57,5; članice 3 x 5 km - 1. Bohinj (Cerkovnik, Repinc, Čop) 42:27,3, 2. Kokrica I 43:21,3, 3. Kokrica II 43:49,4.

D. H.

Štiriinštirideseto državno člansko prvenstvo v smučarskih skokih

Matjaž Zupan dvakratni prvak

Planica, 5. februarja - Član Iskre Delte Triglav Kranj, Dupljanec Matjaž Zupan je na 90- in 120-metrski skakalnici z dvema zmagama dokazal, da je trenutno naš najboljši smučarski skakalec. Organizatorju tega državnega prvenstva smučarskemu skakalnemu klubu Iskra Delta Triglav iz Kranja pohvala za odlično organizacijo obeh tekm. S pomočjo Iskre Delte in organizacijskega komiteja Planice ter smučarskih teptačev iz Kroke jim je uspelo, da so v lepem, skoraj pomladanskem sončnem vremenu, idealno izpeljali prvenstvo. Zunaj konkurence pa so nastopili tudi reprezentantje Italije. Mladi, sedemnajstletni Roberto Cecon je bil oba dva dneva z veliko točkovno razliko boljši od vseh naših!

Še ne dvaindvajsetletni Dupljanec Matjaž Zupan je tudi drugi dan članskega državnega prvenstva na 120-metrski skakalnici v Planici dokazal, da je trenutno najboljši jugoslovanski smučarski skakalec. Z drugo zmago, prva je bila v soboto na 90-metrski, je pokazal, da prihaja v res pravo vrhunsko formo pred svetovnim prvenstvom, ki bo od 16. do 24. februarja v Lahtiju na Finskem. Sicer so bili skakalci kluba Iskre Delte Triglava, ki je bil organizator državnega članskega prvenstva, oba dneva v ospredju.

Matjaž Zupan in Tomaž Dolar, skakalca Iskre Delte Triglava, sta bila v nedeljo na drugi tekmi na 120-metrski skakalnici, pred tisoči ljubitelji smučarskih skokov, v ospredju. Tretji je bil član Partizana iz Zirovnice Rajko Lotrič. Tak je vrstni red prve trojice. Nato ima Iskra Delta Triglav na osmem mestu Janca Štirna, enajsti je Marjan Kropar, na petnajstem pa je Iztok Melin. S tem so prav vsi skakalci Iskre Delte Triglava ponovno dokazali, da so v vrhu jugoslovanskega smučarskega skakalnega športa. Mladi član Alpine Primož Kopač je bil za delitev petega mesta z Matjažem Debelakom oškodovan od sodnikov. Po dolžinah je bil takoj za Zupanom najdaljši. Sodniki pa so ga opeharili pri točkah za slog za najmanj dve točki. Moral bi biti četrti, ali pa celo tretji

skupaj z Rajkom Lotričem. Tudi smučarski skakalni šport v marsičem krojijo sodniki. Razred zase je bil oba dneva državnega prvenstva Italijan, sedemnajstletni smučarski skakalec Roberto Cecon, ki je bil daleč v ospredju pred vsemi Jugoslavlani. Prvak Matjaž Zupan je za njim prvi dan zaostal za 13,7, drugi dan pa za 14 točk.

V sobotni tekmi na 90-metrski skakalnici je bila skoraj enaka slika kot v nedeljo na 120-metrski. Tu je bil spet v ospredju Matjaž Zupan, na drugem me-

stu je bil Primož Ulaga iz Elektrotehne Ilirije in tretji Rajko Lotrič. Na četrto mesto se je uvrstil Tomaž Dolar, šesti je bil Janca Štirn, sedmi pa Primož Kopač in deveti Zirovcen Franci Petek.

Rezultati - 120-metrski - 1. Zupan 224,0 (120-115), 2. Dolar (oba IDT) 213,5 (117-110), 3. Lotrič (Partizan Zirovnica) 213,0 (117-109), 3. J. Debelak (ETI) 212,5 (117-109), 5. P. Kopač (Alpina) in M. Debelak (ETI) 211,0 (120-112) in (119-110), 7. Ulaga

Nosilec bronaste kolajne z olimpijskih iger v Calgaryju 1988 Matjaž Debelak med ljubitelji skokov v Planici. Tokrat mu na prvenstvu SFRJ v Planici ni šlo najbolje. Na srednji je bil deveti, na veliki pa deli peto mesto.

Matjaž Zupan, član SSK Iskra Delta Triglav iz Kranja, je bil na letošnjem državnem članskem prvenstvu na 90- in 120-metrski skakalnici državni prvak. V sezoni 1987 pa je bil državni prvak na srednji skakalnici.

(ETI) 207,0 (115-111), 8. Štirn (IDT) 198,5 (113-104), 9. Tepeš (Dolomiti) 196,0 (114-103), 10. Kopač (Alpina) 175,0 (106-98); 90-metrski - 1. Zupan (IDT) 215,5 (88-88,5), 2. Ulaga (ETI) 209,5 (84-90), 3. Lotrič (PZ) 208,3 (86-87), 4. Dolar (IDT) 207,2 (87,5-85), 5. J. Debelak (ETI) 203,3 (79,5-91), 6. Štirn (IDT) 199,3 (81,5-86,5), 7. P. Kopač (Alpina) 196,9 (82-89), 8. M. Debelak (ETI) 191,9 (82,5-83,5), 9. Petek (PZ) 186,6 (80,5-81,5), 10. Janus (ETI) 185,5 (80-82).

D. Humer
Foto: G. Šinik

Kegljači na zaledenem blejskem jezeru

Zmaga jeseniškemu Gradbincu

Bled, 4. februarja - Petintrideseti mednarodni moštveni turnir v kegljanju na ledu, ki je bil v soboto po osemnajstih letih spet na zaledenem jezeru (zadnjič je bil turnir na jezeru v zimi 70-71, potem pa vse do letos v dvoranah na Jesenicah ali na Bledu), je uspel. Tekmovanje na jezeru, čeprav je organizacijsko zahtevnejše, je nekaj posebnega, odvija se pred številnim občinstvom, ki ga sedaj na blejskem jezerskem ledu ne manjka, vzdušje med nastopajočimi je sproščenejše in v marsičem spominja na začetke blejskega kegljanja na ledu. Kronisti vedo povedati, da kegljanje na ledu domuje na Bledu že 150 let. K nam so ga prinesli gostje in s tem športom zastupili tudi nekatere domačine.

Na tokratnem turnirju je sodelovalo 22 moštev, od katerih jih je bilo 8 iz Avstrije, predvsem s Koroške (Globasnica, Celovec, Škofije itd.), eno pa iz Zvezne republike Nemčije, iz mesta Amberg, s katerim je sicer pobraten Kranj. Kegljači iz Amberga redno hodijo na blejske turnirje, mnogi od njih na Bledu in na Šobcu preživljajo dopust, zato bi bilo prav, tako po sodbi Blejcev kot gostov iz Amberga, da bi jih na vsakoletnem tekmovanju na Bledu vsaj pozdravil predstavnik pobratene kranjske občine. Ko se je sodelovanje med Kranjem in Ambergom začelo, sta bila prav streljanje in kegljanje na ledu športa, ki naj bi še posebej vzdrževalo prijateljstvo. Od domačih pa so tekmovala moštva z Jesenic, Rateč, Kranjske gore, Zirovnice in Bleda.

Turnir, organiziran tudi v spomin na pred dvema letoma umrlega športnika in keglača na ledu Lada Ulčarja, ne bi tako uspel brez prizadevnosti članov KK Bled in pomoči vseh blejskih hotelov, trgovskih hiš in zasebnikov. V finale sta se uvrstili ekipi Gradbincev Jesenice in Ulčar Bled. Zmagal je Gradbincev, Ulčarjeva ekipa je bila druga, tretje pa moštvo Frantschafta iz Graza. Globasnica s Koroške je bila četrta, Hladna valjarna Jesenice peta in Gorenc iz Radovljice šesti. Tudi prihodnje leto bo turnir prvo ali drugo soboto februarja.

J. Košnjek

Planinski izlet v Zasavje

Kranj, 3. februarja - Planinsko društvo Kranj prireja v nedeljo, 12. februarja 1989, izlet po Badjurovi krožni poti v Zasavju. Udeleženci izleta, ki jih bosta vodila Slava Obradović in Edo Erzič, bodo odšli na pot proti Ljubljani z rednim avtobusom ob 7. uri in 25 minut s kranjske avtobusne postaje. Iz Ljubljane se bodo popeljali z vlakom do Jevo, od koder se bodo peš podali prek Miklavža in čez Cijel (836 metrov) do Zagorice, rojstne vasi slavnega matematika Jurija Vega. Domov se bodo vrnili z vlakom, v katerega bodo vstopili na železniški postaji Laze.

Za izlet, na katerem bo le približno štiri ure hoje, je potrebna običajna planinska oprema, primerna vremenu. Planinci se bodo lahko okrepčali tudi na kmetijah, ki stojijo ob tej planinski krožni poti.

S. Saje

Prva B zvezna članska vaterpolska liga

V Ljubljani zmaga Triglava

Ljubljana, 4. februarja - Prva B ZVL Triglav: Budva 13:9 (5:2, 2:3, 2:1, 4:3), bazen Tivoli, gledalcev 300, sodnika Petko (Kikinda) Pedesić (Zagreb).

Triglav: Naglič, Hajdinjak, Brinovec 1, Sirk, Cvitkovič, Čadež 1, Jerman, Grabec 3, Marinič 5, Kodrič 1, Rihter 2, Tropan, Homovec; Budva: Bak, Popović, Uskoković, Abramović 6, Džurković, Radženić, Samardžić 1, Ugorevič, Duletić, Adžić 1, Mačić, Vujević 1, Nikčević.

Kazenski strel: 4 m Triglav 1 (1), Budva 0, izključitve: Triglav 9, Budva 13.

Tekma je pomenila dober start Triglava v ljubljanskem bazenu. V prvem kolu so gostili ekipo Budve. Že v prvi četrtini je bilo jasno, da se gostje ne bodo zlahka predali. Triglavani so povedli s tremi goli razlike, potem so v drugi četrtini malo popustili, to četrtino so Budvani tudi dobili. V preostalih dveh so domačini spet pokazali, kdo je boljši. Dobro so napolnili gol gostov. Bilo je nekaj napak, vendar se to ni veliko poznalo pri prvi zmagi. V soboto Triglav gostuje v Beogradu. Rado Čermelj, trener Triglava: »Ekipa Budve je bila zrela še za višji poraz. V napadu smo igrali zrelo in obramba je kljub odličnemu vratarju Nagliču le dobila poceni zadetke. Premalo smo igrali na hitre kontra napade. Prva tekma je le preveč pod vtisom zmage. To moramo še izdelati.«

D. Humer
Foto: G. Šinik

Na Bledu zimski odbojarski pokal

Dekleta rešile domačo čast

Bled, 5. februarja - Kot je povedal sekretar Odbojarskega kluba Bled Stefan Udrih je nedeljski zimski slovenski odbojarski pokal za moške in ženske, ki je bil v nedeljo v Zabreznici, Lescan in v Radovljici, uspel. Po tekmovalni plati pa je bil uspeh organizatorjev polovičen. Fantje so se uvrstili na tretje mesto, dekleta pa so brez problemov zmagale. Pri moških so sodelovala moštva Mežice, Brezovice, Pionirja, Partizana Narodni dom, Granita in Bleda. Zmagal je Pionir, drugi je bil Granit, tretji Bled in četrta Brezovica. Med dekletki so igrala Partizan Sentvid, Krim II, Bled, Partizan Branik I, Pionir in Partizan Branik II. Blejke so v predtekmovanju premagale Sentvid in Krim II, v finalu pa Krim I z 2:0. Blejke so zmagale, Krim I je drugi, Partizan Branik I tretji in Sentvid četrta.

J. K.

Vabilo na hokejski turnir

Škofja Loka, 3. februarja - Hokejski klub Leon Berčič OR - LI vabi vse hokejske selekcije ali rekreacijske hokejske skupine na turnir, ki bo na drsališču Gorenjskega sejma v Kranju sredi februarja. Vsa pojasnila dobite po telefonu na številko 633-543, kjer se bo mogoče tudi prijaviti.

Prometna varnost se slabša

Tudi kazen ne prevzgoji kršiteljev prometnega reda

Kranj, 2. februarja - Ko bi se slovita Akcija - 10 odstotkov za zmanjšanje prometnih nesreč in žrtev v njih začela pred letom dni, bi ob koncu leta lahko samozadovoljno rekli, da smo ji zadostili. Na Gorenjskem se je namreč lani pripetilo 483 prometnih nesreč, desetino manj kot predlani, prav tako je bilo v primeru z letom poprej lani manj ranjenih in mrtvih. Toda statistična resnica ima dva obraza. V Kranju, kjer lanska statistika tudi kaže ugodnejšo sliko kot predlani, leto 1989 pa se je začelo s petimi mrtvimi v prav toliko prometnih nesrečah, smo se o prometni varnosti pogovarjali s Stanetom Fickom, komandirjem Postaje milice Kranj.

Meglene statistične resnice

Kaj kažejo lanske številke o prometni varnosti?

»Po metodi statistike je stanje kar ugodno: v občini se je pripetilo 159 prometnih nesreč, predlani 178, v njih je lani umrlo 22 ljudi, predlani 27, okoli 15 odstotkov je manj tudi ranjenih. Dejansko pa se je prometna varnost hudo poslabšala. Prevoznost cest je letos neprimerno boljša, ker ni snega, kljub temu pa se dogajajo prometne nesreče. Medtem ko je slednjih na lokalnih in regionalnih cestah manj kot prej, pa tega ne moremo trditi za tako imenovano hitro cesto, dvopasovni odcep avtoceste Naklo - Ljubljana. Le na odcepu Kranj Vzhod - Kranj Zahod je v prometnih nesrečah umrlo pet ljudi, vsa hitra cesta ima lani 14 žrtev. Ta vizualno varna cesta, široka in odprta, voznike večkrat vara, da napak presojajo razdalje, da tvegajo prehitevanja, da pretiravajo v hitrosti, od tod tudi posledice.«

Kateri odseki v občini so poleg hitre ceste še nevarni?

»Najbolj nevarne so vpadnice v Kranj, na katerih je sila gost promet: cesta Kranj - Lahovče, Kokrica - Kranj in Kranj - Žabnica. Črni točki pa sta križišči v Britofu in Kranjsko polje (regionalna cesta - Delavski most).«

Kaj zakrivi največ prometnih nesreč?

»Analiza vzrokov prometnih nesreč v kranjski občini kaže, da jih največ zakrivi izsiljevanje prednosti, in sicer na regional-

Na Gorenjskem se je lani zgodilo 483 prometnih nesreč, 43 se jih je končalo s smrtjo, 440 s telesnimi poškodbami. Na gorenjskih cestah je lani umrlo 53 ljudi, 280 jih je bilo huje in 348 lažje ranjenih. V nesrečah, ki so se dogodile v naseljih, je umrlo 20 ljudi, 152 jih je bilo huje in 155 lažje ranjenih. Na cestah izven naselij pa se je smrtno ponesrečilo 33 ljudi, 128 jih je utrpelo huje telesne poškodbe, 193 pa je bilo lažje ranjenih. Cesta pustoši tudi med otroci in mladoletniki: lani je bilo med mrtvimi 6 mladoletnikov in otrok, med ranjenimi 157.

Na gorenjskih lokalnih cestah je bilo lani 176 nesreč, na regionalnih 195 in na magistralni 94. Na mestnih ulicah se je primerilo 76 nezgod. 21 hudih nesreč, v katerih je umrlo 14 ljudi, se je zgodilo na dvopasovnem delu avtoceste Naklo - Ljubljana, medtem ko so bile na štiripasovnici le 3 huje prometne nesreče s 3 ranjenimi.

V petek, 3. februarja, so kranjski miličniki izvedli že prvo od prometnih akcij, ki so namenjene okrepitevi prometne varnosti. Od 18. do dveh ponoči je pet miličniških patrol ustavilo 420 vozil in ugotovilo 116 kršitev cestno prometnih predpisov. 34 voznikov so opozorili na kršitev, 15 se jih bo zaradi vožnje brez dovoljenja, alkohola ali večjih napak na avtomobilih zagovarjalo pred sodnikom za prekrške, 93 so jih denarno kaznovali. Medtem ko je nastajal pričujoči pri-spevek, sta ugasnili še dve življenji na cestah v kranjski občini.

nih in lokalnih cestah, ne pa tudi na avtocesti. Na drugem mestu je hitrost, na tretjem stran in smer vožnje, za njim pa alkohol, ki je lani zakrivil 80 nezgodam in ga tu šteje-mo kot neposreden vzrok nesrečam, medtem ko je v povezavi z drugimi vzroki najbrž prisoten celo večkrat.«

Poleg že omenjenih kritičnih odsekov v kranjski občini, sta na Gorenjskem nevarni še ceste Bled - Gorje in cesta skozi Kranjsko goro, kjer so nesreče lani močno porasle.

Katastrofalni začetek leta

Že takoj prvi mesec tega leta se je slika prometne varnosti v Kranju hudo poslabšala: v petih nesrečah je umrlo pet ljudi. Kaj je bilo temu krivo?

»Res, prometno varnostne razmere so se v začetku leta močno poslabšale: več nesreč s hudimi posledicami nam je dalo misliti. Pet udeležencev prometnih nesreč je umrlo, med njimi dva voznika, dva pešca in sopotnica. Nesreče so se zgodile na vpadnicah. Najbolj zaskrbljujoče pa je to, da so bile za nesreče krive zavestne kršitve povzročiteljev. V dveh primerih je bil posredi alkohol, v po enem pa voznja brez vozniskega dovoljenja, izsiljevanje prednosti in prehitra vožnja na prehodu za pešce. Glede na trend slabšanja prometno varnostnih razmer (kljub ugodnim voznim razmeram) in zavestnim kršitvam, smo se odločili poostri nadzor nad prometom v občini. V kratkem bomo namreč izvedli vrsto akcij, v katerih bomo ugotavljali alkoholiziranost udeležencev v prometu, hitrost z radarsko kontrolo, ugotavljali tehnično brezhibnost vozil in uporabo varnostnega pasu. Pri tem bomo docela dosledni, čeprav žal tudi ugotavljam, da je kazen za tovrstne kršitve v prometu premalo vzgojna. Zaradi alkohola (tudi gostinci ga točijo voznikom brez vsake moralne odgovornosti) in vožnje brez vozniskega dovoljenja smo lani blizu tri tisoč prometnih udeležencev prijavili sodniku za prekrške, več kot sedem tisoč pa smo jih mandatno kaznovali. Toda sodniki za prekrške so preveč obremenjeni, da bi lahko bili učinkoviti, denarni kazni pa inflacija odzame ves smisel.«

D. Z. Žlebir

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Potegnil je kuhinjski nož

V lokalni Zdenka na Jeseni-cah je bilo ondan sila vroče, zlasti Milanu K., ki je med rebri občutil nekaj milimetrov hladne kovine. Ko je z družino popival v gostilni, se je zapletel v prepir z neznancem. Po stari fantovski navadi sta hotela nespornost razčistiti na dvorišču, tedaj pa se je v zadevo dveh vmešal še

tretji, Jeseničan Nazif. V prepiru je potegnil kuhinjski nož. Razplet je bil za Milana krvav in se je končal v bolnišnici, Nazifa pa so odpeljali modri.

Ni in ni odnehal

Jeseniška miličnika, ki sta v križišču nadzirala promet in kršiteljem izrekala mandatne kazni, nista pričakovala, da bo prišlo do kakršnih koli zapletov. Pa je. Eden od voznikov, ne ra-

vno trezen, je začel zabavljati, slednjic pa je celo zgrabil miličnika za reverje. Ta ga je s tovarišev pomočjo obvladal, ker pa je dotični še vedno razgrajal in grabil miličnika za vrat, sta ga bila prisiljena vkleniti in zapreti v marico.

Kozarci so jima bili v napoto

Milenko in Rade sta stopila na kozarček k »Majmunu« v Kranju. Zvrnila sta enega, dva, tri... nato pa prenehala šteti. Pri zadnjih sta bila že tako dobro razpoložena, da sta prazne metala v kot, kjer so se z blagovoznim žvenketom razleteli. To ravnanje je privabilo milico. V trenutku sta fanta doumela zmoto in se pohlevno razšla vsak na svoj dom.

Niso jim dali počivati

Resda je tale čas bolj malo podoben zimi, mrz pa vendarle pritisne. Toda kaže, da ga trojica prijateljev dobre kaphice, ki so jih nedavno našli ležati kar na ulici, ni čutila. Prvi je obležal na Linhartovem trgu, drugi na Gorenjski cesti, tretji na Cesti Staneta Žagarja v Radovljici.

NESREČE

Prevrnil se je z vilicarjem

Škofja Loka, 3. februarja - V obratu LTH v Vincerjih se je ponesrečil 25-letni Fahrudin Omerčič iz Doboja, ki začasno živi v Škofji Loki. Delavec je samovoljno vzel vilicar in se z njim vzvratno peljal skozi skladišče do rampe, zapeljal čeznjo in se prevrnil. V nezgodi se je huje ranil. Sumijo, da je njegovega ravnanja kriv alkohol.

Zagorela je trava

Preddvor, 5. februarja - Družščina, ki je za konec tedna prišla na Potoško goro, je pred vikend hiško zakurila ogenj. Zjutraj je v ognjišču še tlelo, zato je Milan Vavpot iz Britofa zvonila nažlil dračje na ogenj. Okoli enajste je zapihal veter in ogenj raznesel po travniku. Vavpot je sklical družščino, da bi mu pomagala pogasiti požar, vendar sami ognju

Kaže, da jih je kapljica kar dobro varovala pred vremenskimi razmerami. Vseeno jim niso dali počitka, drugača za drugim so nagnali s pločnikov in cest domov.

Slab zgled

Mlada Jeseničanka je prišla potožit na milico, da se ata in mama doma pretepata. Družinski spor so močje postave sicer zadovoljivo rešili, še bolj ga bo morda sodišče, a otrokom je takšno merjenje moči slab zgled.

(Literarni) zgledi vlečejo

Se spominjate petošolskih knjig Tajno društvo PGC in Uhač in njegova družčina? No, zdaj menda po tozadevni mladinski literaturi segajo že tretješolci ali pa njihova domišljija deluje povsem neodvisno od literature. Na Jesenicah so namreč založili skupinico fantičev, ki je »zbirala« avtomobilske značke. Kar dober ulov so imeli, toda spriči slabe vesti so se prehitro izdali, veliko prej, preden so vozniki na svojih avtomobilih opazili kaj nenavadnega.

niso bili kos. Martina Vavpot iz Britofa je pri gašenju utrpela celo nekaj lažjih opeklin. Na pomoč so prihiteli predporski gasilci, ki so ob pomoči domačinov ogenj zadušili.

Tihotapil z najetim avtomobilom

Ljubelj, 31. januarja - Na mejnem prehodu Ljubelj so zalotili Obrada T., ki je iz Zahodne Nemčije tihotapil prek meje tehnične predmete, ki jih je nameraval prodati v Beogradu. Tihotapcu so zasegli več videokorderjev v vrednosti 15 milijonov. Ugotovili so tudi, da je tihotapil že od novembra naprej, in sicer tako, da je v tujini nakupljeno blago izročil zdomcu, ki ga je nato v najetem avtomobilu prepe-ljal čez mejo.

Umrl v trčenju z avtobusom

Kranj, 5. februarja - Na Kranjskem polju, v križišču regionalne Kranj - Brnik in Kranj -

Različnosti in prilagajanja

Minulo leto ni samo potrdilo, da nam gredo nekdanje tako zveličavne besede bratstvo in enotnost vse težje z jezika, temveč se je v zvezi z mitingi in vsemi javnimi prerekami, obtožbami, očitki, neargumentiranimi napadi in podtikanimi dobro pokazalo tudi to, da imamo v državi zelo različno sodno prakso, bržeas zato, ker naša "sodna oblast" ni neodvisna, temveč je, vsaj v nekaterih delih države, še zelo močno povezana s politično (partijsko in vojaško) in izvršilno oblastjo. Kar je za neko okolje že kaznivo dejanje, je za drugo le navaden prekršek, za tretje samo nizek udarec, izraz nizke politične kulture, za četrto pa niti to ne, ampak povsem utemeljen očitke, obtožba, napad... Da je v državi dejansko tako, se je najbolje pokazalo ob (sodnem) preganjanju nekaterih slovenskih novinarjev zaradi pisanja o "mešetarstvu s smrtjo" oziroma o izvozu orožja v neuvrščene države ter v primeru Mihajla Švabiča, ki je na znamenitem beograjskem mitingu ostro pokaral Slovence in jih za nemeček poslal še v "Graz in Filadelfijo". Slovenskega delegata v zvezni skupščini je kajpak zanimalo, kdaj in kako bodo v tem primeru reagirali sodni organi, vendar je dobil odgovor, da za kakršnokoli sodno preganjanje ni nobenega razloga.

V različnosti sodne prakse in predvsem v njeno prilagajanje (trenutnim) političnim razmeram pa smo se lahko prepričali tudi ob številnih žaljivkah, napisih in vzklikih, ki so jih izrekli ali napisali navadni smrtniki. Še pred nekaj leti so državljani morali za takšna ravnanja za nekaj mesecev (ali celo let) v zapor, lani jim, denimo, ni bilo treba niti k sodniku za prekrške. Nekaj "otoplitve" v tovrstni sodni praksi je vendarle mogoče pripisati demokratizaciji družbenih odnosov in večjemu spoštovanju človekovih pravic in temeljnih državljskih svoboščin, nekaj pa je je predvsem rezultat sprege med sodstvom in politiko in posledica različnosti. Da razlike so, sem se prepričal tudi ob nedavnem obisku na Kosovu. Resda je vsako kaznivo dejanje vsaj v nekaj okoliščinah posebno in enkratno in ga ni mogoče stodo-odstotno primerjati z enakim, istovrstnim dejanjem, pa vendarle: v enem od tamkajšnjih časopisov sem prebral, da so voznika, ki je na prehodu za pešce pijan povozil otroka in nato pobegnil, kaznovali s šestimi leti (!) zapora. Za slovenske razmere - kar veliko!

C. Zaplotnik

S SODIŠČA

Grožnja o zaporu ga ni spametovala

Škofja Loka, 3. februarja - Čeprav je 34-letnega Z. N. iz Škofje Loke že trikrat kaznoval občinski sodnik za prekrške in mu je sodišče dvakrat zagrozilo z zaporom, ga očitno to ni spametovalo in je nadaljeval s staro prakso.

Julija lani je pred stanovanjsko hišo v Sv. Duhu grozil svoji ženi, jo nekajkrat udaril v obraz, jo zbil na tla in podobno. Tudi to mu ni bilo dovolj - v začetku avgusta jo je napadel na avtobusni postaji v Sv. Duhu, kjer jo je zbil na tla, jo vlekel za lase in tepel. Znašel pa se je tudi nad drugimi ženskami. Julija, le dan po tistem, ko je pretepel ženo, je v Sv. Duhu dvakrat z roko udaril v obraz S.S., jo nato še brcnil in udaril z metlo. 9. avgusta lani je okrog dveh ponoči zvonil na vrata stanovanjske hiše v Sv. Duhu. Komaj je J.S. odprl vrata, že je dobil dva udarca v obraz, nepovabljeni gost pa je za povrh poškodoval še vrata. Istega dne okrog polдне je na avtobusni postaji v Sv. Duhu brez kakršnegakoli vzroka udaril s pestjo še M.O. in ji zagrozil, naj se pazi - tri dni kasneje pa je že moral v zapor.

Na glavni obravnavi v škofjeloški enoti Temeljnega sodišča Kranja se je zagovarjal, da je bil za vse, kar je storil izzvan in da ni ničesar kriv, vendar je sodišče s pomočjo prič in ostalih dokazov ugotovilo njegovo krivdo. Ker je storil kazniva dejanja v času preskusne dobe, mu je sodišče spremenilo pogojno kazen v zaporno in mu izrekel enotno kazen dve leti in tri mesece zapora. Pri odmeri kazni je kot edino olajševalno okoliščino upoštevalo težko mladost, med obteževalnimi pa predvsem to, da gre za specialnega povratnika, ki je nagnjen k brezobzirnemu obnašanju in ga tudi dosedanje kazni niso spametovala. Sodba še ni pravomočna.

Usoden strel

Kranj, 6. februarja - Sinoči je v klubu Zora, na Koroški cesti v Kranju, umrl 23-letni Drago Zec, ki je delal in živel v Kranju. S pištolo ga je hotel prestrašiti 21-letni Igor P. iz Kranja.

Komisija UNZ je dosedaj ugotovila, da je osumljeni dobil pištolo pri znanecu, poklicnem vojak. Okrog 23.50 je povabil Zeca v stranišče, mu pokazal orožje, izvlekel saržer, potem mu nameril cev v obraz in sprožil. Kroglja, ki je bila v cevi, ne da bi Igor P. zanj vedel, je bila smrtna.

Preiskovalci so ga odpeljali na odvzem krvi, preiskovalni sodnik pa je odredil pripor.

M. K.

NA SONČNI STRANI ALP

Ne ogrožajmo izsušenih rek!

Radovljica, 2. februarja - Danes je prispela iz republiškega komiteja za varstvo okolja brzojavka, ki opozarja vodnogospodarske inšpektorje v občinah na nujne ukrepe zaradi izjemnega upadanja vodnih virov. Prvi ukrep se nanaša na zmanjšanje uporabe vode, drugi ukrep pa je povezan z omejitvami ali prepovedmi izpuščanja odplak v prazna rečna korita.

Glede zmanjšanja porabe vode in omejitev zagotavljanja vode posameznim uporabnikom, pri čemer ima prednost uporaba pitne vode, se v teh dneh dogovarjajo v vseh občinskih skupščinah. Ob tem bo nujno poskrbeti tudi za zmanjšanje onesnaževanja rek in potokov, saj zaradi vse manjših preto-kov voda izgublja samočistilno sposobnost. Zato bodo vodnogospodarski inšpektorji pregledali delovanje čistilnih naprav in prepovedali njihovo delovanje, če zadnje analize izpostav iz njih presegajo dovoljene vrednosti. V vseh industrijskih obratih, kjer imajo svoje čistilne naprave, bodo morali poobstriti nadzor nad delom. Že najmanjša malomarnost bi namreč lahko povzročila nepopravljivo škodo zaradi koncentriranih odplak, ki bi na enem mestu stekle v skoraj izsušene rečne struge.

»Žal ne moremo ničesar ukreniti povsod tam,« naglašja Zlata Urh, vodnogospodarska inšpektorica za občine Jesenice, Radovljica in Trzin, »kjer se še vedno izteka vsa kanalizacija v vodne tokove. Še bolj žalostno je, da na Gorenjskem nimamo stalnih meritev in analiz onesnaženosti voda, na osnovo katerih bi lahko vsaj na kritičnih mestih ustrezno ukrepali. Na podlagi svojih opazovanj lahko povem, da so gladine vseh voda to zimo izjemno nizke, kar pomeni tudi manjše naravno čiščenje vode in zato povečane koncentracije škodljivih snovi.«

Zaenkrat nizke vode še niso povzročile vidnih posledic, razen pogina rib v Savi Dolinki nad Mojstrano, kjer je reka že konec novembra lani zamrznila. Bojimo pa se lahko, da bodo majhni vodni pretoki z malimi količinami kisika šele pozneje pokazali svoje negativne učinke na življenje v vodah. Torej, nikar ne ogrožajmo voda še z neodgovornim onesnaževanjem, kjerkoli je to mogoče!

S. Saje

čin Roman Mertelj, za katerega sumijo, da je bil pod vplivom alkohola, je nenadoma zapeljal s ceste, kjer je zadel 55-letnega Antona Zupančiča, 50-letno Judito Zupančič, 21-letno Tadejo Zupančič in 33-letno Asjo Čorovič, ki so hodili po bankini.

Pojasnilo

V eni od januarskih števil Gorenjskega glasa smo poročali o nesreči, ki se je 13. januarja pripetila na Laborah. Za posledicami je po nekaj dneh umrl 65-letni Alojz Novinec iz Kranja. Zapisali smo, da ponesrečeni med vožnjo ni bil prijet z varnostnim pasom, vendar ta podatek, ki smo ga povzeli po poročilu UNZ Kranj, ne drži. Za napako se UNZ Kranj svojem ponesrečenemu opravičuje. V zapisu pa se je prikradla še ena napaka, namreč, da je v nesreči udeleženi kombi pripeljal iz smeri Škofje Loke, dejansko pa je pripeljal z Delavskega mostu.

D. Z.

Pust, pust, krivih ust...

»Kamor koli prideš pri nas v pustnih dneh, povsod začutiš svojevrstno vzdušje, ki se še od pravadnih časov ni porazgubilo. Minevale so dobe, dobri in hudi časi, marsikaj se je opustilo, marsikaj spremenilo, marsikaj dodalo. Pustne norčije so ostale, čeprav jih marsikje prevzemajo otroci, starejši pa opuščajo.« je zapisal Niko Kuret v Prazničnem letu Slovencev. Res, tako kot v 17. stoletju, iz katerega so prvi zapisi o pustovanju, pri nas ni več. Toda pustni čas, ko se zima prevesi v pomlad in s pokopavanjem Pusta pokopljemo tudi zimo, še vedno zabava s pustnimi šegami. Tudi danes bodo pohajkovanje maskare, šeme, norci, otepovci, ali kakor se že na različnih koncih (Gorenjske) imenujejo, in nam vedrile dan. Jutri, na pepelnično sredo, pa si bomo morali spet nadeti svoje resne vsakdanje maske.

Veronika Pretnar: »Seveda se bom našemila, pust je samo enkrat na leto. Na pustni dan bom klovni, otroška maska, s katero pojdem z drugimi maskarami drsat na Blejsko jezero. Tudi v šoli bo menda ples. Kaže, da je pust bolj praznik za mlade, vsaj mojih staršev tonorčavo razpoloženje ne zajame tako kot mene.«

Marija Bizjak: »Kje pa, nič več mi ni do pustnega praznovanja. Včasih, ko smo bili še otroci, smo se doma na Dolenjskem vselej našemili, za pusta se je tudi malo bolje jedlo. Na starost pa mi ni več do norčij, zlasti še, ker imam moža v domu ostarelih - pravkar se vračam z obiska pri njem. Tako niti pustnih krofov letos najbrž ne bo, samo zase jih ne bom cvrla.«

Silvo Boncelj: »Za pusta se običajno vsako leto napravim v maskaro, najbrž se bom tudi letos. Nisem se še odločil za masko. Tudi otrokom pust pripravi veliko veselja. Navadno so ga slavili na smučeh, letos pa so za to enkratno veselje prikrajšani. Upam, da jim bodo vsaj v šoli priredili pustovanje. No, jaz bom pustoval v veseli družbi pri Trnovcu.«

Alenka Trelec: »Resda se pustovanje za tiste najbolj norčave začenja že v soboto, toda pustno veselje se mi zdi kar malce kratko. Letos se bom našemila v vraga, zamisel je mamina. Tudi jaz pojdem bržkone na Bled, kjer bo nekakšen karneval na ledu. Škoda, ker ta veseli praznik tako hitro mine.«

Tina Bozovičar: »Tudi jaz se zelo veselim pusta. Mami mi je napravila masko, s katero pojdem najbrž v šolo. Na pustni torek nam učitelj dovolijo, da smo med poukom našemljeni. V šoli bo tudi ples, najboljše maske bodo nagradili. Tudi moja starejša sestra pojde v maskare, oblečena v črnko.«

Jure Soklič: »Ne vem še, ali se bom letos za pusta kaj šemil ali ne. Star sem 12 let, družim pa se tudi s starejšimi prijatelji, ki se jim zdi maskare že malce otročje. Tako bom letos najbrž samo opazoval norčije drugih. Doma pa je ob pustu praznično, ker mama ocve krofe.«

D. Ž.

PRIJAZEN NASMEH

SLOVENIJA, PRIJAZNA DEŽELA NA SONČNI STRANI ALP? NE VEDNO

ANI KOS

Naj vendar stopimo do prijazne cvetličarke Anice Kos, ki ima svoj kiosk postavljen tik ob kranjskem pokopališču, so nas rotili že pred vsemi svetimi, a kaj, ko nam novinarjem čas tako neusmiljeno beži. Obiskali smo jo oni dan, ko ni bilo na cvetličarne tolikšnega navala, ko je lahko v miru razmišljala, s čim vsem bo še izpopolnila svojo ponudbo. Njene prodajalne se niso navadili le tisti, ki prihajajo na grobove na kranjsko pokopališče od blizu in daleč in zdaj vedo, da jim ni treba nositi s seboj niti rož niti svet, da vse dobe tu, vsak dan od sedmih do sedmih, prav tako ob sobotah od jutra do večera, navadili so se je tudi stanovanjci Planine. Tu dobe drobne šopke za poživitev svojih domov, lončnice, kakršne si zažele, prst za domače sajenje, razne tekočine za boljše rast in podobno. Tu vam naredi venec, ikebano za na grob, šopek za nevesto, kar hočete. Prave čudeže dela v tem malem tesnem prostoru. No, prav te dni pa bo svojo ponudbo obogatila še s semeni rož, povr-

tnin in podobnega. Še en dokaz, da za bogastvo ponudbe ni pogoj le prostor, temveč tudi podjetnost, iznajdljivost. No, Ani Kos pa povrh vsega velja še za zelo prijazno. Od kod ji vse to?

Ani Kos je doma iz Domžal, tam je imela cvetličarno osem let, zdaj je že sedmo leto v Kranju, prej pa je nekaj let delala kot cvetličarka v Nemčiji.

»Nemci so me naučili prijaznosti. Stranka je kraljica, so mi vcepili pod kožo. In ko sem začela na svoje, sem se najbolj bala, da ne bom dovolj prijazna. No, zdaj vidim, da so moje stranke z mano zadovoljne, in marsikatera mi zaupa, da najraje pride k nam prav zaradi prijaznosti. Vsak dan imamo po ves dan odprto, ob nedeljah pa ljudem prija, da gredo samo na sprehod, obveznosti odpadejo, denarnica ostane doma... Pa tudi mi moramo imeti en dan prosto. Hudo me udari, ko stopim v lokal, kjer niso prijazni, uslužni. Prav, pa meni prihrani denar, ker ne znajo prodati. Jaz sem vesela tistih prodajalcev, ki znajo prodajati, z užitkom kupujem pri njih. Ne le zasebni trgovci, vsi delamo za denar. Človeku hitreje dan mine, če ljudje prihajajo ves dan, in zvečer si zadovoljen, ker si imel dober dan, ker si ustregel veliko ljudem. Marsikatera prodajalka je vedno slabe volje, češ zaslužim slabo. Pa še slabše bo zaslužila, če se bo tako obnašala. Človek se mora razdajati, mora imeti svoje delo rad. In pri delu z ljudmi moraš biti odkrit, pošten, točen. Če nekaj obljubiš, moraš uresničiti. Posebej pozoren pa moraš biti do ljudi, ki jih je prizadela smrt najbližjega. Življenje je trdo, neizprosno, in zakaj bi ga ne polepšali vsaj z lepo besedo.«

D. Dolenc

JEŽ

Voda ni nafta

Da si ne boste slučajno dovolili priti na Petrolovo črpalko na Zlatem polju (v neposredni bližini AMD) umazanih rok in si skušali roke umiti v njihovih sanitarijah! Če bo slučajno odprto in boste vseeno prišli notri, vas bodo z udarci po vratih hitro nagnali ven in vam dali lekcijsko, da si boste za vedno zapomnili. Kaj si pa vendar mislite?

So bile mar sanitarije zgrajene za vsakogar, ki pride na črpalko? Joki! Lepo boste prosili za ključ, za prgišče vode, oni pa bodo odločili, ali bodo dovolili ali ne. Kaj si pa mislite, kdo ste. In kaj potem, če vsak teden tankate pri njih tudi za petdeset milijonov. Nafta je nafta, bencin je bencin, voda je pa voda. Nafto vam morajo dati in bencin, za to so tu, ampak voda, ta je pa njihova in sanitarije tudi. Se boste pa na šefa obrnili, si mislite, kajne. Figo! Šef je iz enakega testa, kot vsi ostali. Naj vam bo moj primer za poduk. Nazmerjali so me vprico otroka, da ne vem, zaradi česa me je bilo potem bolj sram. Jaz vem, kaj bom v bodoče storil, vam pa svetujem, da imejte s seboj vedno čistilne robčke, da bodo za prvo silo, če boste na tej črpalki brskali po akumulatorju ali motorju, da boste vsaj po denar v žep lahko segli, zaradi stranišča pa jemljite na pot tavelik mehur, da boste lahko odpeljali še za kakšno črpalko naprej in se pri bolj prijaznejših črpalkarjih odtiščali.

krivice so se delale ljudem. Bil je primer, ko je nekdo kupil veliko suško kmetijo pod pogojem, da do smrti redi invalida, ki naj ostane pri hiši. Hitro se je spremenilo, novi gospodar pogodbe ni spoštoval. Kaj kmalu Miha, tako je bilo fantu ime, ni smel spati pod streho, temveč na ganiku, tudi hranili so ga slabo, da je bil večkrat lačen kot sit. Od

Spanov vodnjak je s svojim kovanim okrasjem in zmajem na vrhu prava vaška zanimivost.

Pstotovega ata sem prvič slišala o devetogubni. Kmetje so od Hrvatov, ki so prekupčevali z živino, pokupili "buše", suhe krave, ki so jih redili le za zakol. In kjer so klali, je bil zagotovo zrazen Miha. Devetogubnik se reče

nekakšni krogli, v kateri so črni vampi. "Devetogubnik" so kmetje navadno zavrgli in Miha ga je vselej pobral, opral v Sori in skuhal. To je bilo edino meso, ki ga je zaužil. Poznavalci pravijo, da je to najboljši kos govedine. Včasih se dobi pri mesarjih, a navadno se gospodinjice zmrdujejo nad temi črnimi vampi.

Maščevanje na Suhi

Suha ima tudi svoj spomenik iz zadnje vojne. Tik pod Miklavžovo hišo stoji. Tu so domobranci 26. januarja 1945 ustrelili tri

Tole je najbolj nevaren, ozek odsek ceste skozi Suho, ki bi ga bilo nujno treba razširiti.

Največji skok leta 88 za skupino Veter

Za Belo snežinko še drugi hiti

Od popolne anonimnosti do srebrne kasete, to je uspeh, ki ga je lani dosegla zasavska skupina Veter. Njeno ime se pojavlja že 14. leto, sedanji sestav (Slobodan Filipovič, Vanjo Tomc, Franc Tomc, Leon Skerbič in Črt Nanut) pa obstaja dve leti. Zaslovela je z Belo snežinko, himno Zasavja, ki se v teh krajih prepeva 30 let.

Pod tem imenom so izdali tudi kaseto, ki ima na eni strani posneto zabavno glasbo, na drugi pa narodnozabavno. Na prvi so skladbe, ki jih je napisal vodja skupine Slobodan Filipovič, aranžmaje je prispeval Božidar Wolfand, besedila pa Hela Banič. B stran z narodnim melosom v zabavni glasbi pa je delo Tadeja Hrušovarja. Kasete je bila prodana v 25 tisoč primerkih in je postala srebrna, za kar so Vetri dobili od Kasnetne produkcije RTV Ljubljana tudi priznanje. Sicer pa je Veter sodeloval tudi v radijski oddaji Pop delavnica 88, povabljeni so bili na festival Morska viža Bernardina 88, kar je sila laskavo, saj prire-

ditelji vabijo le po šest izvajalcev zabavne in narodnozabavne glasbe. Tu so nastopili s prikupno pesmico Serenada, ki je postala zelo priljubljena, zato bodo po njej poimenovali svojo drugo kaseto, ki izide spomladi.

Veter pa je zavel tudi prek državne meje. Ob Wolfandu so nastopili na mednarodnem festivalu v Bregenzu v Avstriji, bili opaženi in si zagotovili snemanje singla za nemško tržišče. Letos bodo v nemščini posneli tudi Belo snežinko. Sicer pa za tem hitom že prihajajo novi. Za Božič je skupina Veter že predstavila novo skladbo Ave Marija v slovenščini.

Drago Papler

Dahnili so da:

Na Jesenicah: Samo Leban in Alenka Bartelj iz Zabreznice, Dušan Mlakar in Marija Stražišar iz Zasipa.

V Škofji Loki: Darko Mohorič in Marijana Kušar iz Železnikov, Rado Jurčič in Marija Lukančič iz Godešča, Roman Kuralt in Mirjana Golar iz Zg. Senice, Marko Kos in Tatjana Benedik iz Dražgoša.

V Kranju: Tomaž Krsnik in Marija Rezar iz Brezij pri Trzinu, Franc Stroj in Klavdija Žlogar iz Kranja, Mato Matanovič in Petra Tamburič iz Senčurja, Dušan Mlakar in Danica Kostrevec iz Moš, Matjaž Vrečec in Angelica Bačič iz Vopovelj, Robert Mesec in Majda Benedik iz Železnikov, Simon Rode in Andreja Glavan iz Čestnjeva, Marjan Bešter in Nada Kemperle iz Mlake, Franc Česenar in Renata Rehberger iz Zg. Bele, Tomaž Novak in Nada Egart iz Kranja, Boštjan Kostevc in Anita Kogoj iz Bistrice pri Trzinu, Marko Likar in Marjeta Križaj iz Milj, Mihael Virčič in Danja Bregar iz Mavčič, Jože Cigale in Alenka Dolhar iz Godoviča, Marko Verbič in Andreja Novak iz Cerkelj.

ČVEK

Znanstveni pristop k seksu

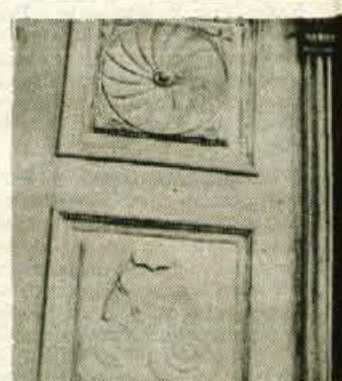
Seks, donedavna še tabu tema na Kitajskem, je zdaj že na videokasetah, ki jih je moč kupiti v glavnem mestu. Serija kaset ima 18 ur posnetega materiala, naslovljena pa je »Predavanja o znanstvenih spoznanjih seksa«. Predstavljeno je devet tem, o katerih govorijo strokovnjaki, obdelane pa so moška in ženska fiziologija, psihologija in adolescenca, spolni problemi in terapija, zločini, spolne bolezni in aids. Izdajatelj je Univerza, odločitev o proizvodnji kaset pa je narekovala ocena, da neznane o osnovnih vprašanjih spolnosti lahko pripelje do nogih

družbenih problemov. Za zdaj je znano, da bodo videokasete uporabljali v šolah in delovnih organizacijah.

Belmondo proti

»Cezarju«

Jean-Paul Belmondo, ena največjih zvezd francoskega filma, je ob nominaciji za »Cezarja« (francoska inačica oskarja) sporočil, da ne želi sodelovati v tekmah za nagrado. Ne da bi pri tem podcenjeval svoje kolege, dosedanje dobitnike te laskave nagrade, je izjavil, da je zanj »občinstvo edina žirija, ki odloča o umetnikih« in da si je v vseli karieri prizadeval le, da bi ugačjal občinstvu.

Slugova vrata je delal rezbarski mojster v prejšnjem stoletju. - Foto: D. Dolenc

vornika. Na Suhi so jih ustrelili zato, ker so partizani nekaj dni prej izvedli zelo uspešno prehranjevalno akcijo. Od domačinov pa je kot talec padel le Bernard Koblar, Pstotov, ki je bil prav tako kot oče pismonoša v Škofji Loki. Svojega "postmajstra" ni hotel pozdravljati s "Heil Hitler", že takrat je bil aktivist in tudi med prvimi aretirani, že 26. julija 1941. 3.1. 1942 je bil v Begunjah ustreljen kot talec takoj potem, ko so partizani v Logu ubili 8 Nemcev. 34 talcev je takrat padlo, večina jih je bila iz loških zaporov.

Male gorenjske vasi

Suha

Piše: D. Dolenc

Trije sloviti Kalani

Nič še nismo zapisali o suških velmožah. A res ne smemo mimo njih. Na Suhi so bili doma Ahacij Stržinar (1676-1741), nabožni pesnik in skladatelj, Janez Kalan (1868-1945), organizator protialkoholnega gibanja na Slovenskem, Elizej Sargar (1825-1703), latinski teološki pisatelj in Franc Stanovnik (1841-1918), nemški teološki pisatelj. Verjetno so vsi po vrsti zelo zaslužni možje, toda ljudje še najbolj živo pomnijo Janeza Kalana, Kržajevega s Suhe, župnika, ki je s prižnice grmel proti alkoholizmu in vedno znova poudarjal, naj se ljudje vendarle zdrže te hude skušnjave, ki prenekatere grunt požene po grlu. Napisal je tudi brošurico o tem, kako naj se preganja alkoholizem. Tako zelo se je zavzemal za abstinenco, da se ga je prijelo ime "Wasser Kalan". Na loškem pa je bil še en Janez Kalan, ki pa ni črtil vina in tudi ljudi ni tako hudo karal zaradi njega. Tega so ob "Wasser Kalanu" poimenovali "Wein Kalan". Tretji

Janez Kalan, nečak "Wasser Kalana", Kržajevega s Suhe, Šotarčkov iz Puštala, ki je večno vlekel pipo in je bil župnik na Knežaku, pa je dobil ime "Fajfa Kalan".

Janez Kalan, Kržajev s Suhe, je veliko pisal in potoval. Menda je ohranjenih več vrst brošuric z njegovim imenom. Veliko se je posvetil Slovincem na tujem, zdomcem, ki so šli za kruhom po svetu. Večkrat je celo potoval k njim na Westfalsko. Domačini na Suhi ga poznajo kot dobrega pridigarja. Ni okrcal le pijancev, ki mislijo le na svoje grlo, pozabljajo pa na otroke, družino, ki jih spravljajo v revščino, lotil se je tudi vseh tistih, ki so imeli naročene napredne časopise. In ko je Pstotova Micka dobivala Jutro, je s prižnice povedal, da "ima ena suška smrklija Jutro naročeno". Nekaj kmetov pa je bilo, ki so ga k Pstot skrivaj hodili brat, med drugimi tudi sosed Sink, mi danes pove Pstotov ata Jakob.

»Devetogubnik«

Danes na Suhi res ni nikomur nič hudega. Včasih pa je bila huda revščina in tudi hude

Intervju s Tomom Križnarjem:

Vedno sem iskal...

Tomo Križnar, popotnik, ki nas je s predavanji vodil po tujih deželah, se je tokrat vrnil iz Avstralije.

»Pravkar si se vrnil iz Avstralije. Kakšni so tvoji vtisi o Avstraliji?«

Avstralija je čisto poseben kontinent, posebna dežela. Ko se izkrciš to kmalu začutiš, že po nekaj dneh. Prebivalstvo, okolje in barve, vse to je v Avstraliji nekaj specifičnega. Nikoli si nisem želel potovati v Avstralijo, ker so me vedno privlačile dežele s kulturo, eksotične dežele zunaj Evrope. Zdaj je Avstralija moja ljubezen, zaradi neke specifičnosti, ki bi jo imenoval elementarnost, čistost, originalnost. V Avstraliji je toliko narave, kot je ni na nobenem kontinentu, tam živi le 16 milijonov prebivalcev, belci so se priselili pred dvestotimi leti, prej so tam živeli le domačini, črni Aborigini, ki so bili popolnoma odrezani od ostalega sveta. Ker so bili Aborigini maloštevilni, niso razvili poljedelstva, ampak so se podili po tej veliki deželi, lovili in pobirali sadeže.

V Avstraliji me je prevzela narava, seveda pa imajo tudi velika mesta z veliko prebivalcev, z veliko onesnaženja in drugimi problemi, ki jih največ prinašajo emigranti. Zame je Avstralija samotni otok, ki sem ga vedno iskal, le da zanj nisem vedel. Tam je toplo, čist zrak in še nekaj je v zemlji, ki vpliva na vsako bitje, da postane drugačno. Zase lahko rečem, da sem tam postal elementaren in bolj praktičen. Avstralci so se izoblikovali iz bivših kaznjencev, ki so v dvestotih letih razvili svojo kulturo, ki se v bistvu šele razvija v neko brezproblematično, sproščeno in veselo kulturo. Seveda imajo na drugi strani veliko problemov.

»Kakšnih?«

Angleži so v Avstralijo najprej naseljevali kaznjence, kasneje pa so se doseljevali ljudje, ki so hoteli hitro uspeti. Priseljenci niso bili pretirano kulturni in poduhovljeni. Zato je avstralska kultura zelo praktična, bazična, hiše so funkcionalne, ceste ne upoštevajo prilagoditve na naravo, način dela je racionaliziran, vse to je na neki način pankrt evropske kulture. Iz tega izvira prazenost, brezdušnost. Nimajo svoje folklorne in drugih drobnih zadovoljstev, ki jih imamo v Evropi in ki jih daje življenju duh. Avstralija je zelo brezdušna, to daje ljudem občutek brezsmiselnosti. Veliko ljudi pije, skorajda vsi pa skušajo čimveč zaslužiti. Mlada generacija skuša poduhoviti življenje pri tem v glavnem kopira ameriške duhovne smeri, ki v večini izvirajo iz Azije.

»Kako živijo prvobitni prebivalci Avstralije?«

Aborigini so preživeli sistematičen genocid. Z naseljevanjem kaznjencev sta se srečali dve kulturi: prvobitna, kamena kultura Aboriginov in kaznjenska, kurbirska kultura prvih priseljencev. Jasno, da so bili Aborigini napoti prvim priseljencem. Zato so jih začeli iztrebljati na način, ki jih danes lahko še vidimo v Južni Ameriki. Dali so jim alkohol, poslili so jim žene in jih razselili in sicer tako, da so ponavadi ubili očeta, otroke in mater pa so razselili na različne konce Avstralije. Vedeli so, da Aborigini živijo na ozemlju, ki jim predstavlja njihovo cerkev, gore simbolizirajo bogove, reke in

drevesa neke druge bogove in če človeka iztrgaš iz njegove zemlje in ga preseliš na drugo zemljo, ki mu je tuja, potem izgubi duhovni stik z okoljem.

»Danes živijo v rezervatih?«

V prejšnjih desetletjih so jih organizirali v misijone. Kdor se je pokristjanil, ima danes še neko možnost, saj je dobil neko biko, na katero lahko priveže svoj duh ali srce. Tisti, ki se niso pokristjanili, danes nimajo nič, saj je njihova religija osmešena, kljub temu da je bila kozmična in da je bila zelo povezana z naravo. Od avstralskih Aboriginov bi se vsa ekološka gibanja lahko naučila, kako najti duhovni stik z naravo, ki manjka v politizaciji ekologije v Evropi. Danes živijo Aborigini v misijonih in dobivajo mesečno 600 avstralskih dolarjev podpore in to vsak, ki lahko trdi, da ima vsaj malo izvirne krvi. Ker dobivajo podporo, jim ni potrebno delati, zato nimajo nobenega izziva in če ni izziva ni potrjevanja, ni veselja in potem ni smisla, za katerega bi živeli. 80 % Aboriginov je alkoholikov.

»V Avstraliji živi veliko priseljencev iz Jugoslavije. Ali si se srečal s slovenskimi priseljenci?«

V Avstraliji je več jugoslovanskih priseljencev kot črnih Aboriginov. Slovencev je sicer manj kot ostalih, vendar pa sem jih kljub temu srečal precej. Večinoma živijo v mestih, ker so prišli iz bolj urbaniziranih delov Jugoslavije, kot drugi jugoslovanski priseljenci. Večina jih je uspešna, predvsem zato, ker je njihov način razmišljanja bolj racionalen, kot pri drugih naših narodih. V Avstraliji Slovenci kar dobro uspevajo, posebej tisti, ki so se doma naučili kakšne obrti. Tisti, ki so s seboj pripeljali svoje družine, imajo več možnosti za boljše življenje, ker je družina čustvena baza, ki daje posamezniku trdnost, tisti, ki pa so prišli sami, imajo probleme, ker so ogroženi od alkohola. Večina se jih želi vrniti, toda bojijo se negotovih razmer v domovini.

»Pred kratkim je izbruhnil konflikt med Jugoslavijo in Avstralijo zaradi veleposlanstva. Kako je konflikt izgledal v Avstraliji?«

Dobil sem občutek, da je avstralska vlada nastopila zelo ostro proti Jugoslaviji. Prvi informaciji ob konfliktu se je na TV pojavila prestreljena jugoslovanska zastava. Predvsem so poročali, da je množica mirno demonstrirala pred jugoslovansko ambasado zaradi sistema v Jugoslaviji, potem pa so iz ambasade padli strelji. Šele doma sem izvedel, da je množica vdrla na vrt pred ambasado. Na TV je avstralski minister za pravosodje izjavil, da varnostnika lahko obsojijo na dosmrtno ječo, možne pa so še druge variante, ki so odvisne od pogajanj z jugoslovansko vlado. Zato razumem, zakaj so se naši diplomati odločili, da odpotujejo iz Avstralije, čeprav ne odobravam streljanja, kajti diplomati bi morali biti ljudje z najmočnejšimi živci. K temu želim pripomniti še tole. Pred dvema letoma sem prišel na našo ambasado, da bi mi podaljšali vizo. Prvi sekretar je bil tako priazen, da je šel z menoj na urad za emigracijo in tam s svojo avtoriteto dosegel podaljšanje vize. Potem sva šla v gostilno in po nekaj pivih mi je razložil, kaj pomeni biti jugoslovanski diplomat v Avstraliji. Po telefonu je stalno dobival grozilne klice, v katerih so mu pretili, da mu bodo ubili ženo in otroke. Naša politična emigracija očitno ne izbira sredstev.

»Kako močna je politična emigracija?«

Največ sem srečal predvsem ekonomsko emigracijo, to so ljudje, ki nimajo nobene zveze s politično emigracijo. Mogoče so se me bali in zato niso hoteli povedati, ker bi se radi nekoč vrnili. Vem, da imajo ustaške in druge klube, tudi mladi gojijo neke trapašne iluzije. Danes je prepovedano imeti vojaške treninge kamp. Toda še vedno obstaja veliko sovražstvo med Srbi in Hrvati, ki se še vedno med sabo napadajo. Jugoslovanski teroristi veljajo v Avstraliji za najhujše. Za Jugoslovane pravijo, da imajo »slab temperament«, ker veljajo za preveč vročehrvne. Če poveš, da si iz Jugoslavije, te takoj vprašajo ali si Srb ali Hrvat. Za Slovence sploh ne vedo, ker nismo na slabem glasu.

»Kako si se preživljal v Avstraliji?«

Preživljal sem se na več možnih načinov. Pisal sem za avstralske revije, predaval sem o svoji poti s kolesom, poleg tega pa sem še delal pri zidarjih, pobiral jabolka in pomival posodo, da sem zaslužil za letalske karte.

V Avstraliji nobeno delo ni manjvredno, ker je to še mlada družba, medtem ko je pri nas doma razlikovanje različnih višjih ali nižjih del veliko bolj prisotno v zavesti ljudi.

»Večkrat si mi že povedal, da boš zbral svoje potopise in jih nekoč objavil v knjigi. Ali boš to naredil zdaj?«

Če se bom uspel disciplinirati, potem bom to naredil. S potovanji po svetu sem nabral nekatere izkušnje, ki bi jih rad posredoval drugim, da bi potem potovanja dobila še neki drug pomen in da ne bi bila, kot nekateri temu pravijo, »bandanje«. Poleg tega pripravljam še predavanja, da ljudem povem, kaj sem doživel v štirih letih.

Jože Novak

ČESTITAMO VAM OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU – 8. FEBRUARJU

Od jutri naprej vas vabimo na ogled likovnih del Martina Goričanca

vaša knjigarna in papirnica
Mladinska knjiga Kranj
Maistrov trg 1

PLANINSKO DRUŠTVO 64220 ŠKOFJA LOKA

Objavlja prosta dela in naloge

OSKRBNIKA

Doma Borisa Zihlerla na Lubniku (1025 m), s sposobnostjo opravljanja gostinskih storitev, priprave hrane in vzdrževanja objekta.

Delo je sezonsko od 18. 3. do konca leta 1989, primerno za zakonski par. Kandidati so lahko tudi mlajši upokojeanci.

Torki so prosti. OD je po ustvarjenem prometu v domu.

Prijave pošljite v 8 dneh po objavi na Planinsko društvo Škofja Loka p.p. 65.

TEKSTILINDUS KRANJ

Gorenjesavska c. 12
64001 KRANJ, p. p. 75

Po sklepu odbora za delovna razmerja objavljamo prosta dela in naloge za

POČITNIŠKI DOM NOVIGRAD

1. OPRAVLJANJE BLAGAJNIŠKIH IN ADMINISTRATIVNIH DEL

Pogoji: ekonomski tehnik, dve leti delovnih izkušenj pri opravljanju administrativnih in blagajniških del trimesečno poskusno delo

2. VODENJE KUHINJE

Pogoji: tehnik kuharstva tri leta delovnih izkušenj na področju vodenja kuhinje opravljen tečaj iz higienskega minimuma trimesečno poskusno delo

3. POMOČ PRI VODENJU KUHINJE

Pogoji: kuhar dve leti delovnih izkušenj na področju kuhanja opravljen tečaj iz higienskega minimuma dvomesečno poskusno delo

4. POMOČ PRI KUHANJU JEDIL - 3 delavke

Pogoji: kuharski pomočnik eno leto delovnih izkušenj pri enostavnih delih v kuhinji opravljen tečaj iz higienskega minimuma dvomesečno poskusno delo

5. STREŽBA JEDIL - 4 delavke

Pogoji: natakara dve leti delovnih izkušenj na področju strežbe opravljen tečaj iz higienskega minimuma dvomesečno poskusno delo

6. STREŽBA PLJAČE - 2 delavki

Pogoji: natakara dve leti delovnih izkušenj na področju strežbe opravljen tečaj iz higienskega minimuma dvomesečno poskusno delo

7. PRANJE IN LIKANJE

Pogoji: kemični čistilec in pralec šest mesecev delovnih izkušenj dvomesečno poskusno delo

8. SPLOŠNA ZUNANJA DELA

Pogoji: uspešno končana osnovna šola enomesečno poskusno delo

Vse zaposlitve so za določen čas, in sicer v času poslovanja počitniškega doma, to je predvidoma od 12. 6. do 15. 9. 1989.

Kandidati, ki izpolnjujejo navedene pogoje, naj oddajo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v kadrovske sektor delovne organizacije najkasneje v 8 dneh po objavi.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po opravljeni izbiri.

»ŠPORTNIKI ZMOREMO VSE«

Posebna družabno-športna prireditev s podelitvijo priznanj najboljšim gorenjskim športnikom bo v petek, 10. februarja, ob 19. uri v dvorani Iskre Telematike na Laborah.

Vse informacije in prijave na ZTKO Kranj, telefon 21-176.

Generalni pokrovitelj:
Ljubljanska banka — TBG

GORENJSKI GLAS

JELOVICA

lesna industrija,
Škofja Loka
Kidričeva 58

Zaradi povečanega obsega dela bomo na ŽAGI v obratu PREDDVOR uvedli drugo izmeno, zato vabimo k sodelovanju

VEČ NOVIH SODELAVCEV
kvalificiranih
in polkvalificiranih mizarjev

Novim sodelavcem nudimo stimulative osebne dohodke.

Pričakujemo, da se nam oglasite po telefonu št. 631 — 241 int. 237 ali pisno na naslov: Jelovica, lesna industrija, Škofja Loka, Kidričeva 58, kadrovska služba.

DO Gorenjska bolnišnica
TOZD BOLNIŠNICA ZA GINEKOLOGIJO
IN PORODNIŠTVO KRANJ
Kidričeva 38/a
64000 KRANJ

objavlja na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja naslednja prosta dela in naloge:

1. VODJO PORODNEGA BLOKA

2. ZDRAVNIKA SPECIALIZANTA IZ GINEKOLOGIJE IN PORODNIŠTVA

Pogoji pod tč. 1: zdravnik specialist iz področja ginekologije in porodništva 4 leta ustreznih delovnih izkušenj

Pogoji pod tč. 2: končana medicinska fakulteta končan pripravniški staž z opravljenim strokovnim izpitom

Delo se združuje za nedoločen čas.

Kandidati naj vloge z dokazili o izobrazbi in s kratkim življenjepisom pošljejo na gornji naslov v 8. dneh od dneva objave. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po preteku razpisnega roka.

**HTP BLED
TOZD HOTEL KRIM**
Ljubljanska c. 7
64260 BLED

na podlagi sklepa delavskega sveta z dne 16. 1. 1989 razpisuje

JAVNO PRODAJO rabljenega hladilno-točilnega pulta s kompresorjem (dolžina 10 tek. metrov)

Odprodaja bo v sredo, 15. 2. 1989, od 9. do 13. ure v prostorih ekonomata hotela. Ogled pulta bo možen že od 8. ure dalje.

Pri nakupu mora kupec predložiti veljavne plačilne dokumente oziroma kupnino poravnati v gotovini na blagajni TOZD hotela Krim.

Princip prodaje bo videno-kupljeno in kasnejših reklamacij prodajalec ne bo upošteval.

Kupec je dolžan po odkupu in plačilu odpeljati točilni pult na svoje stroške.

Odprodajo bo izvedla komisija.

**OOOR za mednarodno in notranjo
špedicijo in skladiščenje blaga »INTERSPED«
BANJA LUKA**
Ul. Veselina Masleše, št. 21/II.

Razpisuje prosta dela in naloge za nedoločen čas

VIŠJI KOMERCIALNO-CARINSKI REFERENT v Poslovalnici Jesenice 1 delavec

Pogoji:

Da je zdrav in sposoben za izvrševanje dela, in da ima končno ali srednjo šolo ekonomske ali prometne smeri z enim letom delovnih izkušenj v stroki.

Da ima opravljen voziški izpit B kategorije in aktivno znanje nemškega jezika.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, pošljite v roku 8 dni od dneva objave oglasa na naslov: INTERSPED, Banja Luka, Veselin Masleše št. 21/II - kadrovska služba.

Nepopolnih prijav in prijav ki ne bodo prišle pravočasno, ne bomo obravnavali.

transped

TOZD MEDNARODNA ŠPEDICIJA LJUBLJANA
61000 LJUBLJANA, Titova 25/a

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge za **DE JESENICE**

- 1. OPRAVLJANJE KOMERCIALNIH DEL V ŠPEDICIJI**
- 2. OPRAVLJANJE CARINSKEGA POSREDOVANJA**

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

Pod 1. višja ali visoka izobrazba, najmanj 3 leta izkušenj v špediciji, znanje nemškega jezika, izpolnjevanje pogojev za delo v ZT

Pod 2. izobrazba V. stopnje, znanje nemškega jezika in stroje-pisja, 1 leto izkušenj v špediciji (lahko pripravnik)

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Poizkusno delo traja 90 dni.

Prijave sprejemamo 8 dni, kandidate pa bomo obvestili o izbiri v 30 dneh.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na gornji naslov. Nepopolnih prijav ne bomo upoštevali.

ETIKETA
Industrijska ul. 6
64226 ŽIRI

Na osnovi sklepa DS, Delovne organizacije Etiketa Žiri objavlja prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

VODENJE KOMERCIALNEGA SEKTORJA

Kandidati morajo za opravljanje teh del in nalog izpolnjevati naslednje pogoje:

- da imajo visoko izobrazbo ekonomske ali komercialne smeri,
- štiri leta delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah in
- sposobnost vodenja in organiziranja dela

Obenem Odbora za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge:

IZDELOVANJE RISB PO DANIH PREDLOGAH

Za opravljanje teh del in nalog je potrebna strokovna izobrazba V. stopnje, smeri likovnih tehnik ali grafični oblikovalec in 18 mesecev delovnih izkušenj. Delovno razmerje bodo sklenili za nedoločen čas.

Obenem ponovno razpisujejo prosta dela in naloge:

ŠTUDIJ DELA IN ČASA

Za opravljanje teh del in nalog je potrebna strokovna izobrazba VI. stopnje s poklicem organizator dela proizvodne smeri s predhodno izobrazbo: Tekstilno kemijske, grafične ali strojne smeri in 2 leti delovnih izkušenj. Delovno razmerje bodo sklenili za nedoločen čas.

Pisne prijave s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo najkasneje v 8 dneh po objavi na naslov DO Etiketa Žiri, Industrijska ul. 6, 64226 Žiri.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni po končanem razpisu. Poskusno delo traja tri mesece.

**DOMPLAN KRANJ
TOZD INŽENIRING**
64000 KRANJ

Zbor delavcev tozda INŽENIRING razpisuje dela in naloge

DIREKTORJA TOZD

Za direktorja, je lahko imenovan kandidat, ki poleg pogojev, predpisanih v 511. členu zakona o združenem delu in kriterijev v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike v občini Kranj, izpolnjuje še naslednje:

- da ima visoko strokovno izobrazbo ene od navedenih smeri: arhitekturo, gradbeno, strojno, elektro, pravno ali ekonomsko
- 5 let delovnih izkušenj na podobnih delih
- strokovni izpit
- organizacijske sposobnosti

Mandat traja 4 leta.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 15 dni po objavi na naslov: DOMPLAN KRANJ, TOZD INŽENIRING, Cesta JLA 14 - za razpisno komisijo. Zbor delavcev bo kandidate o izbiri obvestil v osmih dneh po sklepu o izbiri.

**Cesta železarjev 8
64270 JESENICE**

Na osnovi 92. člena Statuta delovne organizacije Železarne Jesenice in sklepov delavskega sveta delovne organizacije Železarne Jesenice, objavlja razpisni komisiji naslednji

JAVNI RAZPIS

del in nalog delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

- 1. DIREKTOR SEKTORJA ZA RAZVOJ IN RAZISKAVE**
- 2. DIREKTOR SPLOŠNEGA SEKTORJA**

Kandidati za direktorja sektorja za razvoj in raziskave in splošnega sektorja morajo poleg splošnih, z zakonom opredeljenih pogojev, za navedena dela in naloge izpolnjevati še naslednje pogoje, in sicer pod:

- 1.: da imajo visokošolsko izobrazbo metalurške ali tehnične usmeritve, pet let delovnih izkušenj
- 2.: da imajo visokošolsko izobrazbo pravne usmeritve, pet let delovnih izkušenj in zunanjetrgovinsko registracijo

Mandatna doba traja štiri leta.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev najkasneje v osmih dneh po objavi tega razpisa na naslov: Kadrovski sektor Železarne Jesenice, C. Železarjev 8, 64270 Jesenice, z oznako »za razpisno komisijo« in navedbo ustreznih del in nalog, ki so predmet prijave.

TOZD ZAVOD ZA SOCIALNO MEDICINO IN HIGIENO GORENJSKE b.o.
KRANJ, Gosposvetska ul. 12

razpisuje dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA VODJO TEMELJNE ORGANIZACIJE

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev ter pogojev določenih z družbenim dogovorom o kadrovske politiki v občini Kranj, izpolnjevati še naslednje:

- da imajo visoko izobrazbo - zdravnik specialist higienske, epidemiološke ali socialno - medicinske dejavnosti.
- da imajo 5 let delovnih izkušenj v stroki
- da imajo primerne osebnostne lastnosti.

Imenovani kandidat bo imenovan za dobo 4 let.

Kandidati naj vloge s kratkim življenjepisom, ter dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v roku 15 dni od objave na naslov: Osnovno zdravstvo Gorenjske, TOZD Zavod za socialno medicino in higieno Gorenjske, Kranj Gosposvetska ul. 12, z oznako »razpis za IPO«. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni od poteka roka za sprejemanje prijav.

IZBRALI SO ZA VAS

Za opremo vašega stanovanja in boljše počutje v **MERKURJEVI** prodajalni **KOVINA** Lesce, Alpska cesta 34 imajo veliko izbiro najnovjših modelov kopalnic iz programa KOLPA-SAN Novo Mesto, poleg tega je na zalogi dobra izbira talnih in stenskih ploščic v raznih vzorcih in velikostih, ter vodovodne armature in vse drugo za opremo kopalnic **POSEBNA UGODNOST** možnost plačila na 3 - 6 obrokov z obrestmi.

BROŠURA PO PREŠERNOVIH STOPINJAH

ŠE NA RAZPOLAGO
V UPRAVI GORENJSKEGA GLASA
CENA 5.000 DIN

**POHITITE Z NAKUPOM
NE BO VAM ŽAL**

MALI OGLASI

tel.: 27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodaja SKOBELO GLAVO, delovna
širina 40 cm, KROŽNO ŽAGO in VR-
TALNO GLAVO. Tel.: 64-354 1552
Prodaja VIDEOREKORDER ORION,
star pol leta za 3 NM ali zamenjam za
TV. LAKNER MATIJA, SVETINOVA 8
B, JESENICE 1556
Prodaja ŠTEDILOK kiperbuš IN šival-
ni stroj. Informacije od 8. do 12. ure,
tel.: 78-078 1573
Prodaja BARVNI TV EI Niš. Tel.:
57-421 1578
Prodaja BARVNI TV ISKRA, na daljin-
sko upravljanje, star 5 let. Tel.: 40-313
1583

Ugodno prodaja novi KIPERBUŠ ŠTE-
DILNIK - bele barve in Candy ŠTE-
DILNIK - 4 plin, 2 električna roštilja.
VOLČJAK MARKO, VIRMASE 147,
ŠKOFJA LOKA 1584

Prodaja AVTOMATSKO TEHTNICO za
tehtanje krompirja. KOZINA Janez,
Čirče 36, Kranj 1596

Prodaja CIRKULAR, ugodno. Tel.:
74-824 1599

Prodaja ZAMRZOVALNO SKRINJO in
jogi za otroško posteljo. Tel.: 39-912
1606

Prodaja KUHINJO in ŠTEDILOK (2
plin, 4 električna) za 170 SM. Naslov v
oglasnem oddelku. 1607

Dobro ohranjen PALNI STROJ pro-
dam za 1 M. Tel.: 77-681 Bled 1629

Prodaja TROSILEC hlevskega gnoja in
TRAKTOR DOJC 40 KS, VOGLJE 53,
tel.: 49-234 1632

YASHICO Fx 103 in opremo prodam.
Tel.: 81-441 int. 20-13 1634

Prodaja PRALNI STROJ RADE KON-
ČAR, cena 800.000 din. Tel.: 39-934
1636

Prodaja ŠTEDILOK - colorex plus - s
pečico na trda goriva nerbljen 40 %
ceneje. HLADNIK GRADNIKOVA 4,
KRANJ 1637

GRADBENI
MATERIAL

ELEKTRIČNE OMARICE zunanje ter
notranje kompletno opremljene pro-
dam 30 % ceneje. Tel.: (061) 213-244
1618

Prodaja 85 kv m smrekovega opaža.
Tel.: 69-613 popoldan 1635

ZAPOSLOTITVE

Zaposlim potnika za prodajo najnovej-
ših priročnikov DRŽAVNE ZALOŽBE.
Tel.: 35-060 1393

HONORARNO ZAPOSIMO VEČ ZA-
STOPNIKOV - AKVIZITERJEV - DRŽA-
VNA ZALOŽBA SLOVENIJE. Tel.:
38-206 1466

AKVIZITERJE za prodajo cenjenega
artikla vabim k sodelovanju. Tel.:
22-618 1547

Iščem varuško za varstvo otrok na do-
mu, star 1 leto in pol. MAROLT, GRD-
NIKOVA 123/10, RADOVLJICA 1558

HONORARNO ZAPOSIMO žensko -
mlajšo upokojenko za čiščenje poslov-
nih prostorov in dekle za pomoč v
strezbi. Šifra: PIZZERIJA 1594

Izučena FRIZERKA išče delo v okolici
Škofje Loke ali Kranja. Naslov v ogla-
snem oddelku. 1600

Če vas zanima dober zaslužek, se nam
pridružite. Prodajamo zanimiv artikel
ob koncu tedna. Zaželen lasten pre-
voz. Plačilo takoj. Tel.: 26-209 1620

Le ambiciozni ljudje sprejmejo izziv
težkega, a najbolj plačanega akvizi-
terskega dela. Šifra: VSAKO LETO
NOV JUGO 1627

RAZNO PRODAJ

Ugodno prodaja JADRALNO DESKO
KLEPPER. DEŽMAN, MAVČIČE 106,
tel.: 40-235 1396

Prodaja TELIČKO 5 mesecev staro,
motor 8 KW ali zamenjam 3 do 5 KW.
MEGLIČ JOŽE, LOM 21, TRŽIČ 1555

Prodaja prvovrstni BOROVI FABJON
primeren za kmečko sobo cca 40 kv. m
in SASIJO za TAM 6500 z vzmetmi in
kasonom. Tel.: 64-256 1602

Prodaja 4 nove GUME 16 x 750 in
STREŠNO OPEKO ŠPIČAK - rabljeno.
Tel.: 42-562 1605

Prodaja JADRALNO PADALO. Infor-
macije tel.: 51-963 1609

Ugodno prodaja PALNI SROJ, TER-
MOAKUMULACIJSKO PEČ, pomival-
no korito - 2 kadi, fantovski KOLO,
plinski ŠTEDILOK - širine 35 cm. Tel.:
73-286 1633

TOVARNA POHISTVA
AJDOVSCINA

V SALONU POHISTVA
V PRIZIDKU
VEČNAMENSKE
DVORANE PPC
GORENJSKI
SEJEM KRANJ
LIPA
POHISTVO

ZA PRIJETNO POCUTJE
V LADNICE
V VAŠEM DOMU

ŽIVALI

JARKICE rjave prodaja. STANOVNIK,
LOG 9, ŠKOFJA LOKA 1388

Prodaja dva PRAŠIČA za nadaljno re-
jo. Podbrezje 41, Duplje 1548

Prodaja 7 tednov stare PUJSKE. Tel.:
74-009 1554

Prodaja OVCO in KOZO. Tel.: 68-751
1576

Prodaja TELIČKO staro 14 dni, simen-
talko. Tel.: 44-124 1616

Prodaja BIKCA težkega 150 kg. PIRC,
TRBOJE 100 1619

Prodaja 2 TELICI simentalki breji 8
mesecev. DOLINAR, SV. DUH 7,
ŠKOFJA LOKA, tel.: 632-545 1630

IZGUBLJENO

Na pokopališču sem izgubil 1. 2. ob 15.
uri ROKAVICO. Naslov Reševa 10,
Kranj 1624

LOKALI

Kranj - v središču mesta oddam v na-
jem več lokalov, primernih za mirno
obrt. Zaradi potrebne adaptacije bodo
imeli najemniki določen čas znižano
najemnino. V ponudbi navedite: dejav-
nost, potrebno kvadraturu in ceno, ki
ste jo pripravili plačati. Šifra: VELI-
KA PRILOŽNOST 1589

STAN.OPREMA

Ugodno prodaja trosed in 2 fotelja.
Tel.: 35-637 1580

Prodaja SEDEŽNO KOTNO GARNITU-
RO ter OMARE za dnevno sobo. BE-
ČAN, JANKA PUČJA 3, KRANJ 1586

Zelo ugodno prodaja SPALNICO AL-
PLES. Tel.: 633-736 Jože 1587

Prodaja SPALNICO. SORŠKA 2, Kranj
- Drulovka, stan 2. 1598

Prodaja KAVČ in dva FOTELJA po
ugodni ceni. Ogled popoldan. DOLI-
NAR LADO, BRODE 16, ŠKOFJA LO-
KA 1610

POSESTI

KUPIM takoj vseljivo hišo na Gorenj-
skem najraje v okolici Šk. Loke ali Kra-
nja. Tel.: (061) 576-756 1571
Stanovanjsko hišo v Selški dolini me-
njam za Garsonjero Šifra: GRSONJE-
RA 1604

VOZILA

Poceni prodaja AUDI 100 S, letnik
1989, registriran do julija 1989. Tel.:
80-122 int. 161 1550

Prodaja AVTOBUS 17 + 1 TAM 75 A6,
letnik 1984. Tel.: 66-855 1557

Prodaja karambolirano Z 750. Tel.:
66-285 1561

Prodaja OPEL REKORD, starejši letnik
za 350 SM. VARL Gorazd, POLJŠICA
23, PODNART 1562

Prodaja dobro ohranjen MOPED To-
mos 15 SL. Tel.: 70-516, popoldan 1563

Prodaja GOLF JXD. Tel.: 57-225 1565

Prodaja Z 101, registrirano za celo leto
ali menjam za DIANO. ČATER, ŠORLI-
JEVA 33, KRANJ 1566

Prodaja JUGO 55 GT, letnik 1985, ME-
GLIČ STANE, SEBENJE 21/b, TRŽIČ 1568

VW SCHIROSCO GTI 1800 ccm, letnik
1984 z veliko dodatne opreme pro-
dam. SITAR, PREDOSLJE 1/B, Tel.:
39-253 1570

Prodaja FIAT 1300 za 300 SM. Tel.:
65-182 1572

Prodaja Z 101 GTL, letnik 1986 sep-
tember. Tel.: 26-846 1574

Prodaja BMW, letnik 1979 zelo dobro
ohranjen, garažiran (nujno). Vrhovnik,
Mlaka - Štefeta ul. 15 - vsak dan 1577

PEUGEOT 309 GR, star 2 leti prodaja
za 550 M, Tel.: 80-656 1582

Prodaja R 4, letnik 1976, vozen, neregis-
triran in menjalnik za R 4. Tel.: 38-656
1585

Prodaja GOLF JL, letnik 1979, 60.000
km, zelo dobro ohranjen. PRIMOŽIČ,
KANJ, tel.: 24-586 1590

R 4 GTL, letnik 1986, 52.000 km pro-
dam. Tel.: 38-790 1595

Prodaja R 12, letnik 1974, motor in me-
njalnik ter ostale rezervne dele. Tel.:
68-564 1608

Prodaja JUGO 45. BRITOF 86, KRANJ
1611

Prodaja OPEL KADET 1100, letnik
1971, registriran do 19.8.1989. Cena
2500 DM. Tel.: 82-996 1612

Prodaja VW, letnik 1975. Tel.: 33-851
1613

Prodaja Z 101, letnik 1979. Tel.: 79-931
1614

Prodaja 126 GL, 1987, prevoženih
18.500 km. Tel.: 39-087 popoldan 1615

Prodaja Z 101, letnik 1979. VELJKA
VLAHOVIČA 6, KRANJ 1622

Prodaja Z 750 za rezervne dele. BON-
CELJ, GOLNIK 50, tel.: 46-703 1625

Prodaja JUGO 45, letnik 1983. Tel.:
73-081 1631

KUPIM

KUPIM STREHO za Z 128. Tel.: 42-873
1575

STANOVANJA

Novo trisobno STANOVANJE 84 kv m
v Kranju na Planini III prodaja. Tel.:
053/51-957 1559

Jesenice, strogi center, 1. nadstropje -
KONFORTNO STANOVANJE 70 kv m,
etažna centralna, tel., prodaja, mož-
nost mirne obrti - gotovina, kredit.
Tel.: 80-656 1581

Zamenjam družbeno stanovanje - gra-
sonjera za večje. VOJSK BENO, ŠOR-
LIJEVA 8, KRANJ 1588

V Radovljici prodaja 2 sobno stanova-
nje s centralnim ogrevanjem. Šifra:
KREDIT IN GOTOVUNA 1593

OBVESTILA

POPRAVLJAM male gospodinske
aparate likalnice, mikserje, sesalce ter
električna orodja vrtnalnice, brusilke,
žage itd. Odprto od 8.-12. in 14.-18.,
v soboto od 8.-12. ure. Huje 19, Kranj

Ugodno in kvalitetno izdelam novo ali
onovim obstoječo elektro instalacijo.
JOŽE BENEDIČIČ, ELEKTROINSTALA-
CIJE, PREZRENJE 22, PODNART, tel.:
70-482 1384

BAGAT TEČAJ ŠIVANJA IN KROJE-
NJA V KRANJU obvešča da začne z
vpisom v nov začetni in nadaljevalni
tečaj 6. 2. 1989 ob 15.30 uri in z začet-
kom tečaja 7. 2. 1989, ob 15.30 uri. De-
lavski dom, vhod 6 ali do začetka te-
čaja na tel.: 48-757 1418

Inštruiram NEMŠČINO za vse stopnje.
Tel.: 22-259 1553

GOSPODINJE! Domačo belo pšeni-
čno MOKO tip 400 vam dostavim na
dom! Naročilo po tel.: 35-632 ali na
naslov STANKOVIČ RADOVIČE, J PU-
HARJA 8, KRANJ 1567

Potrebujem VARSTVO za 5 letno hči v
Radovljici vsak drugi dan popoldan in
vsako drugo soboto zjutraj. Tel.:
75-666 po 20. uri vsak dan 1601

Iščem inštruktorja za angleščino in
matematiko za osnovno šolo. Tel.:
21-523 1621

Popravljamo kasetofone in radioapa-
rate. Tel.: 21-267 1626

OSTALO

ZOBNO ZLATO 10 g prodaja. Prpsenc,
tel.: 25-005 1546

Prodaja FRAJTONARICO. Tel.: 35-717
1551

Prodaja DRSALKE moške št. 35. Tel.:
73-392 1560

Prodaja večjo količino lesenih GAJBIC
primerne za krompir ali jabolka. JOŽE
PETROVIČ, PODGOA 27, GORENJA
VAS 1569

Samonakladalno PRIKOLICO novi pio-
nir 17, prodaja. Tel.: 64-338 1597

Prodaja novo MIZRARSKO DELOVNO
MIZO. BOŠTJANOVA 6/A, LESCE 1617

Prodaja skoaj ovo DIATONIČNO HAR-
MONIKO tri vrstno. ČEMAS IVAN, Ki-
dričeva 18, Kranj 1623

Sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgotrajni
bolezni zapustila

JULKA BAROVNICA
roj. Jeraj

Pogreb bo v torek, 7. februarja 1989, ob 15.30 uri
na pokopališču v Kranju.

VSJ NJENI

Kranj, Ljubljana, Velike Lašče

Ko je srca bolečina prevelika,
se tudi solza posuši,
le duša nemo vpije,
zakaj več tebe ni.
narodna

V SPOMIN

na

CILKO PREISINGER

roj. Tušek
6. 2. 1979 — 6. 2. 1989

Hvala vsem za lepo misel nanjo.

Mama in vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage
mame, babice in prababice

MARIJE
POKLUKAR

roj. Kropar

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem, prija-
teljem in sosedom, ki ste jo spremlili na zadnji poti, da-
rovali cvetje in izraze sožalja. Zahvaljujemo se tudi
zdravnikom in osebju UKC — nevrološki oddelku, de-
lavcem Iskre Telematike, tozdravna tehnološka eno-
ta, pevcem za zapete žalostinke ter g. župniku za lepo
opravljeni pogrebni obred. Še enkrat vsem najlepša
hvala.

VSJ NJENI

Kranj, 1. februarja 1989

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega očeta, starega očeta, brata in
strica

VALENTINA
BENEDIČIČA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in
znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in
ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahva-
ljujemo Pavletu Lužanu za zadnje poslovilne besede,
zvezi borcev, gasilcem, pevcem iz Sv. Duha ter g. žup-
niku za lepo opravljeni pogrebni obred.

VSJ NJEGOVI

Žabnica, 28. januarja 1989

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta

JANEZA TREBUŠAKA

se iz srca zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in
vsem, ki ste ga imeli radi in ga tako številno pospremili na
njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje, nam pa izrekli sožalja
in sočustvovali z nami. Posebna zahvala pismonošem za ča-
stno spremstvo in tov. Ivo Jelenu za tople besede slovesa, hvala
kolektivu Gozdnega gospodarstva Kranj — DSSS, Planin-
skemu društvu Kranj in tozdrav PTT promet Kranj. Iskrena
hvala g. župniku F. Godcu za lepo pogrebno slovesnost in pev-
cem iz Naklega za zapete žalostinke. Hvala tudi zdravniške-
mu osebju bolnice Golnik za ves trud v zadnjih urah njegove-
ga življenja. Vse in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Hčerka Lojzka in sin Janez v imenu sorodstva

Kranj, 30. januarja 1989

KRAJEVNA KONFERENCA SZDL
STARA LOKA - PODLUBNIK

Družbenopolitične organizacije KS Stara Loka - Podlubnik v
sodelovanju z DPO in ZKO občine Škofja Loka organizirajo

ŽALNO KOMEMORACIJO

V SPOMIN 50 USTRELJENIM TALCEM V ŠKOFJI LOKI

Žalna slovesnost bo v četrtek, 9. februarja 1989, ob 16. uri pri
spomeniku za Kamnitnikom. Komemorativni spreved bo kre-
nil z Mestnega trga istega dne ob 15.30 uri.

Vabimo občane, še posebej svoje padlih in mladino, da se
žalne svečanosti udeležijo v čimvečjem številu.

OBČINSKA GASILSKA ZVEZA
ŠKOFJA LOKA, Kidričeva c. 51/a
64220 ŠKOFJA LOKA

Gasilsko društvo Žiri prodaja

vozilo TAM 4500, leto izdelave 1962, prevoženih 45.000 km,

uporabljalo se je kot gasilska cisterna, je v voznom stanju in
dobro ohranjeno.

Interesenti si lahko vozilo ogledajo vsak dan od 6. do 14. ure
na Občinski gasilski zvezi Škofja Loka, Kidričeva c. 51/a (do
15. 2. 1989).

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

MARIJANE BUH

iz Lučin

se iz srca zahvaljujemo vsem, ki so jo pospremili na
njeni zadnji poti, darovali cvetje in nam izrekli sožalje.

VSJ NJENI

Lučine, Škofja Loka, 26. januarja 1989

Sporočamo žalostno vest, da je umrl

NANDE MARKOVIČ

član upravnega odbora in predsednik športne komisije.

Slava njegovemu spominu

AVTO MOTO DRUŠTVO PODNART

Sporočamo žalostno vest, da je tragično umrl

DRAGO ZEC

natakar v restavraciji Park v Kranju

Datum in kraj pogreba našega dragega sodelavca bosta
objavljena kasneje. Vestnega, nasmejanega in dobrega
tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

OOS Živila TOZD Gostinstvo
Delavci trgovske in gostinske DO Živila

V Dupljah se resno lotevajo gradnje telefonije

Tokrat ne sme spodleteti

Duplje, 2. februarja - Tvegano je že sedaj napovedati, ali bodo letos vgrajeni prvi metri telefonskega kabla od Nakla mimo Strahinja do Dupelj, vendar so možnosti, da se to letos zgodi. Kar 176 gospodinjstev se je ogrelo za telefonijo. Pričakujejo, da tokrat ne bo ostalo samo pri govorjenju nju. Tega je bilo v preteklosti, vsaj kar se telefonije tiče, že mnogo preveč.

Četrtek zbor krajanov, združen s temeljno kandidacijsko konferenco, je telefonsko željo Dupljanec potrdil. Večina, razen tistih, ki telefone že imajo, je sita poskusov izgradnje telefonije brez končnega uspeha, kar se je žal v preteklosti tudi dogajalo. Duplje, vsaj kar se telefona tiče, postaja zaostali rezervat. Vse okoliške vasi, vključno z Zadrago, ki se je kot del dupljanske krajevne skupnosti vključila v telefonsko akcijo bližnjih Sebenj in Žiganje vasi iz tržiške občine, imajo telefonijo urejeno. Na najnovejšem seznamu interesentov za telefon se je v Zgornjih in Spodnjih Dupljah znašlo kar 176 imen, ki, večinoma redno, že nekaj mesecev prispevajo mesečno na poseben račun po 20.000 dinarjev. Gradbeni odbor, za katerega predsednika je bil izbran predsednik sveta krajevne skupnosti Brane Klančnik, je z doslej zbranim denarjem že plačal vse projekte,

nekaj denarja pa je še na računu. Ker postaja gradnja telefonije vedno bolj stvarna, je bil mesečni prispevek povišan s februarjem na 100.000 dinarjev, seveda pa bo treba v primerih nakupa materiala prispevek povišati, na kar, kot je bilo rečeno na zboru, naj vsak interesent pri svojem družinskem proračunu računa. Končna številka izgradnje telefonije je visoka, če seveda sami krajanji ne bi nič naredili. S prostovoljnim delom in angažiranjem izvajalcev v domeni krajevne skupnosti pa se lahko gradnja bistveno poceni.

Od Nakla do Dupelj bo po projektu in pogodbi med krajevno skupnostjo in PTT Kranj vgrajen kabel takih dimenzij, ki bo omogočal priključitev vseh interesentov v Dupljah. Bojazen, da številke ne bi bilo dovolj, je odveč. Čeprav mora biti do Strahinja vgrajen močnejši kabel, na osnovi zahteve pristojnih organov za primer načrtovane večje

stanovanjske gradnje v Strahinju, gradnja telefonije do Dupelj in v Dupljah na to gradnjo ni vezana in se tako lahko začne dupljanska telefonija takoj graditi, ne glede na gradnjo v Strahinju. Gradbeni odbor ima že popis vsega potrebnega gradbenega materiala, prav kmalu pa bo treba iskati soglasja lastnikov zemljišč na delu trase med Naklom in Dupljami. Dupljanci računajo na razumevanje teh lastnikov, ker bi kakršnokoli oviranje podaljševalo in dražilo gradnjo. Gradbeni odbor bo za pomoč prosil delovne organizacije, v katerih so zaposleni krajanji Dupelj, pa tudi druge, računa pa tudi na denar sisa za PTT oziroma družbene skupnosti. Preslišati pa tudi ne gre poziva Dupljancem, ki ga je na četrtkovem zboru nanje naslovil gradbeni odbor: dobrodošla je vsaka pomoč, takšna ali drugačna, vsak nasvet, vsaka poteza, ki bo gradnjo pospeševala in ne zavirala. Za solidarnost in medsebojno delavno sodelovanje gre, saj zanesljivo nikomur v kraju ne bi bilo v čast, da bi tudi ta akcija spodletela zaradi svoje in ne zunanje krivde ali ovire.

J. Košnjek

Akcija za Korotan

Jezerjani so sekali les

Jezerko, 4. februarja - Po prenovi nekdanjega Doma Korotan na Jezerskem, ki je trajala do lani in so zdaj v njem že stanovanja, pošta..., v teh dneh pa sta se vanj preselili tudi pisarni krajevnega urada in krajevne skupnosti, je po programu celovite obnove Doma še ureditev dvorane in prostorov za družbene oziroma društvene dejavnosti. Ureditev tega zadnjega dela pa so si zastavili v programu v krajevni skupnosti...

Čeprav je tudi ta del programa dokaj obsežen in predvsem finančno precej zahteven, se v krajevni skupnosti oziroma krajanji te naloge niso ustrašili. Sklenili so, da bodo čimveč naredili sami, s prostovoljnim delom. Zato so imenovali 19-članski gradbeni odbor, ki ga vodi predsednik sveta krajevne skupnosti Milan Kocjan.

»Tokrat gre za uresničitev tistega dela programa, ki smo si ga v krajevni skupnosti zastavili že na začetku mojega mandata

oziroma predsednikovanja. Tokrat smo se najprej odločili za izgradnjo vodovoda. Vodovod smo potem v dveh letih zgradili in je zdaj program tega dela skoraj v celoti izpolnjen. Tako nam je ostal zdaj še Korotan. Če so bili pred leti, kar zadeva ti dve veliki nalogi, ki smo si ju takrat zastavili, še tu in tam pomisleki, teh zdaj ni več. Trdno smo odločeni, da pridemo do kulturnih in družbenih prostorov v Korotanu.»

Tako je bila minulo, pustno soboto na Jezerskem velika de-

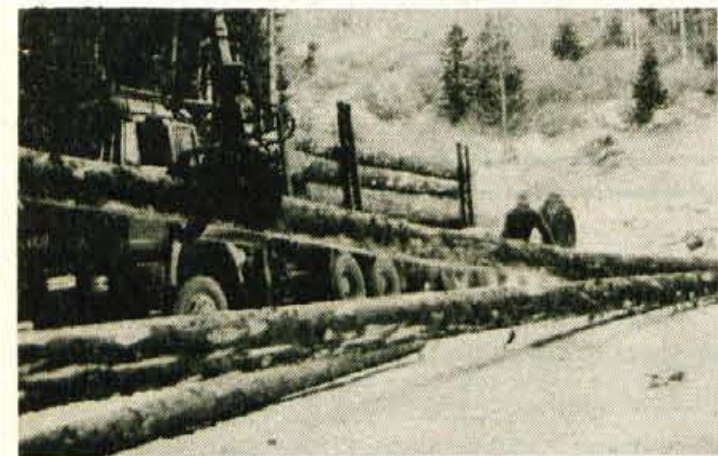
lovna akcija. Čeprav je bilo veliko Jezerjanov ta dan po službah (bila je delovna sobota), se jih je vseeno zbralo blizu 30. Niso bili redki, ki so ta dan vzeli dopust. Že zgodaj zjutraj so se lotili podiranja lesa, ki so ga potem spravili do žage v Predvdvoru, kjer ga naj bi že ta teden tudi razžagali. Potem pa, če bo denar, tako je vsaj obljubljeno, se bodo brezplačno lotili različnih obrtniških del, ki jih bosta na podlagi projekta vodila inž. Marko Šenk in Jure Markovič. 19-članski gradbeni odbor je trenutno trdno odločen, da bi letos morali tudi to akcijo končati.

A. Žalar

Po Prešernovih stopinjah

Društvo upokojencev vabi svoje člane in druge upokojence na predavanje »Po Prešernovih stopinjah«, ki bo v torek, 7. februarja, ob 17. uri v veliki sejni dvorani Društva upokojencev Kranj na Tomšičevi 4. Predavala bo Slavica Zirkelbah. Čimvečja udeležba bo skromna oddolžitve velikemu pesniku ob slovenskem kulturnem prazniku.

C. Zaplotnik

Skoraj 30 Jezerjanov je v soboto dopoldne podiralo les za ureditev dvorane in družbenih prostorov v Korotanu...

Radovljiško pometanje pred lastnim pragom

Konkretno in brez ovinkarjenja

Radovljica, 2. februarja - Občinski komite ZKS Radovljica je na četrtkovni seji najprej precej temeljito »pomel« pred lastnim, občinskim pragom, kjer tudi ne gre vse po načrtih in je kar nekaj problemov, potem pa je obravnaval še družbenopolitične spremembe in aktualne dogodke v Sloveniji in Jugoslaviji, zlasti pobudo o tem, da bi bil naš obrambni minister civilist in ne general.

Če smo radovljiški občinski organizaciji nekdanji očitani ovinkarjenje in splošno obravnavanje problemov, potem lahko za poročilo o uresničevanju programskih usmeritev od lanskega marca do letošnjega januarja rečemo, da je konkretno in da izpostavlja predvsem tiste naloge, pri katerih se zatika. Pa ne le to: ob nekatere so tudi nedvoumno zapisali, kdo je kriv, da ni so uresničene.

Doseženi izvojni (konvertibilni) rezultati so opravičili opredelitev izvoza kot »strateške« naloge v gospodarstvu. Število temeljnih organizacij se je sicer zmanjšalo, vendar do vsebinske preobrazbe še ni prišlo. Program razvoja Bohinja ni dokončno izdelan, za kar so odgovorni izvršni svet, Alpetour in kraje-

vne skupnosti. Preoblikovanje porabe in združevanje denarja iz proračuna, samoupravnih interesnih skupnosti in skladov ni zaživel, le iz občinskega proračuna je bilo namenjeno nekaj denarja za reševanje problemov v zdravstvu. Izračun prispevnih je bil nedosleden, zato so se v nasprotju z vsemi družbenimi usmeritvami povečale obremenitve gospodarstva. Čeprav je bilo dogovorjeno, da bodo v občini organizirali skupno strokovno službo za samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje, še vedno vse delujejo po starem. Cestna in komunalna interesna skupnost sta se sicer povezali, vendar je bojazen, da bo ostalo le pri tem in da se jima stanovanjska skupnost (kot je bila usmeritev) ne bo pridružila.

Podražitvam ni konca

Kranj — Komajda smo si uspeli oddahniti od prejšnjih podražitev, že so nas presenetile nove. Cenovni plaz, za katerega še ne kaže, da se bo kaj kmalu ustavil, je tokrat zajel cene električne energije, prevozov, mleka in mlečnih izdelkov ter kruha. Ne gre pa samo za po-

dražitve osnovnih potrebščin, saj je precej tudi takih, ki gredo potihoma mimo nas in nas presenetijo šele, ko je treba globlje seči v denarnico. Naši sogovorniki pravijo, da podivjanim cenam ni več mogoče slediti in da je preživljanje vse težje.

Anton Bogovič, vratar: »Vem za podražitve sladkorja, železniških prevozov in električne energije, veliko pa je tudi takih, ki mi sploh niso znane. Mislim, da je že čas, da s tem nehamo, vendar kakšnih resnih izvedov vsaj za letos ni.«

Marija Leskovar, upokojenka: »Podražilo se je zelo veliko stvari, verjetno se jih bo še precej, vendar za vse niti ne bomo vedeli. Kje so meje podražitev, pa bi morali vedeti tisti, ki so odgovorni za tako politiko.«

Sadbera Čavšević, čistilka v bolnišnici: »Podražilo se je vse, tako da je življenje postalo zelo težko, vprašanje pa je, kaj šele bo. Tudi če človek vestno opravlja svoje delo, je pri nas v zdravstvu zaslužek zelo majhen.«

Marija Romšak, miličnica: »Vsak dan je kaj dražje, tako da vsemu že slediti ne moremo. Težko je reči, kam nas bo to pripeljalo. Zaradi padca standarda se bo treba privaditi na skromnejše življenje.«

Aleksander Kovač, organizator dela: »Podražila se je elektrika in cila vrsta drugih izdelkov. Delovne organizacije morajo podražiti svoje izdelke, če hočejo »preživeti«, čeprav sem osebno proti. S svojimi dohodki trenutno še uspeš shajati.«

Dare Bežek, računalniški operater: »Vse skupaj je tragedija. Sam nakupujem za gospodinjstvo in ob vsakem nakupu je kaj dražje. Sicer pa je vse odvisno od potreb ljudi, bolj so razgledani, večje so njihove potrebe in hotenja.«

Tekst in foto: Jelena Drnovšek Matjaž Gregorič

NESREČE

Do smrti povozil neznanega pešca

Meja, 6. februarja - 35-letni voznik osebnega avtomobila Bojan Zorman iz Ljubljane je na cesti Kranj - Ljubljana blizu naselja Meja, povozil neznanega pešca, ki je hodil po sredi ceste. V nesreči je bil slednji tako hudo ranjen, da je na kraju nesreče umrl. Njegove istovetnosti še niso odkrili. Gre za moškega, starega med 40 in 50 leti, visokega okoli 170 centimetrov, oblečenega v svetlo rjavo vetrovko, podloženo z belim umetnim krznom, obutev v rjave polskornje. Če bi ponesrečenca po opisu kdorkoli prepoznal, naj to sporoči Postaji milice Kranj ali najbližji postaji milice.

Gora vzela življenje

Jezerko, 31. januarja - Davi je skoraj 40 gorskih reševalcev iz Kranja in Kamnika ter helikopter RSNZ spet krenilo reševati prejšnji dan pogrešanega Tomaža Štularja, starega 21 let, doma iz Čuže pri Vrhniki. Že v nedeljo, 29. januarja, je krenil proti Čojzovi koči, od koder se do večera ni vrnil, zato je oskrbnik Češke kočice obvestil gorske reševalce. Slednji so temeljito preiskali območje Grintavca, Jezerskega in Kamniškega sedla, Skute ter okolice Češke kočice in kočice na Ledinah. Pogrešanega so našli mrtvega pod Češko kočico. Planincu, ki se je v Ledin vzpenjal proti Češki koči, je v športnih copatah na ledenem terenu spodrsnilo, da je padel kakih 200 metrov po strmini in obležal mrtev pod skalnato steno na melišču.

Prevrnil se je tovornjak, poln lesa

Nemški rovt, 4. februarja - Bojan Jensterle, star 32 let, iz Bohinjske Bistrice, voznik tovornjaka s priklopnikom, last Gozdnega gospodarstva Bohinj, je peljal z Jelovice proti Bohinjski Bistrici. V ovinku je tovornjak, naložen do vrha, nenadoma zapeljal levo in se prevrnil na bok, hlodi pa so se razsuli po okolici. Hudo ranjenega voznika so vkleščene iz kabine rešili gasilci. Gmotna škoda je velika, saj presega 100 milijonov.

Dražji tehnični pregledi

Kranj, 5. februarja - Potem ko so se 1. februarja podražili tehnični pregledi v tehničnih bazah Avto-moto zveze Slovenije, so dan kasneje po njihovem vzoru dvignili cene teh storitev tudi v Alpetouru Remontu.

Cene tehničnih pregledov, ki so bile v Remontu zadnjič popravljene konec septembra lani, so se dvignile povprečno za 80 odstotkov. Tako znaša po novem tehnični pregled za, denimo, motorna kolesa 7.500 dinarjev, za osebna vozila 28.000 dinarjev in za traktorje 18.000 dinarjev. Nekoliko manj, za 50 odstotkov, so višje cene »papirnatih« storitev v zvezi z registracijo vozil.

V Remontu podražitev opravičujejo z višjimi stroški, ki jih imajo s tehničnimi pregledi ter z nameravano posodobitvijo dela; letos bodo kupili računalniško opremo, s katero se bodo lahko vključili v sistem republiškega sekretariata za notranje zadeve in zavarovalne skupnosti; s tem bodo tudi delavcem teh institucij v občini prihranili veliko ročnega dela, evidenca podatkov bo bolj ažurna. Predračunska vrednost računalniške opreme znaša po decembrskih cenah 150 milijonov dinarjev.

H. J.

Prošnja za vsaditev lipe na pokopališču

Na Dan mrtvih, 1. novembra lani, je bila na ljubljanskih Žalah komemoracija, posvečena žrtvam stalinizma in žrtvam naših zmot; vsem nekrivim in krivim, mučenim in pobitim, ki počivajo v nezaznamovanih grobovih in grobiščih in ki jim ozkost srca in duha dotlej ni priznavala pravice do javnega spomina.

Načrtovana tiha slovesnost v spomin opomin na človekovo majhnost je prerasla v kulturni dogodek, čigar vrh je bila čudovita lepo ubrana pesem Lipa zelenela je, ki je v soju sveč — taka je bila podoba — zlivala srca zmagovalcev in premaganih v eno in rosila oči stoterim navzočim, ko je noč legala na praznični dan.

Na jaso pri prehodu iz starih Žal na nove, kjer smo položili žalni venec s posvetilom in slovenskimi trakovi, pa mnogi — svojci njih, ki jim je bil posvečen spominski večer, ali drugi — še vedno prinašajo in prižigajo sveče. Tudi cvetje je med njimi. Zlasti pa je bilo to številno za Božič in ob Novem letu.

Ker marsikomu, predvsem pa svojem žrtvi, ta kraj pomeni že skoraj sveti prostor, in ker smo se tu prvič javno spomnili tudi tistih, zaradi katerih usode imamo kot narod manj mirno vest, podpisnika v imenu skupine nekdanjih borcev NOV in kulturnih delavcev

prosiva naslov za dovoljenje,

da na tem kraju v spomin na dogodke in čase, ko človek človeku ni bil človek, vsadimo lipo, ki je že postala narodnostni simbol. Naj bo to Lipa Sprave, sprave med mrtvimi in živimi, ki je bila prav tu, vsaj na simbolni ravni, dosežena na Dan mrtvih. Vsajena in rastoča lipa naj bo tudi simbol strpnosti in hkrati simbol volje in hotenja, da bi se tragedija, ki se je zgodila, ne ponovila nikdar.

Stanislav Klep, Spomenka Hribar